

ΥΠΟΘΕΣΗ ΟΠΕΚΕΠΕ

Εν αναμονή της
δικογραφίας στη Βουλή
και τα σενάρια περί
ανασχηματισμού

ΣΕΛ. 6

ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Αντίστροφη μέτρηση
για τις πιστώσεις,
στα 74 ευρώ/στρέμμα
η ενίσχυση στο βαμβάκι

ΣΕΛ. 7

ΡΕΥΜΑ

Πώς επηρεάζουν
τους αγρότες
οι νέες αυξήσεις
στα τιμολόγια

ΣΕΛ. 4

Υπαιθρος

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ

ΧΩΡΑ

► Σε ένα διεθνές περιβάλλον
αυξανόμενης γεωπολιτικής
αβεβαιότητας ο αγροδιατροφικός
τομέας αναδεικνύεται σε κρίσιμο
παράγοντα σταθερότητας.

8ο AgriBusiness Forum ΣΕΛ. 32-33

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2026 | ΕΤΟΣ 11ο | ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 544 | CONTACT@ΥΡΑΙΘΡΟΣ.GR | ISSN: 2459-3206 | ΤΙΜΗ: €2

ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Πότε ξεμπλοκάρουν οι πληρωμές για Νέους Αγρότες

ΣΕΛ. 39-41

6ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

Ταυτότητα θέλει
το ελληνικό
προϊόν για
να αποκτήσει
προστιθέμενη
αξία

ΣΕΛ. 12-13

ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ

Αύξηση της
καλλιέργειας
αλλά και μεγάλη
ανησυχία
για το κόστος
και τις τιμές

ΣΕΛ. 29

ΡΥΖΙ

Ισχυρή παραμένει
η ζήτηση στην
παγκόσμια
αγορά - Έντονα
ελλειμματικό
το εμπορικό
ισοζύγιο στην ΕΕ

ΣΕΛ. 42-45

ΑΝΑΓΕΝΝΗΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Στη Νάουσα
παρουσιάστηκαν
τα πρώτα
αποτελέσματα
του πειράματος
Κυρ-Γιάννη,
Υαρά και ΓΠΑ

ΣΕΛ. 10-11

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Σε 180 εκτροφές
η κλινική
επιτήρηση για
τον αφθώδη πυρετό
στη Λέσβο, με
18 κρούσματα
σε 21 εκτροφές

ΣΕΛ. 34

ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Οι ανοιξιάτικες
καλλιέργειες
θα πληρώσουν
το μάρμαρο

ΣΕΛ. 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΘΡΟ ► 8-9

Για χρόνια η ανανέωση των γενεών στη γεωργία περιοριζόταν σε αριθμούς και πριμ, μετρήσιμα εργαλεία, χωρίς να αγγίζει τη συνολική στρατηγική ανάπτυξης του τομέα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ► 15

Η έρευνα και η καινοτομία στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης στην Ευρώπη συγκεντρώνονται, πλέον, σε μια κοινή ψηφιακή πλατφόρμα με την ονομασία AI-on-Demand.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ► 19

Με τη φύτευση περίπου 100 νέων δέντρων, στο πεζοδρόμιο της οδού Ιωαννίνων, συνεχίζονται οι παρεμβάσεις του Δήμου Λαρισαίων για την ενίσχυση του πράσινου στην πόλη.

2ο ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΗ ΡΟΔΟΠΗ ► 26-27

Τέθηκαν σοβαρά ζητήματα του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης όπως η ανάγκη αξιόμαχων έργων υποδομής, το υψηλό καλλιεργητικό κόστος και οι νέες καλλιέργειες.

ΗΠΑ ► 36

Ο Αμερικανός πρόεδρος, Ντόναλντ Τραμπ ζήτησε από τους κατασκευαστές αγροτικών μηχανημάτων να μειώσουν τις τιμές – ένα αίτημα που οδήγησε σε πτώση τις μετοχές των εταιρειών.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ► 46-47

Με αφορμή την 25η Μαρτίου 1821, η Ιερή Βελανιδιά Πολυαράβου εντάσσεται στο «Δίκτυο Αιωνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης».

Υπαιθρος ΧΩΡΑ

Ιδιοκτησία: Υπαιθρος Χώρα Α.Ε., **Μέτοχος:** Αθανάσιος Παπαγεωργίου, **Διευθύνων Σύμβουλος:** Παναγιώτης Μπαρμπογιάννης, **Διευθυντής - Διευθυντής Σύνταξης:** Χρήστος Διαμαντόπουλος, **Αρχισυντάκτες:** Βικτωρία Αποστολοπούλου, Γεωργία Μπόχτη, Γιάννης Σάρρος, **Atelie:** Adconnect, **Εμπορική Διαχείριση:** Adconnect **T:** 2161001650, **Διεύθυνση:** Ελ. Βενιζέλου 67, Καλλιθέα, 17671, **Τηλ.:** 2161001600, **Email:** contact@ypaithros.gr

«Απαγορεύεται κατά τον Ν.2121/1993 και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν.100/1975) η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή -ολική, μερική, περιληπτική- η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οιοδήποτε μέσο και τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, άνευ προηγούμενης έγγραφης άδειας του εκδότη».

Αγορές σε αναταραχή

του Χρήστου
Διαμαντόπουλου

Ο πόλεμος στον Κόλπο δεν αποτελεί μόνο ένα ενεργειακό σοκ. Σύμφωνα με τον επικεφαλής οικονομολόγο του FAO Μάξιμο Τορέρο, η διαταραχή της ναυσιπλοΐας στα Στενά του Ορμούζ έχει, ήδη, περιορίσει σημαντικά τη μεταφορά πετρελαίου, φυσικού αερίου και λιπασμάτων, με άμεσες επιπτώσεις στην παραγωγή και το κόστος αγροτικών εισροών. Οι τιμές των λιπασμάτων αυξάνονται ραγδαία και η πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες, όπως το θείο για τα φωσφορικά λιπάσματα, παραμένει επισφαλής. Αυτό, σε συνδυασμό με το αυξανόμενο κόστος ενέργειας, επιβαρύνει τους παραγωγούς, οι οποίοι αναγκάζονται να επανεξετάσουν τις επιλογές καλλιέργειας και τη χρήση λιπασμάτων.

Η ανησυχία για την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια – όπως είναι φυσικό - είναι διάχυτη και στους παράγοντες της ελληνικής αγοράς, γεγονός που φάνηκε και στις συζητήσεις της εκδήλωσης για την κοπή της πίτας του Συνδέσμου Παραγωγών και Εμπόρων Λιπασμάτων (ΣΠΕΛ), που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα στο κέντρο της Αθήνας.

Και αν σε κάτι συμφωνούν όλοι, αυτό έχει να κάνει με το πόσο σημαντικό είναι να τερματιστούν το συντομότερο δυνατό οι εχθροπραξίες αφού σε περίπτωση βραχυπρόθεσμης διαταραχής, τα παγκόσμια αποθέματα τροφίμων επαρκούν και οι αγορές θα μπορούσαν να σταθεροποιηθούν σε λίγους μήνες. Αν, όμως, η αβεβαιότητα παραταθεί για τρίμηνο ή περισσότερο, οι επιπτώσεις θα είναι σοβαρές, επηρεάζοντας αποφάσεις φύτευσης, μείωση αποδόσεων και αλλαγές στη δομή των καλλιεργειών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του FAO, οι χώρες που εξαρτώνται περισσότερο από εισαγωγές λιπασμάτων και βασικών προϊόντων, όπως η Αίγυπτος, η Σρι Λάνκα, η Υποσαχάρια Αφρική αλλά και μεγάλες εξαγωγικές οικονομίες όπως η Βραζιλία, θα αντιμετωπίσουν άμεσες προκλήσεις. Την ίδια στιγμή στην ελληνική αγορά, οι συζητήσεις αναδεικνύουν την ανάγκη για προσαρμογή της εφοδιαστικής αλυσίδας, διασφάλιση επάρκειας λιπασμάτων και στρατηγικό σχεδιασμό των καλλιεργειών. Η εμπειρία έχει άλλωστε δείξει ότι η επισιτιστική ασφάλεια δεν είναι μια θεωρητική έννοια. Είναι αποτέλεσμα αποφάσεων, υποδομών και διεθνών συσχετισμών.

Ο παραγωγός
σήμερα έχει
δυνατότητες
μαγικές.

Τις δυνατότητες που του δίνει η Πειραιώς
για σύγχρονα θερμοκήπια.

Η Πειραιώς προσφέρει στον παραγωγό ολοκληρωμένες
λύσεις χρηματοδότησης και συμβουλών, για σύγχρονα
θερμοκήπια ή αναβάθμιση υφιστάμενων μονάδων.
Για να κάνει τη ζωή του πιο εύκολη, την παραγωγή του
πιο αποδοτική και το αύριο πιο βιώσιμο.

Ελάτε τώρα σε ένα κατάστημα της Πειραιώς και μάθετε
περισσότερα.

 Piraeus

piraeusbank.gr

Αυξήσεις στο ρεύμα διπλάσιες από τον πληθωρισμό

Για το μεγαλύτερο κομμάτι των καταναλωτών τα τιμολόγια αυξήθηκαν κατά 7% τον Απρίλιο

του Πέτρου Αλεξανδρή

Ο Απρίλιος φέρνει μια νέα πραγματικότητα στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, με τα λεγόμενα «πράσινα» τιμολόγια να αποτυπώνουν αυξήσεις που σε αρκετές περιπτώσεις ξεπερνούν κατά πολύ τον πληθωρισμό, φτάνοντας ακόμη και στο διπλάσιο ή και παραπάνω. Παρά το γεγονός ότι η μέση τιμή διαμορφώνεται γύρω στα 18 λεπτά ανά κιλοβατώρα, πίσω από αυτόν τον μέσο όρο κρύβονται έντονες αποκλίσεις και διαφορετικές στρατηγικές από τους παρόχους. Ο λόγος, βέβαια, γ' αυτές τις αυξήσεις, που επηρεάζουν όλα τα νοικοκυριά – αγροτικά και αστικά – είναι ο πόλεμος στον Περσικό Κόλπο.

Η εικόνα που διαμορφώνεται θυμίζει αγορά «πολλών ταχυτήτων». Από τη μία πλευρά, οι μεγάλοι προμηθευτές, όπως η ΔΕΗ, η Protergia και ο Ηρω, απορρόφησαν μέρος των πιέσεων από τη χονδρεμπορική αγορά. Δηλαδή ενώ οι τιμές χονδρικής ρεύματος αυξήθηκαν κατά 21% τον Μάρτιο, οι τιμές των τιμολογίων στους τρεις αυτούς παρόχους αυξήθηκαν κατά περίπου 7% ανά κιλοβατώρα. Και πάλι, όμως, με δεδομένο ότι ο πληθωρισμός τον Μάρτιο διαμορφώθηκε στο 3,3%, μιλάμε για μεγάλη αύξηση σε ετήσια βάση, εάν συνεχιστεί ο πόλεμος.

Μεγάλο πρόβλημα θα έχουν και οι αγρότες που χρησιμοποιούν ρεύμα ή πετρέλαιο για τη λειτουργία των γεωτρήσεών τους. Μόλις ξεκινήσει η αρδευτική περίοδος πιθανότατα να αναπροσαρμοστούν τόσο τέλη των ΤΟΕΒ όσο και το ειδικό τιμολόγιο της ΔΕΗ για τους αγρότες (πέραν του «ΓΑΙΑ» που έχει δεσμευτική σταθερή τιμή για 2 χρόνια).

Σύμφωνα πάντως με τη σύγκριση των τιμών με βάση τον πίνακα που δημοσιεύει κάθε πρώτη του μήνα η ΡΑΕΕΥ, οι περισσότεροι καταναλωτές είδαν μονοψήφιες ανατιμήσεις και τιμές κοντά στα 15-20 λεπτά ανά κιλοβατώρα. Ωστόσο, αν εξετάσει κανείς το σύνολο της αγοράς, η εικόνα αλλάζει. Συμπεριλαμβάνοντας όλους τους παρόχους, η μέση τιμή αυξάνεται κατά περίπου 25% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, από τα 14,5 στα 18 λεπτά ανά κιλοβατώρα. Πρόκειται για μια αύξηση που σε αρκετές περιπτώσεις υπερβαίνει κατά πολύ τον πληθωρισμό, επιβαρύνοντας αισθητά τα νοικοκυριά.

ΔΕΗ

Η ΔΕΗ, που διατηρεί δεσπόζουσα θέση με μερίδιο περίπου 60% στη χαμηλή τάση, επέλεξε να περιορίσει τις αυξήσεις. Με τη μέση χονδρεμπορική τιμή να φτάνει τα 95 ευρώ ανά μεγαβατώρα από 78,35 ευρώ τον προηγούμενο μήνα, η επιχείρηση κράτησε τη χρέωση στα 13,8 λεπτά ανά κιλοβατώρα για χαμηλή κατανάλωση, με συνέπεια πληρωμής, αυξάνοντάς την μόλις κατά 7%. Για μεγαλύτερη κατανάλωση, η τιμή διαμορφώθηκε στα 15,39 λεπτά, με αύξηση 6%.

Protergia και Ηρω

Αντίστοιχα, η Protergia διατήρησε πιο ήπια στάση, με αύξηση κοντά στο 6,7% και τελική τιμή περίπου 15,9 λεπτά, πάλι με συνέπεια πληρωμής. Ο Ηρω, αν και προχώρησε σε μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση (31%), ξεκίνησε από χαμηλότερη βάση, με αποτέλεσμα η τελική τιμή να παραμείνει ανταγωνιστική, κάτω από τα 15 λεπτά.

Άλλες εταιρείες

Στον αντίποδα, άλλες εταιρείες ακολούθησαν πιο επιθετική τιμολογιακή πολιτική. Η Enerwave αύξησε το τιμολόγιό της κατά περίπου 59%, φτάνοντας σχεδόν τα 25 λεπτά ανά κιλοβατώρα, ενώ η Zenith κινήθηκε σε παρόμοια επίπεδα με αύξηση άνω του 50%. Αυτές οι αυξήσεις, που υπερβαίνουν κατά πολύ τον πληθωρισμό, αντανακλούν και μια στρατηγική μετατόπισης των καταναλωτών προς άλλα προϊόντα, όπως τα σταθερά «μπλε» τιμολόγια.

Τι σημαίνει αυτό για τους αγρότες

Αυτή την περίοδο η κατανάλωση αγροτικού ρεύματος είναι χαμηλή. Υπάρχουν εξαιρέσεις, όπως στην περίπτωση των θερμοκηπίων, τα οποία όμως έχουν σε πολλές περιπτώσεις εναλλακτικές πηγές ενέργειας ήδη από το 2022, όταν υπήρξε ανάλογο κύμα αυξήσεων στο ρεύμα και στο πετρέλαιο.

Το πρόβλημα θα γίνει εντονότερο από τον Ιούνιο, που ξεκινά κανονικά η αρδευτική περίοδος. Εφόσον συνεχιστεί ο πόλεμος στο Ιράν και στον Περσικό Κόλπο ευρύτερα, σίγουρα θα έχουμε σωρευτικές αυξήσεις στο ενεργειακό κόστος. Δηλαδή με τον ρυθμό του Απριλίου, ο Ιούνιος θα είναι ακόμα πιο ακριβότερος.

Έτσι, όταν το κόστος της άρδευσης σε ποτιστικά χωράφια καλαμποκιού κυμαίνεται, για παράδειγμα στη Βόρεια Ελλάδα, μεταξύ 75 και 95 ευρώ το στρέμμα, τον Ιούνιο, με τις αυξήσεις, θα μπορούσε να ξεπεράσει και τα 110 ευρώ το στρέμμα. Στο κόστος αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται τυχόν αύξηση των τελών από τους ΤΟΕΒ.

του Γιάννη Σάρρου

Χωρίς σαφή εικόνα για το θέμα των τιμών, καθώς και για την κάλυψη των καλλιεργειών σε λιπάσματα, φαίνεται να βρίσκονται οι αγρότες. Τα αποθέματα παλαιότερων παραγγελιών έχουν ήδη εξαντληθεί, και όλοι αναμένουν τους νέους τιμοκαταλόγους, όπου, σύμφωνα με ανθρώπους του χώρου, οι τιμές φαίνεται να έχουν εκτοξευθεί στα ύψη.

Ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας (δενδρώδεις και σιτηρά) και τον χρόνο χρήσης των λιπασμάτων προκύπτουν και τα αντίστοιχα αποτελέσματα. Το 15% που εξήγγειλε η κυβέρνηση για τιμολόγια λιπασμάτων που εκδόθηκαν μετά τις 15 Μαρτίου δεν καλύπτει το εκτοξευμένο κόστος παραγωγής. Κάθε όμως χρηματοδότηση προς αυτή την κατεύθυνση για τους αγρότες είναι καλοδεχούμενη.

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις στην παραγωγή και εμπορία των λιπασμάτων, ο Χρήστος Πετρόπουλος, πρόεδρος του συνεταιρισμού «Συν Αγρός» στη Φθιώτιδα, αναφέρει ότι τα αποθέματα λιπασμάτων έχουν εξαντληθεί, ενώ αναμένονται οι νέοι τιμοκατάλογοι. «Το πρόβλημά μας είναι μπροστά και, δυστυχώς, δεν γνωρίζουμε πώς θα εξελιχθεί η τιμή των λιπασμάτων». Φέρνει ως παράδειγμα τον τύπο λιπάσματος 11-15-15, λέγοντας ότι «τα 24 ευρώ που αγοράζαμε το τσουβάλι, σήμερα ακούμε για τιμές που ξεπερνούν τα 40 ευρώ, κάτι το οποίο, πρακτικά, για το σύνολο των αροτραίων καλλιεργειών της περιοχής μας και με τις τιμές παραγωγού που επικρατούν, είναι εκτός πραγματικότητας».

Ο κ. Πετρόπουλος εκτιμά ότι στις γραμμικές αροτραίες καλλιέργειες οι παραγωγοί θα μειώσουν σε μεγάλο ποσοστό τις αντίστοιχες ποσότητες, ώστε να καλύψουν μέρος των αναγκών σε θρέψη, κάτι το οποίο, όμως, θα φανεί αργότερα στην παραγωγή, όπως υποστηρίζει. Στο ίδιο μήκος

ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Οι ανοιξιάτικες καλλιέργειες θα πληρώσουν το μάρμαρο

κύματος κινείται και η δήλωση του Χρήστου Γαιτανίδη, βαμβακοπαραγωγού από το Κιλκίς, ο οποίος αναμένει τις νέες τιμές των λιπασμάτων για την καλλιέργεια του βαμβακιού, όπου η σπορά θα ξεκινήσει μετά τις 20 Απριλίου. «Οι ποσότητες λιπασμάτων που έχω προμηθευτεί είναι ελάχιστες και περίμενα πριν από τις σπορές να αγοράσω και τα υπόλοιπα. Δυστυχώς, όμως, αυτή την περίοδο οι εταιρείες με τις οποίες συνεργάζομαι δεν μπορούν να με καλύψουν, διότι και οι ίδιες αναμένουν νέες τιμές, ανάλογα με τις παραγγελίες που θα έχουν».

Προβληματισμένοι εμφανίζονται και οι γεωπόνοι - έμποροι εφοδίων

Για αύξηση των αζωτούχων λιπασμάτων κάνει λόγο ο Θεωδωρής Χριστοδούλου, γεωπόνος και έμπορος εφοδίων στον Ορχομενό Βοιωτίας. Δηλώνει ότι οι τιμές των αζωτούχων λιπασμάτων, σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο, παρουσιάζουν σημαντική τάση ανόδου μέρα με τη μέρα και, όπως εξελίσσονται, η αγορά βγαίνει εκτός ισορροπίας. «Μπορεί κάποιες καλλιέργειες να κάλυψαν μέρος της θρέψης, όπως η ελιά και τα σιτηρά, όμως το σύνολο των καλλιεργειών, και ειδικότερα οι ανοιξιάτικες αροτραίες, θα δουν το πρόβλημα το επόμενο διάστημα, όπου, σε συνδυασμό με τα καύσιμα, η κατάσταση ίσως ξεφύγει από τον έλεγχο».

Αναφερόμενος στο θέμα της μείωσης κατά 15% του κόστους αγοράς των λιπασμάτων για τους παραγωγούς, τονίζει ότι δεν δίνει λύση στο συνολικότερο πρόβλημα. Προβληματισμένος για τις αγορές λιπασμάτων εμφανίζεται και ο Νίκος Γκιώνης, γεωπόνος από την Κάτω Τιθορέα Φθιώτιδας. Δηλώνει ότι «υπάρχει έλλειψη σε ουρία και ουροθειϊκή αμμωνία, λιπάσματα τα οποία παίζουν σημαντικό ρόλο στο σύνολο των καλλιεργειών». Εκτιμά, επίσης, ότι είναι δύσκολο να γίνει προγραμματισμός για την αγορά λιπασμάτων το επόμενο διάστημα.

Η ετήσια εκδήλωση κοπής πίτας του ΣΠΕΛ

Την ετήσια εκδήλωση για την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας πραγματοποίησε τη Δευτέρα, 30 Μαρτίου ο Σύνδεσμος Παραγωγών και Εμπόρων Λιπασμάτων (ΣΠΕΛ) στο Cocktail & Food Bar «SKYFALL» στο κέντρο της Αθήνας, που είναι γνωστό για την εκπληκτική θέα του στην Ακρόπολη.

Την πίτα έκοψε ο νέος πρόεδρος του Συνδέσμου, Κωνσταντίνος Ωραιόπουλος, ο οποίος είναι επικεφαλής για την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή στην εταιρεία COMPO EXPERT ΕΛΛΑΣ Α.Ε.

Στην ομιλία του, ο κ. Ωραιόπουλος αναφέρθηκε στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος λόγω του πολέμου στη Μέση Ανατολή, υπογραμμίζοντας παράλληλα ότι το μέτρο της κυβέρνησης για την επιδό-

τηση κατά 15% των λιπασμάτων κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν εκπρόσωποι από όλα τα μέλη του ΣΠΕΛ, οι οποίοι εκτός από τις ευχές για το νέο έτος είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να συζητήσουν τα θέματα που απασχολούν τον κλάδο τους.

Σημαντική ήταν και η παρουσία εκπροσώπων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), που απέδωσε στο γεγονός χαρακτήρα θεσμικής σημασίας για τον αγροδιατροφικό τομέα. Η εκδήλωση ανέδειξε όχι μόνο τη δυναμική του κλάδου, αλλά και την ανάγκη συνεργασίας και ενημέρωσης για τις εξελίξεις που επηρεάζουν την ελληνική αγροτική παραγωγή και τις προοπτικές της αγοράς λιπασμάτων.

Χρήστος Διαμαντόπουλος

Πολιτικές αναταράξεις από τις νέες δικογραφίες για 13 βουλευτές που πάνε στη Βουλή - Μεταξύ αυτών πρώην υπουργός και υφυπουργός

Στοιχεία για ηθική αυτουργία σε απιστία έχουν προκύψει και για άλλους πέντε πρώην βουλευτές

του Χρήστου Διαμαντόπουλου

Την ίδια στιγμή που αναμένεται να διαβιβαστεί στο υπουργείο Δικαιοσύνης η ογκώδης δικογραφία που έχει σχηματιστεί από το Ελληνικό κλιμάκιο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για την εμπλοκή πολιτικών προσώπων στις παράνομες επιδοτήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να σταλεί στη Βουλή, καθώς διατυπώνονται αίτημα για άρση ασυλίας 11 βουλευτών, οι εντεταλμένοι Ευρωπαίοι Εισαγγελείς διαβίβασαν ήδη στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών, μία ακόμα δικογραφία για δύο εν ενεργεία βουλευτές της ΝΔ (ένα πρώην υπουργό και μια πρώην υφυπουργό), για τους οποίους προέκυψαν ενδείξεις για ηθική αυτουργία σε παράβαση καθήκοντος.

Η δικογραφία που διαβιβάστηκε από τους Ευρωπαίους Εισαγγελείς στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών γιατί το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος δεν εμπίπτει στη δική τους αρμοδιότητα και, για το λόγο αυτό, η Εισαγγελία της Αθήνας θα διαβιβάσει το φάκελο-δικογραφία στη Βουλή με αίτημα την άρσης ασυλίας των βουλευτών.

Όπως έγινε γνωστό, στοιχεία για ηθική αυτουργία σε απιστία έχουν προκύψει στο πλαίσιο της έρευνας που έγινε από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και για άλλους πέντε πρώην βουλευτές, οι

οποίοι όμως, επειδή πλέον δεν καλύπτονται από την βουλευτική ασυλία θα κληθούν απευθείας από τους Ευρωπαίους Εισαγγελείς να δώσουν εξηγήσεις ως ύποπτοι.

Φυσικά, αυτό δεν μεταφράζεται αυτόματα ότι οι πέντε πρώην βουλευτές θα καταστούν κατηγορούμενοι, καθώς αυτό θα εξαρτηθεί από τις εξηγήσεις που θα παρέχουν, οι οποίες και αξιολογηθούν από τους Ευρωπαίους Εισαγγελείς.

Ανασχηματισμός:

Ο πρόεδρος της Βουλής, Νικήτας Κακλαμάνης, αμέσως μετά τη συνεδρίαση της Διάσκεψης των Προέδρων, ενημέρωσε τους κοινοβουλευτικούς συντάκτες ότι αν η δικογραφία για τους δύο πρώην υπουργούς φθάσει έως την Κυριακή στη Βουλή.

Ως εκ τούτου σύμφωνα με το ρεπορτάζ, εφόσον η δικογραφία δοθεί στα κόμματα σήμερα Παρασκευή (3/4), αναμένεται ένα Σαββατοκύριακο κρίσιμων διεργασιών στο παρασκήνιο, καθώς η κυβέρνηση θα τη μελετήσει και θα αξιολογήσει κάθε περίπτωση ξεχωριστά, ανάλογα με τι ακριβώς αναφέρεται για κάθε έναν βουλευτή. Ωστόσο, κατά πολλούς, ο ανασχηματισμός μοιάζει μονόδρομος και, εφόσον η δεύτερη δικογραφία για τον ΟΠΕΚΕΠΕ ανακοινωθεί επίσημα στη Βουλή τη Μεγάλη Δευτέρα, θα αρχίσει να μετρά ο χρόνος αντίστρο-

φα και οι όποιες εξελίξεις αναμένονται μέχρι τη Μεγάλη Τετάρτη.

Αντιδράσεις κομμάτων

Από την πλευρά τους τα κόμματα της αντιπολίτευσης ασκούν σφοδρή κριτική στην κυβέρνηση, κάνοντας λόγο για σοβαρό σκάνδαλο και ζητώντας πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης.

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** κάνει λόγο για «ΟΠΕΚΕΠΕ 2.0» και χαρακτηρίζει τη νέα δικογραφία ακόμη ένα «ηχηρό ράπισμα» για την κυβέρνηση. Όπως σημειώνει, οι αναφορές σε εν ενεργεία βουλευτές, πρώην υπουργούς και υφυπουργούς αποκαλύπτουν –κατά την άποψή του– το εύρος ενός μηχανισμού διασπάθισης ευρωπαϊκών πόρων. Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης ζητά άμεση και πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης, άρση ασυλίας όλων των εμπλεκόμενων βουλευτών και ουσιαστική κοινοβουλευτική διαδικασία. Παράλληλα κατηγορεί την κυβέρνηση για συγκάλυψη και υποστηρίζει ότι η χώρα «δεν αντέχει άλλα σκάνδαλα».

Σε υψηλούς τόνους κινείται και το **ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής**. Με ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου του, το κόμμα σημειώνει ότι δημοσιογραφικές πληροφορίες αναφέρουν πως στη δικογραφία περιλαμβάνονται δύο εν ενεργεία υπουργοί, δύο υφυπουργοί, βουλευτές και ο γραμματέας της Νέας Δημοκρατίας. Αν επιβεβαιωθούν οι πληροφορίες αυτές, τονίζει ότι ο πρωθυπουργός οφείλει να απομακρύνει άμεσα τα κυβερνητικά στελέχη που εμπλέκονται. Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Νίκος Ανδρουλάκης, σε σχετική τοποθέτησή του, κατηγορήσε την κυβέρνηση για «χειραγώγηση των θεσμών» και τόνισε ότι «αυτή την παρακμή θα την σταματήσουμε μαζί».

Το **ΚΚΕ** υποστηρίζει ότι η νέα δικογραφία επιβεβαιώνει «τη σαπίλα και τη βιομηχανία ρουσφετιών και εξαγοράς», ενώ συνδέει το σκάνδαλο τόσο με την κυβερνητική πολιτική όσο και με την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το κόμμα ζητά πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης και απόδοση πολιτικών και ποινικών ευθυνών «όσο ψηλά κι αν βρίσκονται».

Η **Νέα Αριστερά** ζητά ξεκάθαρες απαντήσεις από την κυβέρνηση, θέτοντας το ερώτημα αν θα προχωρήσει τελικά σε σύσταση προανακριτικής επιτροπής για την ποινική διερεύνηση της υπόθεσης.

Από την πλευρά της, η **Ελληνική Λύση** υποστηρίζει ότι η υπόθεση αποδεικνύει πόσο βαθιά εμπλέκεται η Νέα Δημοκρατία στο σκάνδαλο, εκφράζοντας την ελπίδα η νέα δικογραφία να μην «θαφτεί» όπως –όπως υποστηρίζει– συνέβη με την προηγούμενη, ενώ θέτει και το ζήτημα του ποιος θα καλύψει το κόστος των προστίμων και των χρημάτων που χάθηκαν από τις επιδοτήσεις.

Αντίστροφη μέτρηση για τις πληρωμές - Στα 74 ευρώ/στρέμμα η ενίσχυση στο βαμβάκι

Συνεχίζεται η αβεβαιότητα λόγω προβλημάτων στο σύστημα monitoring

του Χρήστου Διαμαντόπουλου

Λιγότερο από μια εβδομάδα απομένει μέχρι την πρώτη παρτίδα πληρωμών για το 2026, όπως ανακοίνωσε πριν από μερικές εβδομάδες η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ). Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που φαίνεται ότι θα τηρηθεί, οι μεγαλύτερες εκταμιεύσεις αναμένεται να κατευθυνθούν στους δικαιούχους της Ειδικής Ενίσχυσης Βάμβακος, η οποία θα καταβληθεί με 74 ευρώ ανά στρέμμα. Μέχρι τη στιγμή που γράφονταν αυτές οι γραμμές, δεν είχαν καθοριστεί οι τιμές για τις συνδεδεμένες ενισχύσεις στο σιτάρι (σκληρό και μαλακό) και στο κριθάρι.

Ωστόσο, ένα από τα βασικά προβλήματα που παραμένει είναι η δυσλειτουργία του συστήματος παρακολούθησης (monitoring), αφού δεν έχει ξεκαθαρίσει πλήρως ποια στρέμματα θεωρούνται επιλέξιμα για πληρωμή. Η αβεβαιότητα αυτή δημιουργεί ασάφεια για τους παραγωγούς, κυρίως για όσους διαχειρίζονται μεγαλύτερες εκτάσεις ή καλλιεργούν ποικιλία προϊόντων. Οι πληρωμές που θα πραγματοποιηθούν έως τις 9 Απριλίου περιλαμβάνουν εκκρεμότητες προηγούμενων ετών, καθώς και αιτήσεις του 2025 για βασική εισοδηματική στήριξη, ενισχύσεις βαμβακιού, αγρότες νεαρής ηλικίας και εξισωτική αποζημίωση. Ακολουθούν πληρωμές έως τα τέλη Απριλίου για ειδικά καθεστώτα, όπως οι εφοδιασμοί μικρών νησιών, ενώ έως τα τέλη Μαΐου αναμένεται η καταβολή πληρωμών που αφορούν άλλες συνδεδεμένες ενισχύσεις και οικολογικά σχήματα.

Αναλυτικά:

Έως 9 Απριλίου 2026 Θα καταβληθούν πληρωμές που αφορούν σε:

- Εκκρεμότητες παλαιότερων ετών (αιτήσεις ετών 2016 και 2017).
- Βασική Ενίσχυση
- Αιτήσεις έτους 2025:
  - Π1-21 Βασική Εισοδηματική Στήριξη
  - Π1-29 Αναδιανεμητική Ενίσχυση ο Ενισχύσεις βαμβακιού
  - Π1 -30 Αγρότες Νεαρής Ηλικίας (YOUNG) (εκκρεμότητες και εθνικό απόθεμα)
  - Π1-32 Συνδεδεμένα καθεστώτα (χωρίς παράδοση, σκληρό και μαλακό σιτάρι/κριθάρι)
  - ΣΣΚΑΠ – Π3-71 Εξισωτική Αποζημίωση

Έως 30 Απριλίου 2026

Θα πραγματοποιηθούν πληρωμές που αφορούν σε αιτήσεις έτους 2025:

- ΜΝΑ – Εφοδιασμοί Μικρών Νησιών Αιγαίου (Κανονισμός 229/2013)

Έως 30 Μαΐου 2026

Θα καταβληθούν πληρωμές που περιλαμβάνουν:

- Εκκρεμότητες παλαιότερων ετών (αιτήσεις έτους 2018)
- Βασική Ενίσχυση
- Αιτήσεις έτους 2025:
  - Π1-32 Συνδεδεμένη Εισοδηματική Στήριξη με παράδοση προϊόντος
    - α) Αραβόσιτος,
    - β) Ρύζι,
    - γ) Σπόροι σποράς,
    - δ) Πορτοκάλι χυμοποίησης,
    - ε) Όσπρια,
    - στ) Κορινθιακή Σταφίδα,
    - ζ) Μήλα,
    - η) Πρωτεινούχα Κτηνοτροφικά,
    - θ) Πρωτεινούχα Σανοδοτικά,
    - ι) Βιομηχανική Ντομάτα,
    - ιβ) Ζωικό Αιγοπρόβατα,
    - ιγ) Ζωικό Βοοειδή
  - Π1-31 Οικολογικά Σχήματα

ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Νέο πρόγραμμα ενίσχυσης της κτηνοτροφίας

Η υποστήριξη της ανασύστασης των εκτροφών αποτελεί κρίσιμη κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική πρόκληση

Η Τράπεζα Πειραιώς στηρίζει διαχρονικά την ελληνική κτηνοτροφία και αναλαμβάνει νέα πρωτοβουλία για την ενίσχυση της, καθώς πιστεύει ότι η υποστήριξη της ανασύστασης των εκτροφών, που καταστράφηκαν από τις πρόσφατες θεομηνίες και επιζωοτίες αποτελεί κρίσιμη κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική πρόκληση.

Εν μέσω μιας ιδιαίτερα δύσκολης χρονιάς για τον κτηνοτροφικό κλάδο, λόγω της ευλογιάς, του αφθώδους πυρετού και των συνεπειών τους, η Πειραιώς σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ζωικής Παραγωγής & Προστασίας Περιβάλλοντος του Τμήματος Κτηνιατρικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ανακοινώνει το νέο

Piraeus

«Πρόγραμμα ενίσχυσης της Αιγοπροβατοτροφίας».

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- η ουσιαστική, ασφαλής και βιώσιμη ανασύσταση του ζωικού κεφαλαίου των εκτροφών
- η επανεκκίνηση της εκτροφής ζώων σε εκτροφές, που επλήγησαν από θεομηνίες και επιζωοτίες
- η μακροχρόνια βιωσιμότητα των εκμε-

ταλλεύσεων μέσω συνεργατικών δράσεων των κτηνοτρόφων

- η διατήρηση της απασχόλησης σε αγροτικές και μειονεκτικές περιοχές
- η υποστήριξη των οικογενειών, που έχασαν τις εκμεταλλεύσεις τους και
- η διασφάλιση των κτηνοτροφικών προϊόντων και των μεταποιητικών επιχειρήσεων του κλάδου.

Το «Πρόγραμμα ενίσχυσης της Αιγοπροβατοτροφίας» πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Εταιρικής Υπευθυνότητας EQUAL της Πειραιώς, που -μεταξύ άλλων- συμβάλλει στην ισότιμη πρόσβαση στη γνώση, στην ενδυνάμωση ευάλωτων επαγγελματικών ομάδων και στη βιώσιμη ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα.

Η ανανέωση των γενεών αλλάζει επίπεδο

Καθώς η Ευρώπη επαναπροσδιορίζει τον τρόπο που βλέπει τη γεωργία, η πραγματική δοκιμασία ξεκινά τώρα

του Βασίλη Πυργιώτη,
υπεύθυνου στο γραφείο
Βρυξελλών της
GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Για χρόνια, η συζήτηση γύρω από την ανανέωση των γενεών στη γεωργία περιστρεφόταν γύρω από έναν αριθμό: πόσοι νέοι θα μπουν στον τομέα. Η απάντηση δινόταν με όρους εργαλείων. Πριμ εγκατάστασης, συμπληρωματικές ενισχύσεις, επιμέρους παρεμβάσεις. Ήταν μια προσέγγιση μετρήσιμη, αλλά περιορισμένη.

Σήμερα, η συζήτηση φαίνεται να αλλάζει επίπεδο. Δεν αφορά πλέον μόνο την είσοδο, αλλά τον ίδιο τον ορισμό του αγρότη. Γιατί αυτό που διαμορφώνεται δεν είναι απλώς μια νέα γενιά, αλλά μια πολλαπλότητα διαφορετικών προφίλ που δεν χωρούν σε ένα ενιαίο μοντέλο.

Ο αγρότης που επενδύει στη βιωσιμότητα δεν έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με εκείνον που εισέρχεται από τον αστικό χώρο με επιχειρηματική λογική. Ο παραγωγός που στηρίζεται σε συνεργατικά σχήματα λειτουργεί διαφορετικά από εκείνον που αξιοποιεί τεχνολογίες και δεδομένα για να αυξήσει την αποδοτικότητα. Και όλο και πιο συχνά, αναδεικνύονται γυναίκες που δεν εντάσσονται απλώς στον τομέα, αλλά τον επαναπροσδιορίζουν. Αυτή η διαφοροποίηση δεν είναι απλώς μια ενδιαφέρουσα εξέλιξη. Είναι ο λόγος για τον οποίο η πολιτική δεν μπορεί πλέον να παραμείνει ίδια.

Από το «μέτρο νέων αγροτών» σε μια νέα αρχιτεκτονική πολιτικής

Η αλλαγή στο προφίλ του αγρότη αντικατοπτρίζεται και στη δομή της πολιτικής. Για πρώτη φορά, η ανανέωση των γενεών δεν αντιμετωπίζεται ως σύνολο αποσπασματικών εργαλείων, αλλά ως συνεκτικό πλαίσιο παρέμβασης. Οι εθνικές στρατηγικές ανανέωσης γενεών επιχειρούν να συνδέσουν στοιχεία που μέχρι σήμερα λειτουργούσαν αποσυνδεδεμένα: την πρόσβαση στη γη, τη χρηματοδότηση, τη γνώση και τις κοινωνικές συνθήκες της ζωής στην ύπαιθρο. Η μετατόπιση αυτή είναι ουσιαστική, γιατί αναγνωρίζει ότι το πρόβλημα δεν είναι μονοδιάστατο.

Με άλλα λόγια, η ανανέωση των γενεών παύει να είναι ένα «μέτρο νέων αγροτών» και

μετατρέπεται σε ένα πλαίσιο πολιτικής που διατρέχει το σύνολο της αγροτικής πολιτικής. Ωστόσο, αυτή η φιλοδοξία συνοδεύεται και από ένα βασικό ερώτημα: μπορεί ένα τόσο σύνθετο πλαίσιο να εφαρμοστεί με συνέπεια σε τόσο διαφορετικά κράτη-μέλη;

Το πραγματικό πρόβλημα δεν είναι η είσοδος, αλλά η έξοδος

Μέσα σε αυτή τη νέα αρχιτεκτονική, ξεχωρίζει η αυξανόμενη έμφαση στη διαδοχή των εκμεταλλεύσεων. Για χρόνια, η πολιτική επικεντρωνόταν σχεδόν αποκλειστικά στην είσοδο νέων, ενώ η αποχώρηση των παλαιότερων παρέμενε στο περιθώριο. Σήμερα, αυτή η ισορροπία φαίνεται να αλλάζει.

Η σύνδεση της ανανέωσης των γενεών με τα συνταξιοδοτικά εργαλεία και τη μεταβίβαση των εκμεταλλεύσεων αποτυπώνει μια πιο ρεαλιστική προσέγγιση. Δεν αρκεί να δημιουργούνται ευκαιρίες εισόδου, αν δεν υπάρχει ένας λειτουργικός μηχανισμός μετάβασης. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτό το «κενό μετάβασης» είναι ακριβώς το σημείο στο οποίο μπλοκάρει η ανανέωση.

Από την ενίσχυση στο οικοσύστημα, και από εκεί στο κόστος

Η αλλαγή δεν περιορίζεται στη δομή, αλλά επεκτείνεται και στη φιλοσοφία της στήριξης. Το πριμ εγκατάστασης, που για χρόνια απο-

Για πρώτη φορά, η ανανέωση

των γενεών δεν αντιμετωπίζεται ως σύνολο αποσπασματικών εργαλείων, αλλά ως συνεκτικό πλαίσιο παρέμβασης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

CAP4ΨΟΥΤΗ

τελούσε τον βασικό πυλώνα πολιτικής, δεν επαρκεί πλέον. Η είσοδος στη γεωργία απαιτεί πρόσβαση σε χρηματοδότηση, συμβουλευτική υποστήριξη, εκπαίδευση και δυνατότητες ανάπτυξης. Δηλαδή, ένα ολοκληρωμένο οικοσύστημα. Αυτό που διαμορφώνεται δεν είναι απλώς ένα «πακέτο εκκίνησης», αλλά μια προσπάθεια να καταστεί η γεωργία βιώσιμη επαγγελματική επιλογή.

Και εδώ αναδεικνύεται το πιο δύσκολο σημείο: το κόστος.

Η πρόταση για δέσμευση τουλάχιστον 6% του προϋπολογισμού της ΚΑΠ στέλνει σαφές πολιτικό μήνυμα. Ωστόσο, σε ένα περιβάλλον περιορισμένων πόρων, κάθε νέα προτεραιότητα συνεπάγεται ανακατανομή.

Το ερώτημα δεν είναι μόνο αν η ανανέωση των γενεών είναι σημαντική. Είναι ποιος θα χρηματοδοτήσει αυτή τη μετάβαση και ποιος θα δει τους πόρους του να περιορίζονται. Θα προέλθουν από την άμεση στήριξη; Από παρεμβάσεις του Β' Πυλώνα ή από νέες πηγές στο επόμενο ΠΔΠ;

Η απάντηση θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό όχι μόνο την εφαρμογή, αλλά και την αποδοχή της πολιτικής.

Η γεωργία ως τρόπος ζωής και όχι μόνο ως δραστηριότητα

Παράλληλα με τις αλλαγές στα εργαλεία και τη δομή της πολιτικής, διαμορφώνεται μια βαθύτερη μετατόπιση: η αναγνώριση ότι η γεωργία δεν είναι μόνο οικονομική δραστηριότητα, αλλά τρόπος ζωής.

Μέχρι πρόσφατα, αυτή η διάσταση παρέμενε στο περιθώριο. Η έμφαση δινόταν στο εισόδημα, στην παραγωγή και στην ανταγωνιστικότητα. Σήμερα, γίνεται σαφές ότι αυτά δεν επαρκούν για να προσελκύσουν και, κυρίως, να διατηρήσουν νέους ανθρώπους στον τομέα.

Η εμφάνιση εργαλείων όπως οι υπηρεσίες αντικατάστασης παραγωγών δεν αποτελεί απλώς μια τεχνική εξέλιξη. Αντανακλά μια διαφορετική αντίληψη: ότι ο αγρότης πρέπει να μπορεί να έχει χρόνο, να απουσιάσει, χωρίς να διακινδυνεύεται η λειτουργία της εκμετάλλευσής του. Σε έναν τομέα όπου η έννοια της «άδειας» ήταν σχεδόν ανύπαρκτη, αυτό συνιστά ουσιαστική αλλαγή.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η έννοια του «δικαιώματος παραμονής στην ύπαιθρο». Η πολιτική δεν περιορίζεται πλέον στην είσοδο, αλλά επιχειρεί να διασφαλίσει ότι η παραμονή αποτελεί βιώσιμη επιλογή, μέσω πρόσβασης σε υπηρεσίες, υποδομές και κοινωνική συνοχή.

Ίσως εδώ βρίσκεται και μία από τις πιο ουσιαστικές αλλαγές. Γιατί η απόφαση να μείνει

κανείς στη γεωργία δεν είναι μόνο οικονομική. Είναι επιλογή ζωής. Και αν αυτή η ζωή δεν είναι βιώσιμη, καμία ενίσχυση δεν μπορεί να την υποκαταστήσει.

Η ευρωπαϊκή φιλοδοξία και η ελληνική πραγματικότητα

Η νέα αυτή προσέγγιση διαμορφώνει ένα φιλόδοξο πλαίσιο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συνδυάζοντας εργαλεία, στρατηγικές και νέες έννοιες πολιτικής για να απαντήσει σε ένα πρόβλημα που για χρόνια αντιμετωπιζόταν αποσπασματικά.

Ωστόσο, όπως συμβαίνει συχνά, η πραγματική δοκιμασία δεν βρίσκεται στον σχεδιασμό, αλλά στην εφαρμογή. Και εκεί, οι διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών αποκτούν καθοριστική σημασία.

Σε χώρες όπως η Ελλάδα, η αφετηρία είναι διαφορετική. Ο μικρός και κατακερματισμένος κλήρος δεν αποτελεί απλώς διαρθρωτική ιδιαιτερότητα, αλλά καθοριστικό παράγοντα που επηρεάζει την πρόσβαση στη γη, τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων και τη δυνατότητα εισόδου νέων. Η περιορισμένη κινητικότητα της γης και οι δυσκολίες στη μεταβίβαση εντείνουν το πρόβλημα, δημιουργώντας ένα περιβάλλον όπου η μετάβαση μεταξύ γενεών δεν είναι αυτονόητη.

Ταυτόχρονα, οι υποδομές και οι υπηρεσίες στην ύπαιθρο παραμένουν άνισα κατανεμη-

μένες, επηρεάζοντας άμεσα την ποιότητα ζωής και την ελκυστικότητα του τομέα. Σε αυτό το πλαίσιο, έννοιες όπως το «δικαίωμα παραμονής» αποκτούν ιδιαίτερο βάρος, αναδεικνύοντας το χάσμα μεταξύ πολιτικής φιλοδοξίας και πραγματικότητας.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η ευρωπαϊκή στρατηγική δεν μπορεί να λειτουργήσει. Σημαίνει, όμως, ότι η επιτυχία της θα εξαρτηθεί όχι μόνο από τον σχεδιασμό της, αλλά από την ικανότητα προσαρμογής της στις εθνικές συνθήκες. Και εκεί θα κριθεί και η αποτελεσματικότητά της.

Το πραγματικό ερώτημα

Η ανανέωση των γενεών φαίνεται να μετατρέπεται σε μία από τις κεντρικές στρατηγικές επιλογές της ευρωπαϊκής γεωργίας. Η κατεύθυνση είναι σαφής. Τα εργαλεία αρχίζουν να διαμορφώνονται.

Αυτό που μένει να αποδειχθεί είναι αν το σύστημα μπορεί να στηρίξει αυτή τη μετάβαση στην πράξη. Αν μπορεί να συνδυάσει διαφορετικά προφίλ αγροτών, να αντιμετωπίσει δομικά εμπόδια και να κατανείμει τους πόρους χωρίς να δημιουργήσει νέες ανισορροπίες.

Γιατί τελικά, η μεγαλύτερη αλλαγή δεν είναι ότι έρχονται νέοι αγρότες. Είναι ότι αλλάζει ολόκληρο το μοντέλο πάνω στο οποίο στηριζόταν η γεωργία μέχρι σήμερα.

Οι υποδομές και

οι υπηρεσίες στην ύπαιθρο παραμένουν άνισα κατανεμημένες, επηρεάζοντας άμεσα την ποιότητα ζωής και την ελκυστικότητα του τομέα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

CAP4ΨΟΥΤΗ

Νέο υπόδειγμα για την ελληνική αμπελουργία

Στη Νάουσα παρουσιάστηκαν τα πρώτα αποτελέσματα του πειράματος Κυρ-Γιάννη – Yara – ΓΠΑ

της Αφροδίτης Χρυσόχου

Μια από τις πιο ουσιαστικές συζητήσεις για το μέλλον της ελληνικής αμπελουργίας, με επίκεντρο την Αναγεννητική Γεωργία και την υγεία του εδάφους, πραγματοποιήθηκε στη Νάουσα συγκεντρώνοντας οινοποιούς, παραγωγούς, επιστήμονες, γεωπόνους και φορείς του κλάδου.

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα του καινοτόμου εγχειρήματος που υλοποιείται από το Κτήμα Κυρ-Γιάννη και τη Yara Hellas, με την επιστημονική παρακολούθηση-τεκμηρίωση του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, της πειραματικής εφαρμογής αναγεννητικών πρακτικών στους αμπελώνες της Νάουσας και του Αμυνταίου. Η πρωτοβουλία αυτή αποτέλεσε ένα εργαστήριο κατάθεσης απόψεων, εφαρμοσμένων λύσεων για τον αγρό, παρατηρήσεων και μετρήσεων, όπως και γρήγορης μεταφοράς γνώσης ανοίγοντας ένα νέο δρόμο για την ελληνική αμπελουργία, όπου η παραγωγικότητα συνδέεται άμεσα με την ανθεκτικότητα και την υγεία του εδάφους και τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Οικοδεσπότης της εκδήλωσης που φιλοξενήθηκε στην πρώτη Βιβλιοθήκη Οίνου στην Ελλάδα -η οποία στεγάζεται στην οικία και το οινοποιείο της οικογένειας Μπουτάρη από τις αρχές του 20ού αιώνα- ήταν ο κ. Μιχάλης Μπουτάρης Γραμματέας του Ιδρύματος Μπουτάρη και Αντιπρόεδρος του Κτήματος Κυρ-Γιάννη. Όπως σημείωσε για το πρωτοποριακό ερευνητικό έργο, η συμβίωση αγοράς - πανεπιστημίου -βιομηχανίας αποτελεί μια πρόκληση. «Καλλιεργούμε τη γη και ήμαστε ένα κομμάτι του οικοσυστήματος που δεν είναι στο κέντρο. Αυτό είναι για εμένα το μάθημα από αυτήν τη διετία που σαφώς δεν έχει δείξει ακόμη αποτέλεσμα γιατί μόνο μέσα από τη συνεχή συμβιωτική σχέση θα ξεκινήσει κάποια αλλαγή» είπε χαρακτηριστικά.

Οι θέσεις της Yara

Η ενδιαφέρουσα συζήτηση άνοιξε με την υποθέτηση της κας Μαρίας Ψαρρού, Customer Marketing & FC Manager Yara Hellas γύρω από τα ζητήματα της Αναγεννητικής Γεωργίας, που είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα προσέγγισης της γεωργίας και το όραμα και τη στρατηγική φιλοδοξία της εταιρείας να αναπτύξει ένα διατροφικό

μέλλον με θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. «Στη Yara κάνουμε πολλές προσπάθειες για να συμβάλλουμε στον μετριασμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με λύσεις και προϊόντα είτε κατά την παραγωγή τους με χαμηλό αποτύπωμα -περίπου κατά 50%- είτε κατά την εφαρμογή τους στα χωράφια συμβάλλοντας σε μικρότερο βαθμό στο αποτύπωμα άνθρακα» σημείωσε η κυρία Ψάρρου και πρόσθεσε: «έχουμε τις ψηφιακές τεχνολογίες κι όλα τα εργαλεία που υποστηρίζουν τη λήψη αγρονομικών αποφάσεων, όπως και την Τεχνητή Νοημοσύνη, αλλά και συνεργασίες, όπως με το Κτήμα Κυρ-Γιάννη που βοηθούν να υλοποιήσουμε ολοκληρωμένα πρωτόκολλα και να βοηθήσουμε την αγροτική παραγωγή». Τέλος, μίλησε για τις εξελίξεις της εταιρείας στα προϊόντα θρέψης η οποίες, όπως είπε εξετάζουν και προσφέρουν μια ολοκληρωμένη πρόταση για τον παραγωγό.

Τα αποτελέσματα του πειράματος

Ο senior Agronomist της YARA Hellas Αλέξανδρος Παναγόπουλος, μίλησε, αρχικά, για τη συνεργασία της εταιρείας με το Κτήμα Κυρ Γιάννη, για το πως έγινε η επιλογή των συγκεκριμένων αμπελοτόπων, τη φιλοσοφία του πειράματος ώστε τα λιπάσματα να είναι και πιο φιλικά, αλλά και πιο αποδοτικά ακόμη σε χαμηλότερες ποσότητες, αλλά και για τα πρωτόκολλα που ακολουθήθηκαν τόσο στη Νάουσα και στην ποικιλία του ξινόμαυρου, όσο και στο Αμύνταιο, με ποικιλία τη Gewurztraminer.

Στο Αμύνταιο, όπου καλλιεργούνται περίπου 500στρ. επιλέχθηκε το αμπελοτόπι της Σαμαρόπετρας — ένα φτωχό, άγονο έδαφος με χαμηλές αποδόσεις αλλά ποιοτικά σταφύλια. Στόχος του πειράματος ήταν να εξεταστεί πώς οι παρεμβάσεις και τα προϊόντα της Yara μπορούν να βελτιώσουν την παραγωγή, παράλληλα με την υγεία του εδάφους, με βάση μετρήσιμους δείκτες. Στη Νάουσα, αντίθετα, σε αμπελώνα 480 στρεμμάτων με υψηλό ενεργό ανθρακικό ασβέστιο, το πρόβλημα ήταν οι υπερβολικά μεγάλες αποδόσεις που δεν ευνοούσαν την ποιότητα του κρασιού. Και στις δύο περιπτώσεις, ο στόχος ήταν η εξισορρόπηση παραγωγής-ποιότητας μέσα από αναγεννητικές πρακτικές και τεκμηριωμένη παρακολούθηση. Σε ότι αφορά τα μέχρι τώρα αποτελέσματα έγινε σαφές ότι οι παρεμβάσεις που εφαρμόστηκαν στους

αμπελώνες της Νάουσας και του Αμυνταίου είχαν θετική επίδραση σε όλους τους βασικούς άξονες: υγεία εδάφους, αποδόσεις, ποιότητα και οικονομική απόδοση.

Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο κατέγραψε μια σταθερή, έστω και ήπια, βελτίωση στο σκορ υγείας του εδάφους σε όλες τις μεταχειρίσεις και στις δύο ποικιλίες, επιβεβαιώνοντας ότι οι πρακτικές που εφαρμόστηκαν ενίσχυσαν τη λειτουργικότητα του εδαφικού οικοσυστήματος. Στο ποιοτικό σκέλος, σύμφωνα με τον κ. Παναγόπουλο, οι δείκτες είτε βελτιώθηκαν είτε παρέμειναν σταθεροί, χωρίς καμία αρνητική επίδραση από την αύξηση της παραγωγής — κάτι που συνήθως θεωρείται δύσκολο στην αμπελουργία.

Η ποιότητα των σταφυλιών κρίθηκε επαρκής για οινοποίηση σε όλες τις περιπτώσεις. Συνολικά, η διετία ανέδειξε ότι οι αναγεννητικές παρεμβάσεις μπορούν να βελτιώσουν την υγεία του εδάφους, να αυξήσουν τις αποδόσεις, να διατηρήσουν την ποιότητα και να προσφέρουν οικονομικό όφελος — στοιχεία που επιβεβαιώνουν την αξία της προσέγγισης και τη σημασία της τεκμηριωμένης παρακολούθησης. Θετική ήταν και η εμπειρία των γεωπόνων των δύο αμπελώνων του Κτήματος Κυρ-Γιάννη στο Γιαννακοχώρι και στη Σαμαρόπετρα. Όπως υπογράμμισαν, τα αποτελέσματα θεωρούνται ενθαρρυντικά με σημαντικότερα στοιχεία του πειράματος την ίδια τη διαδικασία των συστηματικών μετρήσεων και τη συνεργασία των τριών φορέων. «Ό,τι μετράται, βελτιώνεται», είπαν χαρακτηριστικά, παρατηρώντας ότι τα φυτά στις μεταχειρίσεις της Yara ήταν πιο εύρωστα και λιγότερο στρεσαρισμένα σε σχέση με τις συνήθειες πρακτικές.

Ευρωπαϊκές πολιτικές για το έδαφος

Ο Δρ. Γιάννης Ζαφειρίου, Εδαφολόγος - Ερευνητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και επιστημονικός υπεύθυνος του έργου αναφέρθηκε στον θεμελιώδη ρόλο της υγείας του εδάφους ως

βασικού πυλώνα της Αναγεννητικής Γεωργίας. Μεταξύ άλλων, όρισε την υγεία του εδάφους ως τη συνεχή ικανότητα του εδαφικού οικοσυστήματος να λειτουργεί ως ζωντανός οργανισμός, υποστηρίζοντας φυτά, ζώα, ανθρώπους και κρίσιμες οικοσυστημικές λειτουργίες. Στο πολιτικό επίπεδο, παρουσίασε το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των εδαφών, με κεντρικό εργαλείο το Soil Monitoring Law, -το οποίο θα συνδεθεί με την ΚΑΠ- και τη στρατηγική Soil Strategy for Europe 2030.

Όπως είπε ο Δρ. Ζαφειρίου, η ΕΕ επιδιώκει ενιαίο πρωτόκολλο παρακολούθησης των εδαφών, με συγκεκριμένους δείκτες, όρια και μεθοδολογίες, καθώς και την αναζήτηση των κατάλληλων αγρονομικών πρακτικών που μπορούν να βελτιώσουν αυτούς τους δείκτες. Παρουσιάστηκε, επίσης, ο ρόλος των Living Labs, δομών που συγκεντρώνουν όλους τους εμπλεκόμενους — βιομηχανία, παραγωγούς, επιστήμονες, μεταποίηση — γύρω από ένα συγκεκριμένο πρόβλημα εδαφικής υγείας, με στόχο την πρακτική επίλυσή του. Το παράδειγμα του Κτήματος Κυρ-Γιάννη και της Yara Hellas χαρακτηρίστηκε ως ένα τέτοιο Living Lab.

Τέλος, έγινε αναφορά στη μεταβαλλόμενη φιλοσοφία της ΚΑΠ: από την επιδότηση της πρακτικής, στη result-based προσέγγιση, όπου η ανταμοιβή θα βασίζεται σε μετρήσιμα αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τον Δρ. Ζαφειρίου, το πιλοτικό πρόγραμμα στο Κτήμα Κυρ-Γιάννη εφαρμόζει συγκεκριμένους δείκτες αρχής-τέλους κάθε σεζόν, ώστε να αξιολογείται αντικειμενικά η επίδραση των πρακτικών στην υγεία του εδάφους.

Ευρωπαϊκά εδάφη σε κρίση

Η πραγματική εικόνα της κατάστασης των ευρωπαϊκών εδαφών, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΕ, είναι ιδιαίτερα ανησυχητική:

- πάνω από το 60% των εδαφών χαρακτηρίζονται ως μη υγιή.

- Το 25% των εδαφών της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης διατρέχει κίνδυνο ερημοποίησης
- Το 65-75% των αγροτικών περιοχών με υψηλά επίπεδα εισροών κινδυνεύουν από ευτροφισμό
- 12εκατ. Ηα γεωργικών εκτάσεων κινδυνεύουν από σοβαρή διάβρωση
- Το 0,43% της δυνητικής παραγωγικότητας των εδαφών χάνεται ετησίως βάσει εκτιμήσεων
- 1,25δισ ευρώ εκτιμάται το ετήσιο κόστος από αυτήν την απώλεια γεωργικής παραγωγικότητας.

Η υποβάθμιση αφορά τόσο τα αγροτικά όσο και τα δασικά εδάφη, με σοβαρά προβλήματα διάβρωσης, αλατότητας, κινδύνου ερημοποίησης και απώλειας οργανικής ουσίας. Το οικονομικό κόστος της υποβάθμισης εκτιμάται πλέον σε πάνω από 140 δισ. ευρώ ετησίως, επιβεβαιώνοντας ότι το ζήτημα δεν είναι μόνο περιβαλλοντικό, αλλά και βαθιά οικονομικό. Παρά τη σοβαρότητα της κατάστασης, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν διαθέτει ακόμη ένα ενιαίο, καθιερωμένο «σκορ υγείας εδάφους» που να εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε όλα τα κράτη-μέλη.

Το νέο Soil Monitoring Law, που εισήχθη το 2023 και δημοσιεύθηκε ως οδηγία στα τέλη του 2025, αποτελεί το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Προσδιορίζει μια λίστα δεικτών — φυσικών, χημικών και βιολογικών — που πρέπει να μετρώνται για να αξιολογηθεί η κατάσταση ενός εδάφους. Ωστόσο, τα όρια για το τι θεωρείται «υγιές» παραμένουν ανοιχτά: κάθε χώρα έχει περιθώριο 3-5 ετών για να καθορίσει τα δικά της εθνικά όρια, ανάλογα με τις εδαφοκλιματικές της συνθήκες. Η απουσία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού συστήματος αξιολόγησης καθιστά ακόμη πιο σημαντικές τις εφαρμοσμένες μελέτες, όπως αυτή που υλοποιείται στη Νάουσα και το Αμύνταιο. Τα δεδομένα που συλλέγονται από τέτοια πειράματα θα συμβάλουν στον καθορισμό των εθνικών ορίων και στη διαμόρφωση ενός αξιόπιστου πλαισίου για την παρακολούθηση της υγείας των εδαφών στο μέλλον.

Ταυτότητα και βιωσιμότητα

Αναθεώρηση της εθνικής στρατηγικής για το προϊόν με επίκεντρο τον προ

του Πέτρου Αλεξανδρή

Στο Μουσείο Μπενάκη, έναν χώρο με έντονο συμβολισμό για την ιστορία της ελληνικής γεωργίας, πραγματοποιήθηκε την 1η Απριλίου το 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βάμβακος, συγκεντρώνοντας εκπροσώπους της πολιτείας, της επιστημονικής κοινότητας και της αγοράς. Στο επίκεντρο των παρεμβάσεων βρέθηκαν οι προκλήσεις, αλλά και οι προοπτικές ενός προϊόντος που εξακολουθεί να αποτελεί πυλώνα της ελληνικής αγροτικής οικονομίας.

Το ελληνικό βαμβάκι, που καλύπτει περίπου το 80% της ευρωπαϊκής παραγωγής σε λιγότερα από 2 εκατ. στρέμματα, παραμένει μια δυναμική καλλιέργεια με έντονο εξαγωγικό χαρακτήρα. Όπως επισημάνθηκε, πρόκειται για τον λεγόμενο «λευκό χρυσό», ο οποίος έχει στηρίξει την κοινωνική και οικονομική εξέλιξη της χώρας, ιδιαίτερα από τη μεταπολίτευση και μετά.

Αστάθεια των τιμών

Ωστόσο, η σημερινή πραγματικότητα είναι πιο σύνθετη. Η πίεση από τη διεθνή αγορά, η αστάθεια των τιμών και το αυξανόμενο κόστος παραγωγής δημιουργούν ένα απαιτητικό περιβάλλον για τους παραγωγούς. Παράλληλα, η ανάγκη για προσαρμογή στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και η κλιματική κρίση προσθέτουν νέα δεδομένα.

Σε αυτό το πλαίσιο, κυβερνητικοί εκπρόσωποι – μεταξύ αυτών ο υπουργός ΑΑΤ, Κώστας Τσιάρας και οι γενικοί γραμματείς, Αργυρώ Ζέρβα και Σπύρος Πρωτοψάλτης – υπογράμμισαν ότι η στήριξη της βαμβακοκαλλιέργειας αποτελεί στρατηγική επιλογή. Αναφέρθηκαν σε συγκεκριμένα μέτρα, όπως η ενίσχυση μέσω της συνδεδεμένης στήριξης, αλλά και η επικείμενη ένταξη του βαμβακιού σε πρόγραμμα μείωσης του αποτυπώματος άνθρακα, με επιδότηση 31,7 ευρώ ανά στρέμμα, υπό προϋποθέσεις. Παράλληλα, δρομολογούνται μεγάλα αρδευτικά έργα και προωθούνται πρακτικές εξοικονόμησης νερού, με στόχο τη βιωσιμότητα της καλλιέργειας.

Σαφής ταυτότητα

Κομβικής σημασίας θεωρείται η δημιουργία μιας σαφούς ταυτότητας για το ελληνικό βαμβάκι. Η διαφοροποίηση μέσω της ποιότητας, της πιστοποίησης και της ιχνηλασιμότητας αναδείχθηκε ως βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της θέσης του στις διεθνείς αγορές, από τον πρόεδρο της Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Βάμβακος, Ευθύμιο Φωτεινό.

Από την πλευρά της αντιπολίτευσης, τονίστηκε ότι το βαμβάκι αποτελεί βασικό πυλώνα της περιφερειακής ανάπτυξης, απασχολώντας

περίπου 100.000 ανθρώπους και αποφέροντας εξαγωγικό συνάλλαγμα που αγγίζει τα 750 εκατ. ευρώ ετησίως. Παράλληλα, επισημάνθηκαν οι αυξανόμενες δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο κλάδος: ενεργειακό κόστος, αγροεφόδια, κλιματική κρίση, αλλά και η συρρίκνωση της εγχώριας κλωστοϋφαντουργίας, που περιορίζει την προστιθέμενη αξία εντός της χώρας, όπως επισήμανε η βουλευτρια Αιτωλοακαρνανίας του ΠΑΣΟΚ, Χριστίνα Σταρακά.

Δίκαιη πράσινη μετάβαση

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε η κυρία Σταρακά στην ανάγκη ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού που θα περιλαμβάνει εκσυγχρονισμό των υποδομών, επενδύσεις στην καινοτομία και την έρευνα, ενώ η διασφάλιση των ενισχύσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) από όλους τους ομιλητές ήταν κοινό ζητούμενο. Επίσης, η πράσινη μετάβαση, όπως τονίστηκε, θα πρέπει να είναι δίκαιη και να στηρίζει τον παραγωγό, χωρίς να τον επιβαρύνει.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε και η κριτική του βουλευτή Λάρισας του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, Βασίλη Κόκκαλη, για την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για το βαμβάκι, η οποία θεσπίστηκε το 2019 με ορίζοντα το 2030, αλλά –όπως επισημάνθηκε– δεν έχει αναθεωρηθεί ούτε επικαιροποιηθεί επαρκώς. Πρότεινε, μάλιστα, την αναθεώρησή της με τέσσερις βασικούς άξονες: οικονομική ενίσχυση των παραγωγών, ουσιαστική εκπαίδευση στο πεδίο, παραγωγή ποιοτικότερου βαμβακιού και ενίσχυση της εξωστρέφειας.

Η ανάγκη για συνεργασίες και συνέργειες αναδείχθηκε ως κοινός τόπος. Όπως τονίστηκε, μόνο μέσα από συντονισμένη δράση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να ενισχυθεί η κατανάλωση ευρωπαϊκού βαμβακιού, το οποίο σήμερα δεν προτιμάται όσο θα αναμενόταν.

Μέλλον και προστιθέμενη αξία

Από την πλευρά της Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Βάμβακος (ΔΟΒ), το μήνυμα ήταν σαφές: το μέλλον του ελληνικού βαμβακιού βρίσκεται στη σύνδεση της ποιότητας με τη βιωσιμότητα. Η επένδυση σε καλλιεργητικές πρακτικές, πιστοποίηση, ιχνηλασιμότητα και τεχνολογία αποτελεί βασική προτεραιότητα, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Παράλληλα, αναδείχθηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παραγωγοί: υψηλό κόστος, χαμηλές τιμές και επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. «Η πραγματικότητα δεν είναι βιώσιμη», σημειώθηκε χαρακτηριστικά, με την επισήμανση ότι οι παραγωγοί δεν ζητούν προνόμια, αλλά δί-

για το ελληνικό βαμβάκι

α παραγωγό

ΑΘΗΝΑ/ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138

καιους όρους και πολιτικές που ανταποκρίνονται στις πραγματικές συνθήκες του χωραφιού.

Στόχοι έως το 2031

Στο πλαίσιο αυτό, η επόμενη πενταετία χαρακτηρίζεται κρίσιμη, με βασικούς στόχους την ενίσχυση της θέσης του παραγωγού στην αλυσίδα αξίας, την επένδυση στην ποιότητα και την πιστοποίηση, την αξιοποίηση της γεωργίας ακριβείας και την ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού.

Η γενική γραμματέας του ΥΠΑΑΤ, Αργυρώ Ζέρβα, παρουσίασε τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως τα Σχέδια Βελτίωσης με προϋπολογισμό άνω των 260 εκατ. ευρώ, που θα προκηρυχθούν τον Μάιο, καθώς και νέα χρηματοδοτικά εργαλεία μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ, όπως το Ταμείο Εγγυήσεων και οι μικροπιστώσεις. Παράλληλα, υπογράμμισε τη σημασία της πιστοποίησης μέσω του σήματος AGRO, που μπορεί να ενισχύσει τη θέση του ελληνικού βαμβακιού στις διεθνείς αγορές.

Νέα ΚΑΠ

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε και στην επικείμενη διαβούλευση για τη νέα ΚΑΠ μετά το 2027, με πρόσκληση προς όλους τους φορείς να συμμετάσχουν ενεργά στη διαμόρφωση του πλαισίου.

Από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω του χαιρετισμού του δημάρχου Αθηναίων, Χάρη Δούκα, επισημάνθηκε η ανάγκη υπέρβασης των αστικών «μύθων» που συνοδεύουν το βαμβάκι και η σημασία της ορθολογικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Οι μεγάλες απώλειες στο αρδευτικό σύστημα και η έλλειψη σύγχρονων υποδομών αυξάνουν το κόστος παραγωγής και επιβαρύνουν τα εδάφη, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη για νέες τεχνολογίες και διαφορετική προσέγγιση.

Εμμανουήλ Μπενάκης

Τέλος, ιδιαίτερο ιστορικό βάρος έδωσε στο συνέδριο η αναφορά του προέδρου του ΕΛΓΟ-Δήμητρα, Σπύρου Μάμαλη, στον Εμμανουήλ Μπενάκη, ο οποίος το 1913 έθεσε τις βάσεις για την εισαγωγή της βαμβακοκαλλιέργειας στην Ελλάδα. Σήμερα, έναν αιώνα μετά, το βαμβάκι εξακολουθεί να αποτελεί βασικό εξαγωγίμο προϊόν, αλλά καλείται να προσαρμοστεί σε ένα νέο περιβάλλον, όπου οι περιβαλλοντικοί κανόνες και οι καταναλωτικές προτιμήσεις αλλάζουν.

Η ανάγκη για διατήρηση της ποιότητας αναδείχθηκε και μέσα από την επισήμανση των κινδύνων από τη χρήση μηχανών συγκομιδής τύπου στρίπερ, που υποβαθμίζουν το προϊόν. Η προστασία της ποιότητας θεωρείται κρίσιμη για τη διαμόρφωση ισχυρής ταυτότητας.

Παραγωγικός αγρότης

της Βικτωρίας
Αποστολοπούλου

Το κόστος της γης και η αρχική επένδυση που απαιτείται για την αγορά του εξοπλισμού αποτελούν, μαζί με την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, τις σημαντικότερες προκλήσεις για την είσοδο νέων στο αγροτικό επάγγελμα. Αυτά είναι, μεταξύ άλλων, τα ευρήματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της μελέτης «Αξιολόγηση στρατηγικών γενεακής ανανέωσης στα κράτη μέλη της ΕΕ», η οποία συγκέντρωσε πάνω από 1000 απαντήσεις από νέους αγρότες σε πολλά κράτη μέλη. Πιο αναλυτικά, όπως φαίνεται και στη σχετική εικόνα, τα ευρήματα δείχνουν ότι το κόστος της γης και η αρχική επένδυση που απαιτείται για την αγορά εξοπλισμού αποτελούν τις σημαντικότερες προκλήσεις, μαζί με τη σημαντική γραφειοκρατία κατά την έναρξη μιας νέας οικονομικής δραστηριότητας και τη δυσκολία πρόσβασης σε δάνεια και χρηματοδότηση. Οι νέοι αγρότες ανησυχούν επίσης για τη χαμηλή κερδοφορία και τις οικονομικές προοπτικές της γεωργίας σε σύγκριση με άλλους τομείς, σταθμίζοντας αυτά τα δεδομένα με τη μεγάλη δέσμευση χρόνου και ζωής που απαιτεί ο κλάδος.

Η συμβολή της ΚΑΠ

Η μελέτη διαπίστωσε, επίσης, ότι τα εργαλεία της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και οι εθνικές πολιτικές διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο. Οι παρεμβάσεις της ΚΑΠ, όπως η ενίσχυση εκκίνησης, η εισοδηματική στήριξη, οι επιχορηγήσεις επενδύσεων και η στήριξη για κατάρτιση και ανταλλαγή γνώσεων, βοηθούν τους νέους αγρότες να ξεπεράσουν τα οικονομικά εμπόδια, να βελτιώσουν τις γνώσεις τους και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Ωστόσο, παρόλο που πολλοί νέοι αγρότες γνωρίζουν και ενδιαφέρονται για τη στήριξη της ΚΑΠ, συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση στα μέτρα που παρέχει. Η διοικητική πολυπλοκότητα, τα αυστηρά κριτήρια επιλεξιμότητας και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες, που δεν είναι πάντα επαρκώς προσαρμοσμένες στις ανάγκες των νέων αγροτών, μπορούν να αποθαρρύνουν τους πιθανούς δικαιούχους. Οι εθνικές πολιτικές μπορούν να συμπληρώσουν την ΚΑΠ αντιμετωπίζοντας ζητήματα όπως η πρόσβαση στη γη, τα φορολογικά κίνητρα και ο σχεδιασμός διαδοχής, ωστόσο είναι γενικά λιγότερο γνωστές και λιγότερο αξιοποιημένες.

Οι νέοι ως φορείς αλλαγής

Εκτός από τα παραπάνω, η μελέτη καταγράφει τα οφέλη που μπορούν να προσφέρουν οι νέοι στον αγροτικό τομέα και τις αγροτικές περιοχές καθώς και τη νέα πνοή που μπορούν να φέρουν. Οι νέοι αγρότες είναι συχνά καλύτερα καταρτισμένοι, πιο ανοιχτοί στην καινοτομία και πιο πρόθυμοι να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές. Στη μελέτη καταγράφεται ότι οι χώρες με υψηλότερο ποσοστό νέων αγροτών διαθέτουν περισσότερες εκτάσεις υπό βιολογική καλλιέργεια, γεγονός που υποδηλώνει μια θετική σχέ-

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΠ

Τα βασικά εμπόδια εισόδου στο αγροτικό επάγγελμα, σύμφωνα με έρευνα

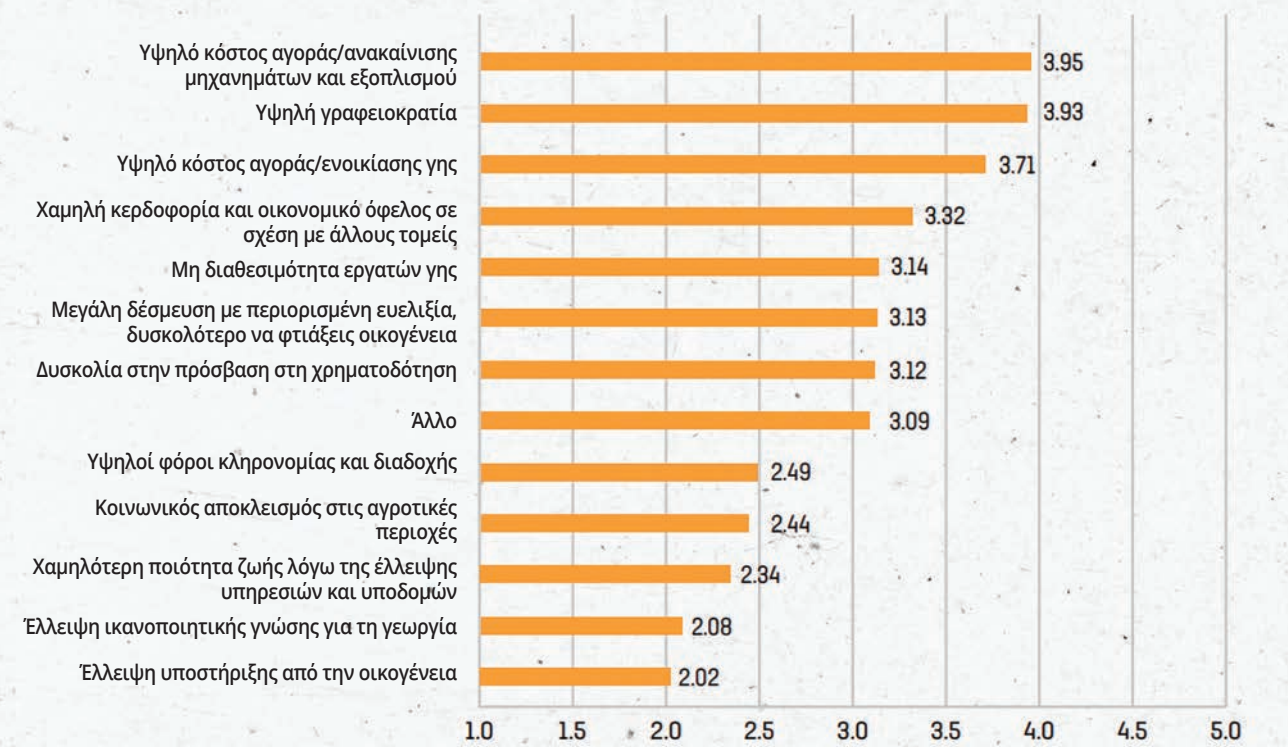
Η νέα γενιά φέρνει καινοτομία και βιωσιμότητα

ση μεταξύ γενεακής ανανέωσης και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Οι νεότεροι αγρότες φαίνεται να είναι πιο πρόθυμοι να ασχοληθούν με τη βιολογική γεωργία και τις αναγεννητικές πρακτικές. Αυτό τους καθιστά βασικούς παράγοντες, όχι μόνο για τη διατήρηση της αγροτικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας, αλλά και για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Η ενεργή συμμετοχή των νεότερων γενεών στη γεωργία και στις αγροτικές επιχειρήσεις μπορεί να συμβάλει στην τόνωση των τοπικών οικονομιών, στη δημιουργία ή διατήρηση θέσεων εργασίας, στην αναζωογόνηση της υπαίθρου, στη μείωση της εγκατάλειψης της γης και στην αντιμετώπιση της ερημοποίησης των αγροτικών περιοχών. Οι νέοι αγρότες είναι απαραίτητοι για να διατηρηθεί η γη παραγωγική και οι αγροτικές κοινότητες ζωντανές. Η αξιολόγηση των πολιτικών που στοχεύουν στη γενεακή ανανέωση είναι κρίσιμη για να κατανοηθεί πώς προετοιμάζεται ο αγροτικός τομέας για το μέλλον και κατά πόσο οι τρέχουσες πολιτικές είναι αποτελεσματικές στην προσέλκυση και διατήρηση των νέων στη γεωργία.

Οι αντιλήψεις όσων συμμετείχαν στην έρευνα σχετικά με το πόσο διάφορα εμπόδια επηρεάζουν την άποψή τους για την εισαγωγή στον αγροτικό τομέα

Πηγή: Δίκτυο της ΕΕ για την ΚΑΠ, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Helpdesk Αξιολόγησης για την ΚΑΠ (2025), επεξεργασία δεδομένων έρευνας, N=1.040, όπου το 1 σημαίνει «καθόλου πρόκληση», το 2 «σε πολύ περιορισμένο βαθμό», το 3 «σε κάποιο βαθμό», το 4 «σε μεγάλο βαθμό» και το 5 «σε πολύ μεγάλο βαθμό», βασικό πρόβλημα.

NOTIA KOPEA

Το νέο αγροτικό μοντέλο μέσω τεχνητής νοημοσύνης

Η εθνική στρατηγική που φέρνει την τεχνολογία σε όλους τους παραγωγούς

Μια ριζική αναδιάρθρωση του αγροτικού της μοντέλου επιχειρεί η Νότια Κορέα, στο επίκεντρο της οποίας βρίσκεται η τεχνητή νοημοσύνη (AI), όχι ως προνόμιο των λίγων, αλλά ως εργαλείο προσβάσιμο σε κάθε αγρότη. Η νέα εθνική στρατηγική «Agriculture and Rural AI Transformation (AX)» σηματοδοτεί μια σαφή μετατόπιση από τις προηγούμενες πολιτικές «έξυπνης γεωργίας», οι οποίες ευνοούσαν κυρίως μεγάλες και τεχνολογικά προηγμένες εκμεταλλεύσεις. Σήμερα, η έμφαση δίνεται στη συμπερίληψη καθώς μικρές και μεσαίες αγροτικές εκμεταλλεύσεις καλούνται να ενταχθούν ισότιμα στη νέα ψηφιακή εποχή.

Από την καινοτομία στην καθολική πρόσβαση

Η κορεατική κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι η τεχνητή νοημοσύνη δεν αποτελεί πλέον μια μελλοντική επιλογή, αλλά βασική προϋπόθεση επιβίωσης για τον αγροτικό τομέα. Με αυτή τη λογική, η στρατηγική AX επεκτείνει τη χρήση της AI σε όλο το φάσμα της αγροδιατροφικής αλυσίδας, από την παραγωγή μέχρι τη διανομή, την κατανάλωση και την καθημερινότητα στην ύπαιθρο.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους αγρότες υπαίθρων καλλιεργειών, οι οποίοι αντιμετωπίζουν έντονο φόρτο χειρωνακτικής εργασίας. Μέσω

στοχευμένων πακέτων τεχνολογίας και υποδομών, επιδιώκεται η αυτοματοποίηση επαναλαμβανόμενων διαδικασιών, χωρίς την ανάγκη υψηλών επενδύσεων.

Δοκιμή πριν την υιοθέτηση

Ένα από τα πιο καινοτόμα στοιχεία της στρατηγικής είναι η δημιουργία χώρων δοκιμής τεχνολογιών. Οι αγρότες θα έχουν τη δυνατότητα να πειραματιστούν με εφαρμογές AI πριν επενδύσουν σε αυτές, μειώνοντας έτσι το ρίσκο και ενισχύοντας την εμπιστοσύνη στη νέα τεχνολογία.

Ψηφιακή αναβάθμιση της εφοδιαστικής αλυσίδας

Η στρατηγική δεν περιορίζεται στο επίπεδο της παραγωγής. Η Νότια Κορέα σχεδιάζει τη

δημιουργία 300 «έξυπνων κέντρων επεξεργασίας» έως το 2030, τα οποία θα λειτουργούν ως κόμβοι διαλογής, τυποποίησης και διανομής. Με τη χρήση AI, οι διαδικασίες αυτές αναμένεται να γίνουν ταχύτερες, ακριβέστερες και πιο αποδοτικές.

Κτηνοτροφία ακριβείας και διαχείριση κινδύνων

Στον τομέα της κτηνοτροφίας, η χρήση AI επικεντρώνεται στη βελτίωση της ποιότητας και της διαφάνειας. Η εισαγωγή συστημάτων αυτόματης ταξινόμησης σφαγίων υπόσχεται μεγαλύτερη ακρίβεια και αξιοπιστία, ενώ η ευρεία υιοθέτησή τους έως το 2030 αναμένεται να αλλάξει τα δεδομένα της αγοράς. Την ίδια στιγμή, η στρατηγική επενδύει στην πρόληψη κινδύνων. Μέσω χαρτών κινδύνου βασισμένων

σε δεδομένα καιρού και περιβάλλοντος, καθώς και μοντέλων πρόβλεψης για τους υδάτινους πόρους, οι αγρότες θα μπορούν να λαμβάνουν πιο έγκαιρες και τεκμηριωμένες αποφάσεις. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η χρήση drones για την παρακολούθηση ασθενειών.

Κοινή χρήση αγροτικού εξοπλισμού

Αναγνωρίζοντας ότι το κόστος αποτελεί βασικό εμπόδιο, η κυβέρνηση προωθεί τη δημιουργία κέντρων κοινής χρήσης αγροτικού εξοπλισμού. Με αυτόν τον τρόπο, οι παραγωγοί θα έχουν πρόσβαση σε προηγμένα μηχανήματα χωρίς να απαιτείται η αγορά τους. Παράλληλα, προσαρμόζονται τα χρηματοδοτικά εργαλεία, ώστε να διευκολυνθεί η επένδυση σε τεχνολογίες υψηλής αξίας.

Η επιτυχία της στρατηγικής AX βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη κέντρο δεδομένων. Η δημιουργία ενός εθνικού αγροτικού data center φιλοδοξεί να εξασφαλίσει πρόσβαση σε ποιοτικά δεδομένα για δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ενισχύοντας την καινοτομία.

Ταυτόχρονα, η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα ενθαρρύνεται μέσω πιλοτικών αγροκτημάτων και της ανάπτυξης εξειδικευμένων μοντέλων AI για βασικές καλλιέργειες, όπως η σόγια και το σιτάρι.

AI-ON-DEMAND

Η νέα ψηφιακή πύλη που φέρνει την ευρωπαϊκή καινοτομία πιο κοντά στην αγορά

Σε όλη την Ευρώπη, ερευνητές χρησιμοποιούν την τεχνητή νοημοσύνη για να αντιμετωπίσουν προκλήσεις σε πολλούς διαφορετικούς τομείς. Πλέον, η έρευνα και η καινοτομία στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης στην Ευρώπη συγκεντρώνονται σε μια κοινή ψηφιακή πλατφόρμα με την ονομασία AI-on-Demand (AioD), έναν διαδικτυακό κόμβο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ, σχεδιασμένο για να βοηθήσει ερευνητές, νεοφυείς επιχειρήσεις, εταιρείες και δημόσιες αρχές να συνεργάζονται και να πειραματίζονται πιο εύκολα. Διευκολύνοντας την αναζήτηση δεδομένων, αλγορίθμων, υπολογιστικών πόρων και συνεργατών, η πλατφόρμα στοχεύει στην επιτάχυνση της καινοτομίας και στη γρηγορότερη μεταφορά ευρωπαϊκών λύσεων AI από τα ερευνητικά εργαστήρια στην πραγματική οικονομία.

Όλα αυτά εντάσσονται στη ευρύτερη στρατηγι-

κή της ΕΕ για την ενίσχυση της έρευνας και της βιομηχανίας, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι η AI ευθυγραμμίζεται με τις δημοκρατικές αξίες, τα θεμελιώδη δικαιώματα και το κράτος δικαίου.

Από την πλατφόρμα στην πράξη

Πώς μεταφράζεται αυτό στην πράξη; Φανταστείτε μια μικρή αγροτεχνολογική νεοφυή επιχείρηση που αναπτύσσει ένα εργαλείο για τη βελτιστοποίηση της άρδευσης και της χρήσης λιπασμάτων. Η ομάδα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει το AioD για να αναζητήσει δορυφορικά και εδαφικά δεδομένα και να δημιουργήσει ένα αρχικό προγνωστικό μοντέλο.

Το εργαλείο αυτό επιτρέπει τη δημιουργία ροών εργασίας AI μέσω μιας οπτικής διεπαφής, χωρίς την ανάγκη εκτεταμένου προγραμματισμού.

ETERNAL.AG**Ρομποτική συγκομιδή και θερμοκήπια χωρίς εργάτες η απάντηση στην κρίση εργασίας**

Την πλήρη αυτοματοποίηση των θερμοκηπίων ως μία απάντηση στην έλλειψη εργατικών χεριών, προτείνει η γερμανική νεοφυής επιχείρηση Eternal.ag, η οποία παρουσιάζοντας τα διαθέσιμα στοιχεία, τονίζει ότι η προσφορά εργασίας στα ευρωπαϊκά θερμοκήπια έχει μειωθεί έως και 30% από το 2010, με τις προβλέψεις να δείχνουν περαιτέρω επιδείνωση. Για τους παραγωγούς που εξαρτώνται από εποχικούς εργάτες, το κενό γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο να καλυφθεί. Η Eternal.ag επιχειρεί να καλύψει αυτό το κενό μέσω της ρομποτικής και της τεχνητής νοημοσύνης. Η εταιρεία παρουσίασε το Harvester, ένα πλήρως αυτόνομο ρομπότ συγκομιδής, σχεδιασμένο να λειτουργεί έως και 22 ώρες την ημέρα, εκτελώντας με ακρίβεια και συνέπεια εργασίες που μέχρι πρότινος απαιτούσαν ανθρώπινη παρέμβαση. Το Harvester αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης πλατφόρμας βασισμένης στην τεχνητή νοημοσύνη, η οποία παρακολουθεί την κατάσταση των καλλιεργειών, διασφαλίζει την ποιότητα της συγκομιδής και βελτιστοποιεί συνεχώς την απόδοση. Μέσω της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, το σύστημα μαθαίνει και προσαρμόζεται, ενισχύοντας την αποδοτικότητά του με την πάροδο του χρόνου.

Από τη συγκομιδή στη συνολική αυτοματοποίηση

Ένα από τα πιο κρίσιμα χαρακτηριστικά της τεχνολογίας της Eternal.ag είναι ο αρθρωτός (modular) σχεδιασμός της. Αυτό σημαίνει ότι νέες λειτουργίες, όπως το κλάδεμα ή η φροντίδα των καλλιεργειών, μπορούν να ενσωματωθούν σταδιακά, οδηγώντας σε πλήρη αυτοματοποίηση των θερμοκηπιακών εργασιών.

UBEES**Έξυπνες κυψέλες εξοπλισμένες με αισθητήρες καταγράφουν την υγεία των μελισσών**

Η start up έλαβε χρηματοδότηση 8 εκατ. ευρώ

Σε μια περίοδο όπου η γεωργία καλείται να ισορροπήσει ανάμεσα στην παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα, νέες προσεγγίσεις έρχονται να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση ανθρώπου-φύσης. Μία από αυτές είναι η αξιοποίηση της μελισσοκομίας ως εργαλείου αγρονομικής παρέμβασης. Στο επίκεντρο αυτής της τάσης βρίσκεται η γαλλική startup UBEES, η οποία πρόσφατα άντλησε 8 εκατομμύρια ευρώ σε γύρο χρηματοδότησης Series A, επιβεβαιώνοντας το αυξανόμενο ενδιαφέρον για λύσεις που συνδυάζουν τεχνολογία, βιοποικιλότητα και αγροτική ανάπτυξη.

Η επένδυση πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή των ευρωπαϊκών funds Starquest και Capagro, καθώς και της Newtree Impact, και σηματοδοτεί ένα κρίσιμο σημείο καμπής για την εταιρεία. Όπως δήλωσε ο CEO της UBEES, Louis Delelis-Fanien, η επικοινωνία μπορεί να αποτελέσει έναν «μετρήσιμο, κερδοφόρο και επεκτάσιμο αγρονομικό μοχλό», ικανό να μετασχηματίσει τα αγροτικά συστήματα προς μια πιο ανθεκτική και βιώσιμη κατεύθυνση.

Από τη μελισσοκομία στην αγρονομική καινοτομία

Η UBEES ιδρύθηκε το 2017 και δραστηριοποιείται σήμερα σε περισσότερες από 15 χώρες, συνδέοντας τη μελισσοκομία με την αγρονομία και την ψηφιακή τεχνολογία. Αν και ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες, η εταιρεία μετέφερε την έδρα της στη Γαλλία, επιδιώκοντας στενότερη επαφή με την ευρωπαϊκή αγορά και το οικοσύστημα καινοτομίας.

Ο πυρήνας της δραστηριότητάς της βασίζε-

ται στον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων επικοινωνίας, τα οποία δεν περιλαμβάνουν στην τοποθέτηση κυψελών, αλλά ενσωματώνουν δεδομένα, ανάλυση και συμβουλευτική υποστήριξη. Μέσω «έξυπνων» κυψελών εξοπλισμένων με αισθητήρες, η UBEES παρακολουθεί την υγεία των επικονιαστών και την ποιότητα του περιβάλλοντός τους, συλλέγοντας δεδομένα για την παραγωγικότητα, τη βιοποικιλότητα και το αποτύπωμα άνθρακα.

Τα δεδομένα αυτά μεταφράζονται σε πρακτικές συστάσεις προς τους παραγωγούς, δημιουργώντας έναν νέο τύπο «γεωργίας ακριβείας» που βασίζεται όχι μόνο στο έδαφος και το κλίμα, αλλά και στη δυναμική των οικοσυστημάτων.

Η κρίση των επικονιαστών και οι επιπτώσεις στη γεωργία

Η προσέγγιση της UBEES έρχεται ως απάντηση σε μια βαθιά περιβαλλοντική κρίση. Σύμφωνα με τα στοιχεία που επικαλείται η ίδια η εταιρεία, ο παγκόσμιος πληθυσμός των μελισσών έχει μειωθεί κατά 46% την τελευταία δεκαετία. Το γεγονός αυτό έχει άμεσες συνέπειες στη γεωργία, καθώς περίπου το 75% των καλλιεργειών τροφίμων εξαρτάται, σε κάποιο βαθμό, από την επικοινωνία.

Παρά τη σημασία της, η επικοινωνία παραμένει σε μεγάλο βαθμό εκτός των κεντρικών αγρονομικών στρατηγικών και των εργαλείων διαχείρισης της αλυσίδας αξίας. Η UBEES επιχειρεί να καλύψει αυτό το κενό, μετατρέποντας την επικοινωνία σε δομημένο και μετρήσιμο εργαλείο για αγρότες και επιχειρήσεις.

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ****Δεξιότητες
περιβαλλοντικής
εκπαίδευσης
για σχολικούς
κήπους**

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών υλοποιεί το εξ αποστάσεως πρόγραμμα «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Σχολικοί Κήποι: Θεωρία – Πράξη», διάρκειας 400 ωρών (16 ECTS), με στόχο την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών. Μέσα από ασύγχρονη διδασκαλία, οι συμμετέχοντες αποκτούν πρακτικές και θεωρητικές δεξιότητες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αξιοποιώντας τους σχολικούς κήπους ως βασικό

παιδαγωγικό εργαλείο. Το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στην ανάγκη ενίσχυσης βιωματικών και διαθεματικών προσεγγίσεων στη σύγχρονη εκπαίδευση, προ-

σφέροντας οργανωμένη καθοδήγηση και άμεσα εφαρμόσιμο υλικό.

Παράλληλα, συμβάλλει στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης, συνεργατικότητας και ενεργού συμμετοχής των μαθητών. Με τον τρόπο αυτό, ενισχύεται η μετάβαση προς ένα πιο βιώσιμο και συμμετοχικό σχολικό περιβάλλον, όπου η μάθηση συνδέεται ουσιαστικά με την πράξη και την καθημερινή εμπειρία. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <https://w1.aua.gr/kedivim/>.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ίδρυση νέου μεταπτυχιακού για τη διοίκηση αγροτικών εκμεταλλεύσεων

Πολλές οι ευκαιρίες σταδιοδρομίας

Στην ίδρυση ενός νέου μεταπτυχιακού, το οποίο θα έχει ως αντικείμενο τη διοίκηση αγροτικών επιχειρήσεων, προχωρά το πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας με σκοπό την εκπαίδευση και κατάρτιση επιστημόνων ικανών να γνωρίζουν τις διαδικασίες ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων του αγροτικού τομέα. Πιο συγκεκριμένα, η σύγκλητος του πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αποφάσισε την ίδρυση του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωπονίας της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών σε συνεργασία με το Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με τίτλο «Διοίκηση Αγροτικών Επιχειρήσεων (MBA)» (MBA in Agribusiness). Η έδρα του ΔΠΜΣ «Διοίκηση Αγροτικών Επιχειρήσεων (MBA)» (MBA in Agribusiness) βρίσκεται στο Τμήμα Γεωπονίας, της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στη Φλώρινα.

Σύμφωνα με τη σύγκλητο, ένα Π.Μ.Σ. στη Διοίκηση Αγροτικών Επιχειρήσεων μπορεί να προσφέρει στους αποφοίτους του πολλές ευκαιρίες σταδιοδρομίας. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι παρακάτω:

1) Διοίκηση Αγροτικών Επιχειρήσεων: Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. στη Διοίκηση Αγροτικών Επιχειρήσεων (MBA) έχουν ευκαιρίες σταδιοδρομίας σε επιχειρήσεις αγροτοβιομηχανίας, όπου επιβλέπουν διάφορες πτυχές της γεωργικής παραγωγής, της μεταποίησης και της διανομής. Οι ρόλοι μπορεί να περιλαμβάνουν διευθυντές αγροτικών επιχειρήσεων, διευθυντές λειτουργιών και αναλυτές εφοδιαστικής αλυσίδας.

2) Βιομηχανία Επεξεργασίας Τροφίμων: Με την αυξανόμενη ζήτηση για επεξεργασμένα προϊόντα διατροφής, υπάρχει μια αυξανόμενη ανάγκη για επαγγελματίες έμπειρους τόσο στη αγροτική παραγωγή όσο και στη διαχείριση επιχειρήσεων. Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. μπορούν να έχουν ευ-

καιρίες απασχόλησης σε εταιρείες επεξεργασίας τροφίμων, όπου διαχειρίζονται την παραγωγή, τον ποιοτικό έλεγχο και τη συμμόρφωση με σχετικούς νόμους και κανονισμούς.

3) Αγροτική επιχειρηματικότητα: Ο αγροτικός τομέας παρουσιάζει άφθονες ευκαιρίες για επιχειρηματικότητα, που κυμαίνονται από αγροτικές νεοφυείς επιχειρήσεις έως επιχειρήσεις αγροτικών υπηρεσιών. Κάτοχοι του Π.Μ.Σ. στη Διοίκηση Αγροτικών Επιχειρήσεων (MBA) μπορούν να αξιοποιήσουν τις δεξιότητές τους για να ιδρύσουν και να διαχειριστούν ποικίλων δραστηριοτήτων αγροτικές επιχειρήσεις.

4) Κυβέρνηση και ΜΚΟ: Πολλοί κυβερνητικοί οργανισμοί και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί εστιάζουν στην αγροτική ανάπτυξη και στις υπηρεσίες αγροτικής επέκτασης. Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση

πολιτικής, στη διαχείριση έργων και στην εφαρμογή προγραμμάτων που στοχεύουν στην ενίσχυση της αγροτικής παραγωγικότητας και της βιωσιμότητας του αγροτικού χώρου.

5) Έρευνα αγοράς και παροχή συμβουλών: Η κατανόηση της δυναμικής της αγοράς και της συμπεριφοράς των καταναλωτών είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία των αγροτικών επιχειρήσεων. Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. μπορούν να εργαστούν ως ερευνητές αγοράς, σύμβουλοι ή αναλυτές, παρέχοντας γνώσεις και στρατηγικές σε αγροτικές επιχειρήσεις και βιομηχανίες, κυβερνητικές υπηρεσίες και ερευνητικά ιδρύματα.

Το ΔΠΜΣ θα λειτουργήσει τουλάχιστον μέχρι το 2030. Μετά την λήξη αυτής της περιόδου επανεξετάζεται η αναγκαιότητα και η σκοπιμότητα συνέχειας, τροποποίησης ή μη του προγράμματος, όπως ορίζει ο νόμος.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Νέες θέσεις ευθύνης για Χάρη Τολούμη και Θωμά Αραπογιάννη στην TÜV NORD Ελλάδα

Διοικητικές αλλαγές με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της οργανωτικής της δομής και την επιτάχυνση της αναπτυξιακής της πορείας υλοποιεί η TÜV NORD Ελλάδα, ανακοινώνοντας δύο σημαντικές τοποθετήσεις σε θέσεις ευθύνης.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Χάρης Τολούμης ανέλαβε από τη Δευτέρα 2 Μαρτίου καθήκοντα δεύτερου Διευθυντού Συμβούλου της εταιρείας, πλαισιώνοντας τη Διευθύνουσα Σύμβουλο Βασιλική Καζάζη. Η ενίσχυση της διοικητικής ομάδας εντάσσεται στη στρατηγική ανάπτυξης της TÜV NORD Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια, με στόχο την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού, την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και τη διεύρυνση της παρουσίας του οργανισμού στους τομείς της επιθεώρησης και πιστοποίησης.

Ο κ. Τολούμης διαθέτει σημαντική διεθνή εμπειρία στον τομέα της τεχνολογίας και των ψηφιακών λύσεων. Πριν ενταχθεί στην TÜV NORD Ελλάδα, διετέλεσε επικεφαλής της Επιχειρηματικής Μονάδας Κτιρίων της Siemens Ελλάδος, ενώ κατά τη διάρκεια

της 15ετούς πορείας του στη Siemens κατείχε σειρά επιτελικών θέσεων και στα κεντρικά του τομέα υποδομών στην Ελβετία, αποκτώντας εμπειρία στη διαχείριση διεθνών ομάδων, την ανάπτυξη προϊόντων και τον τεχνολογικό μετασχηματισμό οργανισμών.

Παράλληλα, η TÜV NORD Hellas ανακοίνωσε ότι ο Θωμάς Αραπογιάννης αναλαμβάνει τη θέση του Director της Επιχειρησιακής Μονάδας Πιστοποίησης (Business Unit Certification). Στο νέο του ρόλο θα έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό και την περαιτέρω ανάπτυξη ενός από τους βασικούς πυλώνες δραστηριότητας του οργανισμού.

Η μονάδα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων πιστοποιήσεις συστημάτων διαχείρισης, δραστηριότητες στον αγροδιατροφικό τομέα, πιστοποίηση προσωπών, εκπαίδευση, καθώς και το διεθνές Food Hub. Οι νέες τοποθετήσεις εντάσσονται στη στρατηγική της εταιρείας για ενίσχυση των υπηρεσιών πιστοποίησης και επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό.

Στρατηγική διατλαντική συνεργασία για τη βιολογική γεωργία χτίζουν IFOAM Organics Europe και Organic Trade Association

Στόχος η πληρέστερη αναγνώριση της αξίας των συστημάτων παραγωγής του τομέα

της Μαρίας Αντωνίου

Οι δυο μεγάλοι φορείς εκπροσώπησης του βιολογικού τομέα σε ΕΕ και ΗΠΑ, οι IFOAM Organics Europe και Organic Trade Association (OTA), ανακοίνωσαν στις Βρυξέλλες, τη νέα στρατηγική τους συνεργασία με στόχο τη βελτίωση της καταγραφής και αξιολόγησης της βιωσιμότητας στη βιολογική γεωργία. Η πρωτοβουλία επικεντρώνεται στον συντονισμό πολιτικών, την έρευνα και τη συνηγορία γύρω από τα διεθνή πλαίσια βιωσιμότητας και κλιματικής πολιτικής που επηρεάζουν τον τομέα.

Η συνεργασία, που φέρνει κοντά τους δύο κορυφαίους οργανισμούς, στοχεύει στη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο αξιολογούνται και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα βιωσιμότητας στα βιολογικά. Επιδίωξη είναι η πληρέστερη αναγνώριση της αξίας των βιολογικών συστημάτων παραγωγής, τα οποία προσφέρουν πολλαπλά περιβαλλοντικά, κοινωνικά και κλιματικά οφέλη.

Η ταχύτητα με την οποία εξελίσσονται, ιδιαίτερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι απαιτήσεις για την αναφορά βιωσιμότητας και τα εθελοντικά σχετικά πλαίσια καθιστούν αναγκαία μία τέτοια πρωτοβουλία. Επιδίωξη των δύο οργανισμών αποτελεί η διασφάλιση ότι οι μεθοδολογίες αναφοράς θα αποτυπώνουν

τον ολιστικό και συστημικό χαρακτήρα της βιολογικής γεωργίας και δεν θα έχουν αποσπασματικό χαρακτήρα.

Στόχος της συνεργασίας είναι «η αναφορά βιωσιμότητας να αποτυπώνει πραγματικά όσα προσφέρει η βιολογική γεωργία», δήλωσε ο διευθυντής της IFOAM Organics Europe, Eduardo Cuoco, υπογραμμίζοντας τον σύνθετο χαρακτήρα των βιολογικών συστημάτων. «Μέσα από τη διεθνή συνεργασία μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι η βιολογική γεωργία γίνεται κατανοητή, υποστηρίζεται και εκτιμάται από τις αγορές, τους φορείς χάραξης πολιτικής και τους καταναλωτές», ανέφερε ο συνδιευθυνών σύμβουλος της OTA, Tom Charman.

Τον συντονισμό της συνεργασίας αναλαμβάνει ο Bram Moeskops, ανώτερος ειδικός σε θέματα έρευνας, καινοτομίας και εκπαίδευσης της IFOAM Organics Europe. Το έργο περιλαμβάνει έρευνα και ανάλυση πολιτικών, παρακολούθηση των εξελίξεων που αφορούν στα διεθνή πλαίσια βιωσιμότητας και κλιματικής πολιτικής, καθώς και δράσεις ενίσχυσης γνώσεων και επικοινωνίας. Παράλληλα, η πρωτοβουλία ευθυγραμμίζεται με τις δράσεις του The Organic Center για τη βελτίωση των μεθόδων μέτρησης και αναφοράς των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της βιολογικής και άλλων πιο σύνθετων αγροοικολογικών συστημάτων καλλιέργειας.

Πάνω από 1.300 νέα δέντρα μέχρι τέλη του 2026 στη Λάρισα

«Ενισχύουμε το πράσινο αποτύπωμα στην πόλη» αναφέρει ο δήμαρχος Λαρισαίων, Θανάσης Μαμάκος

της Πόπης
Θεοδωροπούλου

Με τη φύτευση περίπου 100 νέων δέντρων, στο πεζοδρόμιο της οδού Ιωαννίνων που φιλοξενεί και τον ποδηλατόδρομο, συνεχίζονται οι παρεμβάσεις του Δήμου Λαρισαίων για την ενίσχυση του πράσινου αποτυπώματος στην πόλη.

«Συνεργεία του Δήμου μας προχωρούν στη φύτευση δέντρων, σε μεγάλο μήκος στο πεζοδρόμιο της οδού, ένα έργο που αλλάζει τη φυσιογνωμία της περιοχής και την καθημερινότητα όλων», τόνισε σε δηλώσεις του ο Δήμαρχος Λαρισαίων, κ. Θανάσης Μαμάκος, που έδωσε πρόσφατα το «παρών» στο σημείο των εργασιών.

«Ως Δημοτική Αρχή, μέχρι σήμερα, έχουμε προχωρήσει στη φύτευση περίπου 1.200 δέντρων, σε περισσότερες από 20 συνοικίες της Λάρισας -να σας θυμίσω τη μεγάλη δεντροφύτευση στο Πάρκο Χατζηχαλάρ, με πάνω από 350 δέντρα, αλλά και τις παρεμβάσεις μας για εκατοντάδες δέντρα σε πάρκα, πλατείες, παιδικές χαρές, σχολεία και γειτονιές. Μέχρι το τέλος του 2026, αναμένεται να φυτευτούν άλλα περίπου 1.300 δέντρα, με μεγαλύτερη παρέμβαση στην κοίτη του Πηνειού, όπου είναι να μπουν περί τα 700 δέντρα», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ.Μαμάκος.

Ο δήμαρχος Λαρισαίων δεν παρέλειψε να αναφερθεί και στο νέο μεγάλο έργο του της δημοτικής αρχής, αναφορικά με τον εκσυγχρονισμό και ανακατασκευή επιπλέον δέκα παιδικών χαρών, που ξεκινά το επόμενο διάστημα. «Με χρηματοδότηση από το Ταμείο Αλληλεγγύης και το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, είναι ένα έργο προϋπολογισμού σχεδόν 1 εκατ. (950.000) ευρώ, ώστε οι συμπολίτες μας, κάθε ηλικίας, να απολαμβάνουν ένα υψηλό επίπεδο ποιότητας ζωής και καθημερινότητας. Αυτή είναι η Λάρισα που θέλουμε, μια πόλη φιλική στην οικογένεια, μια πόλη με περισσότερο πράσινο και σημεία αναφοράς, δραστηριοτήτων και δημιουργικής απασχόλησης για όλους, χωρίς αποκλεισμούς», σημείωσε.

Στους στόχους του Δήμου Λαρισαίων και της Διεύθυνσης Πρασίνου αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων και ο αρμόδιος Αντιδήμαρχος, κ.Βάιος Κυριτσάκας. «Επιδίωξή μας είναι να τοποθετηθούν όσα περισσότερα δέντρα γίνεται στην πόλη. Ο προγραμματισμός των δενδροφυτεύσεων βρίσκεται σε εξέλιξη και οι εργασίες θα προχωρούν με βάση και τις καιρικές συνθήκες», τόνισε ο κ.Κυριτσάκας.

«Ανάσα» σε δρόμους, σχολεία και γειτονιές

Να σημειωθεί ότι τα δέντρα που επιλέχθηκαν για φύτευση στην οδό Ιωαννίνων είναι ginkgo biloba, ενώ συνολικά θα τοποθετηθούν περίπου 100 κατά μήκος της συγκεκριμένης οδού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεύθυνσης Πρασίνου, από το 2024 ως τις αρχές του 2026 έχουν φυτευτεί περίπου 1200 νέα δέντρα: στο Πάρκο Χρωμάτων (Χατζηχαλάρ, 370 νέα

δέντρα), στην Περιφέρεια Θεσσαλίας (125), στο Γήπεδο Φαλάνης (70), στο πάρκο Πόλης Γιάννουλης (55) συν άλλα 30 στην περιοχή της Γιάννουλης (ΚΧ 678), στη Σαρίμβεη (25), στην Ανθίμου Γαζή (45), στην Ηπείρου (23), στην Κενταύρων (27), στη Μανωλάκη (25), στη Βόλου (20), στην Ηρ.Πολυτεχνείου (85), στο Πάρκο Αιόλου-παιδική χαρά (60), σε σχολεία και κήπους-συνεργασία με ΑΠΘ (140), ενώ έχουν ικανοποιηθεί περίπου 70 αιτήματα πολιτών, σε διάφορες γειτονιές και συνοικίες.

Σύμφωνα με τη δημοτική αρχή, μέχρι το τέλος του 2026 έχουν προγραμματιστεί να τοποθετηθούν άλλα περίπου 1.300 νέα δέντρα, εφόσον το επιτρέπουν και οι καιρικές συνθήκες, με τις μεγαλύτερες παρεμβάσεις να αφορούν στην κοίτη του Πηνειού (700), την Τ.Τσιόγκα (200) και την Ηρ.Πολυτεχνείου (150). Σε αυτόν τον προγραμματισμό εντάσσονται και οι σημερινές δεντροφυτεύσεις στην Ιωαννίνων (90), ενώ θα φυτευτούν νέα δέντρα στη Μ.Αλεξάνδρου (12), στην Ολύμπου (15), στη Γαριτσίου (18), στη Γεωργιάδου (40), σε σχολεία (50) και σε διάφορα σημεία μετά από αιτήματα πολιτών (40).

Μέσα
σε μια
διετία

η δημοτική
αρχή έχει
προχωρήσει
σε 1.200
φυτεύσεις, ενώ
μέχρι το τέλος
του 2026 θα
τοποθετηθούν
περίπου άλλα
1.300 νέα
δέντρα

Νέες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της καθημερινότητας σε δήμους της Δυτικής Μακεδονίας

Μέσω του Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Με απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Νίκου Παπαθανάση εντάχθηκε στο Ειδικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025, η ολοκλήρωση της αναβάθμισης του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης της Τ.Κ. Παναγιάς και τμήματος του οικισμού της Δήμητρας του Δήμου Δεσκάτης.

Συγκεκριμένα, η πράξη, συνολικής δημόσιας δαπάνης 500.000 ευρώ, αφορά στην πλήρη αναβάθμιση και ολοκλήρωση των υποδομών ύδρευσης στην Τοπική Κοινότητα Παναγιάς και στον οικισμό της Δήμητρας. Η παρέμβαση περιλαμβάνει την αντικατάσταση ή κατασκευή αγωγών συνολικού μήκους περίπου 1.610 μέτρων στον οικισμό της Δήμητρας και 924 μέτρων στην Τ.Κ. Παναγιάς. Με το πέρας των εργασιών θα πραγματοποιηθούν εκτεταμένες ασφαλτοστρώσεις για την πλήρη αποκατάσταση των δρόμων και την ασφάλεια των μετακινήσεων.

Στόχος της παρέμβασης, στο πλαίσιο του ειδικού στόχου «Προστασία του Περιβάλλοντος» και του άξονα προτεραιότητας «Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων», είναι η αντιμετώπιση της παλαιότητας των υφιστάμενων αγωγών PVC, η μείωση των συχνών διαρροών και η βελτίωση της ποιότητας του πόσιμου νερού με μεταφορά δικτύου από ιδιωτικές αυλές σε δημόσιους δρόμους, ώστε οι βλάβες να επιδιορθώνονται άμεσα χωρίς ενοχλήσεις στους ιδιοκτήτες.

Επίσης, με απόφαση του Αν. Υπ. Εθ. Ο.Ο εντάχθηκε στο ίδιο Πρόγραμμα, η μελέτη αθλητικού συγκροτήματος για την δημιουργία κλειστού γυμναστηρίου στίβου και ανοικτού γηπέδου ποδο-

σφαίρου επί του πρώην στρατοπέδου «Καπετάν Φούφα» του Δήμου Εορδαίας.

Συγκεκριμένα, η πράξη, συνολικής δημόσιας δαπάνης 760.000 ευρώ, αφορά την μελέτη της κατασκευής αθλητικών εγκαταστάσεων σε τμήμα έκτασης εντός του πρώην στρατοπέδου, οι οποίες θα περιλαμβάνουν: ανοικτό γήπεδο ποδοσφαίρου τουλάχιστον 3.500 θέσεων με τις συνοδές απαιτούμενες εγκαταστάσεις, κλειστό χώρο το οποίο θα λειτουργεί ως προπονητήριο για αγωνίσματα στίβου, προπονήσεις αθλητών, αποθεραπεία-φυσιο-

κοθεραπεία και συνοδές απαιτούμενες εγκαταστάσεις, χώρους αποδυτηρίων, WC, γραφείων, ιατρείων, καταστημάτων, υπέργειο χώρο στάθμευσης.

Στη μελέτη περιλαμβάνεται, επιπλέον, η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου με την κατάλληλη επιλογή φύτευσης και η διαμόρφωση εξωτερικών χώρων ανάπαυσης και ψυχαγωγίας. Όλοι οι χώροι θα προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας περί άμεσης και απρόσκοπτης πρόσβασης ατόμων με αναπηρία (ανελευκυστήρες, ράμπες πρόσβασης, σήμανση κτλ).

Έως 95% η επιδότηση για ανακαίνιση παλαιών ιδιωτικών κατοικιών

Ανακατεύθυνση πόρων ύψους 2,13 δισ ευρώ πέτυχε η Ελλάδα στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης του ΕΣΠΑ 2021-2027

Την ανακατεύθυνση πόρων ύψους 2,13 δισ. ευρώ προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας πέτυχε η Ελλάδα μετά την επισημοποίηση των αποτελεσμάτων της ολοκλήρωσης της διαδικασίας ενδιάμεσης αναθεώρησης των Προγραμμάτων 2021-2027 σε όλη την Ευρώπη, η οποία ανακοινώθηκε από τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιο για την Πολιτική Συνοχή και τις Μεταρρυθμίσεις Raffaele Fitto.

Ειδικότερα, στην Ελλάδα συνολικά 2,13 δισ. ευρώ ενωσιακών πόρων, ανακατευθύνθηκαν από τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, που έθεσε σε ισχύ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Από το

ποσό αυτό, 1,91 δισ. ευρώ, αφορούν στην εισαγωγή νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων, ενώ 224εκ ευρώ αφορούν σε, ήδη, υφιστάμενες κρίσιμες προτεραιότητες.

Ειδικά στον τομέα της προσιτής και βιώσιμης στέγασης η Ελλάδα σχεδίασε και διαπραγματεύτηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μία πρωτοποριακή δράση για τη χρηματοδότηση με επιδότηση για ανακαίνιση ιδιωτικών κατοικιών με ήπια ενεργειακή αναβάθμιση συνολικού προϋπολογισμού περίπου 500 εκατ. ευρώ ποσό που έχει, ήδη, δεσμευθεί για τη δράση αυτή με εκχωρήσεις πόρων από 14 διαφορετικά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η συγκεκριμένη δράση θα χρηματο-

δοτήσει με επιδότηση, που ξεκινά από 70% και φτάνει έως το 95%, «κλειστά» και «ανοικτά» παλαιά σπίτια. Η δράση θα απευθύνεται σε νοικοκυριά με χαμηλά αλλά και μεσαία εισοδήματα, που δεν διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους για την ανακαίνιση και αξιοποίηση της περιουσίας τους.

Τα αυξημένα ποσοστά επιδότησης προβλέπονται για άτομα με αναπηρία, τρίτεκνους, πολύτεκνους, μονογονεϊκές οικογένειες, νέους από 25-35 ετών, καθώς και για ακίνητα, που βρίσκονται σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές. Στόχος της σημαντικής αυτής δράσης είναι η αύξηση της προσφοράς κατοικιών και η ενίσχυση της ποιοτικής ιδιοκατοίκησης.

Διπλός εορτασμός του Κιλελέρ από Πολιτεία - Επιτροπή Μπλόκων

Σύμβολο των αγώνων του πρωτογενούς τομέα

του Γιώργου Ρούστα

Σε δύο δόσεις, όπως συνηθίζεται τα τελευταία χρόνια, τιμήθηκε και φέτος η επέτειος του Κιλελέρ, στο χώρο του μνημείου στην ομώνυμη κοινότητα.

Η αρχή έγινε το Σάββατο από την Περιφέρεια και τον Δήμο Κιλελέρ, όπου συμμετείχαν και μίλησαν εκπρόσωποι της κυβέρνησης, της αυτοδιοίκησης, των πολιτικών κομμάτων και των συνεταιρισμών.

Στην ανάγκη ολοκλήρωσης των απαραίτητων έργων για το νερό, ώστε οι αγρότες να παραμείνουν στους τόπους τους, και στη λήψη άμεσων μέτρων στήριξης του αγροτικού κόσμου, που βρίσκεται αντιμέτωπος για μία ακόμη φορά με μια πολύπλευρη κρίση, εστίασαν οι ομιλητές της Πολιτείας, της αυτοδιοίκησης και του αγροτικού κόσμου στον επίσημο εορτασμό της αγροτικής εξέγερσης των Θεσσαλών κολίγων, που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 28 Μαρτίου στο μνημείο του Θεσσαλού αγρότη στο Κιλελέρ.

Ο υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, κ. Χ. Κέλλας, δήλωσε πως το Κιλελέρ είναι σύμβολο των αγώνων του πρωτογενούς τομέα και όχι μόνο ένα ιστορικό μνημείο. Παρουσίασε αναλυτικά όλα τα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης στον πρωτογενή τομέα, τονίζοντας ότι αυτός αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε όλη την Ευρώπη. «Η κλιματική και ενεργειακή κρίση λόγω του πολέμου έχει συνέπειες, και εμείς ως κυβέρνηση θα στηρίξουμε τον πρωτογενή τομέα με όλες μας τις δυνάμεις και θα φροντίσουμε για την επισιτιστική ασφάλεια με όλα τα αναγκαία μέτρα στήριξης για αγρότες και κτηνοτρόφους», πρόσθεσε.

Την πρόθεσή του να τεθεί επικεφαλής της διεκδίκησης για το σύγχρονο πρόγραμμα επιβίωσης της Θεσσαλίας, ζητώντας συστράτευση προκειμένου να αντιμετωπιστεί η απειλή ερημοποίησης του κάμπου —που αποτελεί τη νέα μορφή «σκλαβιάς» των παραγωγών—, εξέφρασε ο Περιφερειάρχης Θεσσαλίας, Δημήτρης Κουρέτας.

Όπως ανέφερε, «Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, είναι επιτακτική η ανάγκη για συσπείρωση και ομογενοποίηση των διεκδικήσεών μας. Όλοι οι φορείς της Θεσσαλίας —Αυτοδιοίκηση, Επιμελητήρια και Αγροτικοί Σύλλογοι— οφείλουμε να μιλήσουμε με μία φωνή. Το υδατικό και περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι κοινό και η λύση του απαιτεί κεντρικό, εθνικό σχεδιασμό. Ως Περιφέρεια διεκδικούμε μια Θεσσαλία ανθεκτική, κοινωνικά συνεκτική και ικανή να θρέψει τις επόμενες γενιές με ασφάλεια».

Στην εκδήλωση μίλησαν επίσης ο Βασίλης Κόκκαλης, βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ (ως εκπρόσωπος της Βουλής), ο δήμαρχος Κιλελέρ Θανάσης Νασιακόπουλος, ο Α΄ αντιπρόεδρος της ΕΘΕΑΣ, Χρήστος Γιαννακάκης και η εκπρόσωπος της «Ελληνικής Λύσης», Χριστίνα Κοντογιάννη.

Η Πανελλαδική Επιτροπή των Μπλόκων

Ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα της Πανελλαδικής Επιτροπής των Μπλόκων, των Ομοσπονδιών και των Αγροτικών Συλλόγων, οι αγροτοκτηνοτρόφοι της Θεσσαλίας τίμησαν την 116η επέτειο του Κιλελέρ, παρουσία τρακτέρ και αγροτικών μηχανημάτων.

Με τη συμμετοχή τους, έστειλαν μήνυμα στην κυβέρνηση ότι δεν θα δεχθούν να πληρώσουν οι ίδιοι τα σπασμένα της πολιτικής της εμπλοκής στον πόλεμο, δι-

εκδικώντας άμεσα μέτρα για το κόστος παραγωγής, που έχει εκτοξευθεί λόγω των αυξήσεων στις τιμές του πετρελαίου, των λιπασμάτων, των φυτοφαρμάκων και άλλων αναγκαίων εισροών.

Η συγκέντρωση ξεκίνησε με χαιρετισμό του Φώτη Παπανικολάου εκ μέρους της Διοίκησης του Εργατικού Κέντρου Λάρισας, ενώ ακολούθησαν χαιρετισμοί του Λάμπρου Τσέκα εκ μέρους της Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων Τρικάλων και εκπροσώπων των Αγροτικών Συλλόγων Φθιώτιδας, Χαλκηδόνας και Γρεβενών, καθώς και του Ορέστη Παπαδόγιαννη, μαθητή από τη Φθιώτιδα και γιο αγρότη.

Την κεντρική ομιλία πραγματοποίησε ο Ρίζος Μαρούδας, μέλος της Γραμματείας της Πανελλαδικής Επιτροπής των Μπλόκων και πρόεδρος της Ενωτικής Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων Λάρισας, ο οποίος ανέφερε ότι «ο αγώνας που δίνουμε για να μείνουμε στα χωριά και στα χωράφια μας είναι κοινός με τους εργαζόμενους και τον υπόλοιπο λαό. Το βιώσαμε φέτος στα μπλόκα μας, με τη μεγάλη λαϊκή συμπάρασταση που πήραμε, καταφέροντας να έχουμε στο πλάι μας όλο τον λαό ως ασπίδα στις διεκδικήσεις μας και να στριμώξουμε την κυβέρνηση».

Ένα βήμα πριν την οριστική συμφωνία για την τιμή της πατάτας στη Μεσσηνία

Συνεχίζεται το πρόβλημα των αθρόων εισαγωγών από την Αίγυπτο

του Γιώργου Αργυρίου

Σε απόγνωση βρίσκονται οι παραγωγοί πατάτας, που βλέπουν την καλλιέργεια να συρρικνώνεται δραματικά και να οδηγείται, με μαθηματική ακρίβεια, στην πλήρη εγκατάλειψη. Η διαμόρφωση των τιμών, αλλά και οι αθρόες εισαγωγές πατάτας, κυρίως από την Αίγυπτο, αποτελούν τα βασικά προβλήματα των παραγωγών. Την Δευτέρα πραγματοποιήθηκε συνάντηση των μελών του Αγροκτηνοτροφικού Συλλόγου Μεσσήνης με τους εμπόρους, χωρίς να υπάρξει κάποια συμφωνία, με την προϋπόθεση η τιμή να οριστικοποιηθεί στην επόμενη συνάντηση, που θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή.

Ο Πρόεδρος του συλλόγου, Κώστας Δου-

ρούμης, δήλωσε σχετικά με το πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί: «Η παραγωγή φέτος είναι μειωμένη κατά 50% λόγω των καιρικών συνθηκών. Βέβαια, όπως εξελίσσονται τα πράγματα, δεν αποκλείεται του χρόνου να μειωθεί ακόμα περισσότερο η έκταση της καλλιέργειας. Αν οι έμποροι δεν στηρίξουν την προσπάθεια ώστε να έχουμε κίνητρο να δουλέψουμε, τότε δεν μπορώ να προβλέψω τι θα ακολουθήσει».

Στη συνέχεια, ο κ. Δουρούμης τόνισε χαρακτηριστικά: «Η πατάτα καλλιεργείται από την εποχή του Καποδίστρια, αλλά το 80% των καλλιεργητών έχει εγκαταλείψει τη δουλειά. Θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι, πέρα από τις τιμές, το μεγάλο πρόβλημα είναι οι εισαγωγές

από χώρες όπως η Αίγυπτος, αφού εμείς εργαζόμαστε υπό τις υποχρεώσεις μας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ οι Αιγύπτιοι κινούνται ανεξέλεγκτα. Είναι απολύτως αναγκαίο οι έλεγχοι να γίνονται με ίσους όρους, τόσο στις εισαγόμενες πατάτες όσο και στην ελληνική παραγωγή. Ο ανταγωνισμός δεν γίνεται ισοτιμία».

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περιοχή της Μεσσήνης η παραγωγή μειώθηκε από 30.000 στρέμματα σε μόλις 2.000.

Έμποροι

Από την πλευρά των εμπόρων, ο εξαγωγέας Γιώργος Γκούμας δήλωσε: «Μετά τη συνάντηση που είχαμε τη Δευτέρα, κανονίσαμε να συναντηθούμε και την Παρασκευή για να ανταλλάξουμε πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό, ώστε να μπορέσουμε να προσφέρουμε στους παραγωγούς μια τιμή που να καλύπτει τις ανάγκες τους. Στη νέα συνάντηση αναμένεται να οριστεί μια τιμή μεταξύ 0,50 και 0,55 ευρώ. Η τιμή που επιδιώκουμε πρέπει να ανταποκρίνεται τόσο στις δυνατότητες του καταναλωτή όσο και στις απαιτήσεις της αγοράς».

Ο κ. Γκούμας πρόσθεσε επίσης: «Φέτος παρατηρείται σημαντική μείωση στην παραγωγή φρέσκων πατατών, τόσο στην περιοχή μας όσο και στις περιοχές της Νότιας Ιταλίας (Σικελία), της Νότιας Ισπανίας (Μαγιόρκα) και της Κύπρου».

Περιφέρεια

Η κινητικότητα των παραγωγών πατάτας επεκτάθηκε και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, όπου πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον Αντιπεριφερειάρχη, Στάθη Αναστασόπουλο. Το αντικείμενο της συζήτησης αφορούσε τους ελέγχους για την πιστοποίηση των σπόρων πατάτας. Ο κ. Αναστασόπουλος ενημέρωσε τα μέλη του συλλόγου ότι διενεργούνται ήδη έλεγχοι από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Π.Ε. Μεσσηνίας και δεσμεύθηκε για την εντατικοποίησή τους.

Η διαδικασία πιστοποίησης στην Ελλάδα περιλαμβάνει εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων (τυπικά 50 kg για την πατάτα) προκειμένου να επιβεβαιωθεί η ποιότητα και η φυτοϋγεία τους.

Επιμελητήριο Μεσσηνίας και Δήμος Καλαμάτας στηρίζουν τα τοπικά προϊόντα

Ενα ακόμη εργαλείο στην υπηρεσία των παραγωγών τοπικών προϊόντων δημιουργήθηκε μέσα από τη συνεργασία του Επιμελητηρίου Μεσσηνίας και του Δήμου Καλαμάτας, με στόχο την υποστήριξη της προώθησής τους στην αγορά. Η υλοποίηση του Εκθετηρίου Τοπικών Προϊόντων στο Ιστορικό Δημαρχείο της Καλαμάτας έγινε από τον Δήμο Καλαμάτας το 2017, ενώ ο σχεδιασμός του πραγματοποιήθηκε από τον αρχιτέκτονα και προϊστάμενο του Τμήματος Τουρισμού, Νικόλαο Γιαννακόπουλο.

Η δημιουργία του αποτελεί πλέον γεγονός και, όπως ανέφερε χαρακτηριστικά ο Γιώργος Λαζαρίδης, Αντιδήμαρχος Αθλητισμού και Τουρισμού του Δήμου Καλαμάτας:

«Η φιλοσοφία πίσω από τη γέννηση αυτού του εγχειρήματος εδράζεται στην ανάγκη θέσπισης ενός σταθερού σημείου αναφοράς για την ανάδειξη του γαστρονομικού και παραγωγικού πλούτου της Μεσσηνίας. Στόχος της δημοτικής αρχής

και των παραγωγικών φορέων ήταν η δημιουργία μιας «ζωντανής βιτρίνας» στην καρδιά της πόλης, η οποία θα συνέδεε οργανικά την πρωτογενή παραγωγή με τον τουριστικό κλάδο, ενισχύοντας την εξωστρέφεια των τοπικών επιχειρήσεων και προβάλλοντας τα εμβληματικά προϊόντα της περιοχής, όπως το ελαιόλαδο, οι ελιές και τα σύκα.

Μάλιστα, από τον Οκτώβριο του 2025 έχει ξεκινήσει μια νέα σειρά παρουσιάσεων τοπικών προϊόντων και παραγωγών της Καλαμάτας και της Μεσσηνίας, με σκοπό ντόπιοι και επισκέπτες να γνωρίσουν εμπειρικά τον τοπικό πλούτο. Έχουν ήδη διοργανωθεί επτά δράσεις και το πρόγραμμα, που θα συνεχιστεί όλο το χρόνο, είναι διαθέσιμο στη σελίδα events.kalamata.gr, η οποία προβάλλει όλες τις εκδηλώσεις του Δήμου Καλαμάτας».

Η ανταπόκριση του παραγωγικού κόσμου στις δράσεις αυτές υπήρξε ιδιαίτερα θετική. Όπως αναφέρει ο Γιώργος Λαζαρίδης: «Στο πλαίσιο της

ίδιας στρατηγικής, ο Δήμος Καλαμάτας και το Επιμελητήριο Μεσσηνίας προχωρούν σε περαιτέρω σχεδιασμούς με στόχο την ολοκληρωμένη προώθηση των τοπικών προϊόντων. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν την ψηφιακή αναβάθμιση των εργαλείων δικτύωσης μεταξύ παραγωγών και τουριστικών μονάδων, την ενσωμάτωση της γαστρονομικής ταυτότητας της περιοχής στο νέο Πρόγραμμα Τουριστικής Προβολής για το 2026, καθώς και την περαιτέρω προβολή των τοπικών προϊόντων και συνταγών μέσω του νέου τουριστικού portal [VisitKalamata](https://VisitKalamata.gr), που πρόκειται να λειτουργήσει μέσα στον Απρίλιο του 2026.

Παράλληλα, η ενίσχυση της Κεντρικής Αγοράς Καλαμάτας και η συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα και εκθέσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος ενός ευρύτερου σχεδιασμού για τη θωράκιση της τοπικής οικονομίας και την παγκόσμια αναγνώριση των προϊόντων της Μεσσηνίας.»

Η έλλειψη προσωπικού μπλοκάρει την υλοποίηση του Ελαιοκομικού Μητρώου

Σε εξέλιξη βρίσκεται η διαδικασία επικαιροποίησης του Ελαιοκομικού Μητρώου, με τους ελαιοπαραγωγούς να καλούνται να δηλώσουν και να επιβεβαιώσουν τα στοιχεία των αγροτεμαχίων τους έως τις 30 Σεπτεμβρίου. Σύμφωνα με τα έως τώρα δεδομένα, η προσέλευση των παραγωγών είναι μεγάλη, και η συνεργασία με τους υπαλλήλους των ΔΑΟΚ κρίνεται θετική, ωστόσο φαίνεται πολύ δύσκολο να ολοκληρωθεί ο κύκλος των εγγραφών πριν από την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου, καθώς το υπάρχον προσωπικό δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες. Η προϊσταμένη της ΔΑΟΚ Αργολίδας, Αγγελική Θεοδώρου, δήλωσε: «Είναι νωρίς ακόμα για να προβλέψουμε αν θα ολοκληρωθεί η διαδικασία πριν από την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου. Το μόνο ζήτημα που αντιμετωπίζουμε αφορά τις μεγάλες ηλικίες στην κατάθεση των συμβολαίων. Κατά τα άλλα, προχωράμε με εξονυχιστικό έλεγχο και ενημερώνουμε για τυχόν διορθώσεις που απαιτούνται. Παραμένει άγνωστο σε ποιον αριθμό θα φτάσουμε». Από την ΔΑΟΚ Κορινθίας, η Ειρήνη Μπουλτά σημείωσε ότι: «Στην αρχή είχαμε μικρή συμμετοχή, περίπου 50 αιτήσεις τον μήνα, ενώ πλέον φτάνουμε τις 250 αιτήσεις μηνιαίως. Το βασικό πρόβλημα στην Κορινθία είναι η έλλειψη προσωπικού, αλλά γενικότερα δεν υπάρχουν άλλα ζητήματα. Παραλαμβάνουμε 250 αιτήσεις και ολοκληρώνουμε μόνο δέκα». Η έλλειψη προσωπικού φαίνεται να αποτελεί το κυρίαρχο εμπόδιο για την ολοκλήρωση του προγράμματος. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση της Αικατερίνης Παπαδοπούλου από τη ΔΑΟΚ Μεσσηνίας, η οποία ανέφερε ότι «η διαχείριση των 68.000 ελαιοπαραγωγών μέχρι την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου είναι ανέφικτη».

Ο.Χ.Ε. ΛΙΜΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΩΝ

Το αναπτυξιακό στοίχημα της Περιφέρειας και του Δήμου Αμυνταίου

Δράσεις για την προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδάτων

της Αφροδίτης Χρυσόχου

Σε μια νέα εποχή σχεδιασμού εισέρχεται η Δυτική Μακεδονία, όπου το φυσικό υδάτινο κεφάλαιο —οι λίμνες, τα ποτάμια και τα υδροτοπικά οικοσυστήματα— μετατρέπεται σε μοχλό βιώσιμης ανάπτυξης.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (Ο.Χ.Ε.) Λιμνών και Ποταμών αποτελεί μία από τις πιο φιλόδοξες παρεμβάσεις, με προϋπολογισμό 40,3 εκατ. ευρώ, και έχει ως στόχο να αναδιαμορφώσει το παραγωγικό και περιβαλλοντικό προφίλ της περιοχής. Κομβικό ρόλο στην υλοποίηση των πρώτων δράσεων έχει ο Δήμος Αμυνταίου και η πρόθεσή του να αξιοποιήσει το υδάτινο και φυσικό περιβάλλον, μετατρέποντάς το σε μοχλό βιώσιμης ανάπτυξης, κοινωνικής συνοχής και νέων ευκαιριών για τους κατοίκους. Όπως τονίζει ο δήμαρχος Αμυνταίου, Ιωάννης Λιάσης, η Ο.Χ.Ε. δεν είναι απλώς ένα σύνολο έργων. Είναι μια στρατηγική που επιχειρεί να συνδέσει το φυσικό περιβάλλον με την οικονομία, την κοινωνία και την τοπική ταυτότητα.

«Σε μια περιοχή που αναζητά το επόμενο βήμα στη μεταλινιτική εποχή, η αξιοποίηση των υδάτινων πόρων λειτουργεί ως βάση για ένα νέο μοντέλο ενδογενούς ανάπτυξης, που ξεκινά από τα ίδια τα πλεονεκτήματα του τόπου. Η Ο.Χ.Ε. δεν είναι ένα ακόμη τεχνικό πρόγραμμα, αλλά μια συνολική επανεκκίνηση για τον τόπο, με επίκεντρο τις λίμνες, τα ποτάμια και τον φυσικό πλούτο που για χρόνια έμενε αναξιοποίητος. Οι λίμνες, οι αγροτικές καλλιέργειες, η βιοποικιλότητα και η τοπική παραγωγή — όλα αυτά μπορούν να συνδεθούν σε ένα ενιαίο αναπτυξιακό αφήγημα», επισημαίνει ο κ. Λιάσης.

Ο πρωτογενής τομέας στο επίκεντρο

Ο Δήμαρχος Αμυνταίου στάθηκε ιδιαίτερα στον ρόλο

του πρωτογενούς τομέα της περιοχής, ο οποίος αποτελεί βασικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας.

«Η Ο.Χ.Ε. δεν αφορά μόνο τις λίμνες. Αφορά και τον άνθρωπο που ζει από τη γη, τον παραγωγό που χρειάζεται υποδομές, στήριξη, πρόσβαση σε νέες αγορές και τεχνογνωσία», τόνισε. Οι παρεμβάσεις που σχεδιάζονται για τον πρωτογενή τομέα περιλαμβάνουν δράσεις για την προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδάτων, κρίσιμη για τις καλλιέργειες, την ενίσχυση της αγροδιατροφικής ταυτότητας της περιοχής, την προώθηση προϊόντων με ισχυρή τοπική ταυτότητα (οίνος, φρούτα, κτηνοτροφικά προϊόντα) και τη διασύνδεση του αγροτικού τομέα με τον τουρισμό και την τοπική οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος προχωρά στην ωρίμανση μελετών για μεγάλα αρδευτικά έργα στις λίμνες Ζάζαρη, Χειμαδίτιδα και Βεγορίτιδα, με στόχο τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος άρδευσης που μπορεί να ξεπεράσει σε προϋπολογισμό τα 100 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για έργα που θα εκσυγχρονίσουν την αγροτική παραγωγή και θα ενισχύσουν τόσο τις καλλιέργειες όσο και την κτηνοτροφία.

Ωστόσο, όπως τόνισε ο Δήμαρχος Αμυνταίου, για να προχωρήσουν οι επενδύσεις απαιτείται η επίλυση χρόνιων ζητημάτων, όπως η αναβάθμιση των σιδηροδρομικών αξόνων, η πλήρης λειτουργία του σιδηροδρόμου, καθώς και η ενεργοποίηση των επιχειρηματικών πάρκων και βιομηχανικών ζωνών, που θα δώσουν πραγματική ώθηση στην τοπική οικονομία.

Οι πρώτες δράσεις

Με εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε πριν από λίγες ημέρες στο Αμύνταιο σηματοδοτήθηκε η έναρξη των πρώτων έργων της Ο.Χ.Ε.

Η υπογραφή του Συμφώνου Αμοιβαίας Κατανόησης με τον Αρκτούρο ανοίγει τον δρόμο για δράσεις που αφορούν την προστασία της άγριας ζωής, την ανάδειξη

των λιμνών, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την ήπια τουριστική ανάπτυξη.

Ο Δήμος πρόκειται να αναβαθμίσει το Κέντρο Ενημέρωσης στη λίμνη Χειμαδίτιδα, επεκτείνοντας τη συνεργασία με τον Αρκτούρο έως το 2037. Το Κέντρο θα λειτουργεί ως κόμβος ενημέρωσης για τον αγροβιότοπο και την πανίδα της περιοχής, συνδεδεμένο με το δίκτυο του Αρκτούρου (καταφύγιο αρκούδας, λύκου και ελληνικού ποιμενικού), δημιουργώντας έναν ενιαίο περιβαλλοντικό πόλο που αναμένεται να προσελκύσει επισκέπτες.

Η δεύτερη δράση της Ο.Χ.Ε. εστιάζει στη φύση, στην ευεξία και στην ήπια αναψυχή, αναδεικνύοντας το οικοσύστημα των λιμνών Βεγορίτιδας, Πετρών και Ζάζαρης.

Όπως σημειώνει ο Δήμαρχος, η Ο.Χ.Ε. αποτελεί «ένα ολοκληρωμένο σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης που αξιοποιεί το φυσικό κεφάλαιο της περιοχής για ανάπτυξη, θέσεις εργασίας και καλύτερη ποιότητα ζωής».

Οικισμός πρότυπος για ΑμεΑ

Σημαντικό μέρος των πρώτων έργων αφορά τη διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων στο Λιμνοχώρι, με προϋπολογισμό 1,2 εκατ. ευρώ, ώστε ο οικισμός να γίνει πλήρως προσβάσιμος για άτομα με αναπηρία.

Η παρέμβαση βασίζεται στις προμελέτες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και συνοδεύεται από τη βελτίωση της οδοποιίας γύρω από τη λίμνη Ζάζαρη, επίσης με πρόβλεψη για προσβάσεις ΑμεΑ.

Οι δράσεις αυτές εντάσσονται σε ένα ευρύτερο σχέδιο επαναλειτουργίας και διασύνδεσης των ιαματικών λουτρών της περιοχής με το Κέντρο Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης (ΚΕΦΙΑΔ) στο Αμύνταιο, ώστε οι ασθενείς να συνεχίζουν τη θεραπεία τους στα λουτρά και να διαμένουν σε έναν πλήρως προσβάσιμο οικισμό.

ΑΝΘΙΣΜΕΝΗ ΠΕΛΛΑ

Από το άσπρο και ροζ πέπλο της άνοιξης στις παραγωγικές δυνάμεις ενός τόπου που εξάγει σε όλο τον κόσμο

Φύση, τουρισμός και αγροτική οικονομία

Κάθε άνοιξη, από τις αρχές Μαρτίου έως τα τέλη Απριλίου, η Πέλλα μεταμορφώνεται σε έναν ανοιχτό καμβά γεμάτο χρώματα και αρώματα. Οι κερασιές, οι ροδακινιές, οι βερικοκιές και οι υπόλοιπες δενδρώδεις καλλιέργειες ντύνουν την περιοχή με ένα ροζ και λευκό πέπλο που απλώνεται από τους λόφους της Έδεσσας μέχρι τις εύφορες κοιλάδες της Αλμωπίας.

«Όπου γυρίσεις το μάτι σου βλέπεις ανθισμένη Πέλλα», λέει χαρακτηριστικά ο Αντιπεριφερειάρχης Πέλλας, Δάνης Τζαμτζής, περιγράφοντας μια εικόνα που δεν είναι απλώς όμορφη, αλλά αποτελεί ταυτότητα της περιοχής.

Αυτή η φυσική ομορφιά αποτέλεσε και το κίνητρο για τις δράσεις που διοργανώνει η ΠΕ Πέλλας τα τελευταία χρόνια, συνδέοντας την ανθοφορία με τον θεματικό τουρισμό, τη γαστρονομία και την προβολή της τοπικής παραγωγής. Φέτος, οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν δύο σημαντικές στάσεις.

Το Σάββατο 4 Απριλίου, στον Λόγγο της Έδεσσας, με θέα τους καταρράκτες, τοπική κουζίνα και πολιτιστικά δρώμενα. Οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν εκλεκτά εδέσματα, γλυκά και αλμυρά, εμπνευσμένα από τον «κόκκινο χρυσό» της Πέλλας.

Στις 19 Απριλίου, στη λίμνη Άγρα-Νησιού-Βρυττών, έναν μοναδικό υδροβιότοπο Natura 2000, όπου οι κύκνοι φωλιάζουν στις όχθες και το τοπίο μοιάζει βγαλμένο από καρτ ποστάλ. Η δεύτερη δράση είναι αφιερωμένη στη φύση και την ευεξία, με πεζοπορία ανάμεσα στις ανθισμένες κερασιές της περιοχής, δίπλα στη «Λίμνη των Κύκνων» και στο μαγευτικό φυσικό περιβάλλον όπου φιλοξενούνται και αναπαράγονται οι κύκνοι, καθώς και σπάνια μεταναστευτικά είδη πουλιών.

Οι δράσεις που οργανώνονται γύρω από την ανθοφορία —περιηγήσεις, γαστρονομικές εμπειρίες, πολιτιστικές εκδηλώσεις, ποδηλασία και συμμετοχικές δραστηριότητες— δεν στοχεύουν απλώς στην προβολή της περιοχής. «Στοχεύουν στη δημιουργία μιας σχέσης. Μιας σχέσης ανάμεσα στον επισκέπτη και τον τόπο, ανάμεσα στη φύση και την τοπική κοινωνία, ανάμεσα στο παρελθόν της καλλιέργειας και στο μέλλον του θεματικού τουρισμού», λέει χαρακτηριστικά ο κ. Τζαμτζής.

Φέτος, η παρουσία του αναπληρωτή πρέσβη της Ιαπωνίας —χώρας του hanami— δίνει μια διεθνή διάσταση σε έναν θεσμό που φιλοδοξεί να καθιερωθεί.

«Πρέπει να μιλάμε για ανθισμένη Πέλλα», λέει ο Αντιπεριφερειάρχης, υπογραμμίζοντας ότι η περιοχή διαθέτει μια μοναδική πυκνότητα ανθισμένων καλλιεργειών που εντυπωσιάζει ακόμη και τον Ιάπωνά επίσημο καλεσμένο.

Η ανθοφορία ως καθρέφτης μιας παραγωγικής δύναμης

Πίσω, όμως, από την ομορφιά της ανθισμένης Πέλλας κρύβεται μια τεράστια παραγωγική δύναμη. Δεν είναι απλώς ένας όμορφος τόπος, αλλά —όπως λέει ο κ. Τζαμτζής— ένας από τους σημαντικότερους αγροτικούς πυλώνες της χώρας, καθώς εκεί παράγεται πάνω από το 73% της πανελλαδικής παραγωγής κερασιού, το 52% της παραγωγής συμπίρηνου ροδάκινου, το 38% των επιτραπέζιων ροδάκινων και νεκταρινιών και το 37% της παραγωγής βερικόκου.

Σύμφωνα με τον ίδιο, πρόκειται για ποσοστά που καθιστούν την Πέλλα τη μεγαλύτερη παραγωγό περιοχή ροδάκινου στην Ελλάδα και μία από τις σημαντικότερες στην Ευρώπη.

Οι δενδρώδεις καλλιέργειες —ροδάκινα, κεράσια, βερικόκα, δαμάσκηνα, ρόδια, μήλα και αχλάδια— αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της τοπικής οικονομίας, ενώ συμπληρώνονται από καλλιέργειες όπως βαμβάκι, καλαμπόκι, σταφύλια και σιτηρά.

«Οι δενδρώδεις καλλιέργειες ενισχύονται σημαντικά και από την καλλιέργεια της ελιάς, η οποία μπαίνει δυναμικά στην παραγωγική ανάπτυξη της περιοχής».

Εξαγωγές σε όλο τον κόσμο

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέθεσε ο Αντιπεριφερειάρχης Πέλλας, η παραγωγή δεν μένει στην Ελλάδα. Αντίθετα, ταξιδεύει παντού.

- 492 τόνοι κατεψυγμένου κερασιού στην Ελβετία
- 798 τόνοι στη Σερβία
- 1.200 τόνοι κερασιού σε διάλυμα συντήρησης στο εξωτερικό
- 2.689 τόνοι κομπόστας ροδάκινου στη Γουατεμάλα
- 3.500 τόνοι στην Κολομβία
- 2.500 τόνοι στον Ισημερινό
- 14.000 τόνοι στις ΗΠΑ

Εξαγωγές πραγματοποιούνται σε χώρες όπως η Αγγλία, η Αίγυπτος, η Αλγερία, η Βοσνία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Μεξικό, ο Μαυρίκιος και πολλές ακόμη αγορές. Πίσω από αυτά τα νούμερα βρίσκονται μεγάλες βιομηχανίες μεταποίησης και κατεψυγμένων προϊόντων, συνεταιρισμοί και εξαγωγείς που έχουν δημιουργήσει ένα δίκτυο εξωστρέφειας με παγκόσμια εμβέλεια.

«Φεύγουν προϊόντα που φτάνουν σε όλο τον πλανήτη», καταλήγει ο κ. Τζαμτζής, τονίζοντας ότι αυτό φέρνει συνάλλαγμα, θέσεις εργασίας και σταθερότητα στην τοπική οικονομία.

2ο ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΗ ΡΟΔΟΠΗ

Προβληματισμός για το υψηλό κόστος καλλιέργειας

Υποσχέσεις για την κατασκευή του φράγματος Κομψάτου

της **Μαρίας Αμπατζή**

Θετικό πρόσημο άφησε το 2ο Αγροτικό Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στην Κομοτηνή στις 27 Μαρτίου με θέμα «Ροδόπη: Ανοίγοντας νέους δρόμους στη γεωργία - Ώρα αποφάσεων» καθώς τέθηκαν σοβαρά ζητήματα του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης, όπως, η ανάγκη αξιόμαχων έργων υποδομής, το υψηλό καλλιεργητικό κόστος και οι διαρκώς αυξανόμενες τιμές λόγω του πολέμου, το ψηφιακό μέλλον της γεωργίας και οι νέες καλλιέργειες.

Στο φετινό συνέδριο που διοργάνωσε η Ένωση Επαγγελματιών Επιχειρηματιών Αγροτών Ν. Ροδόπης, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, τον Δήμο Κομοτηνής, τη στήριξη του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και των αγροτικών φορέων, ήταν παρόντες ο υφυπουργός στον Πρωθυπουργό, Θανάσης Κοντογεώργης και ο υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Ιωάννης Ανδριανός που άκουσαν τα προβλήματα και τα αιτήματα των Θρακιωτών, με κυριότερο την κατασκευή του φράγματος Κομψάτου.

Οι βασικές θεματικές ενότητες που αναπτύχθηκαν ήταν: Ροδόπη: Υποδομές υδροοικονομίας, φράγματα και αναδασμοί, η προοπτική της βαμβακοκαλλιέργειας, στρατηγικός σχεδι-

ασμός για το μέλλον της γεωργίας στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, η διπλή μετάβαση στην αγροτική παραγωγή: πράσινο και ψηφιακό μέλλον και επιτυχημένα παραδείγματα καλλιέργειών, όπως το συμπύρνο ροδάκινο, το ακτινίδιο, το λευκό σπαράγγι, η κινόα και το επιτραπέζιο σταφύλι. Το συνέδριο οργανώθηκε και φέτος από τον πρόεδρο της ΕΝΕΕΑ Ροδόπης, Κυριάκο Κρόκο και τον δημοσιογράφο, Σάκη Αντωνίου. Την περιφέρεια εκπροσώπησε ο περιφερειάρχης, Χριστόδουλος Τοψίδης και τον δήμο Κομοτηνής, ο αντιδήμαρχος Δημήτρης Πολιτειάδης.

Ο υφυπουργός κ. Ανδριανός υπογράμμισε τη σημασία του συνεδρίου «σε μια συγκυρία

όπως η τρέχουσα, που ο πρωτογενής τομέας, πέρα από τις πάγιες και απαιτητικές προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει – τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, το κόστος παραγωγής, τη διεθνή ανταγωνιστικότητα, την ανάγκη για βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές – βρίσκεται αντιμέτωπος και με την πρόσθετη έκτακτη συνθήκη της κρίσης στη Μέση Ανατολή. Μιας κρίσης που επηρεάζει άμεσα το κόστος της ενέργειας, τις τιμές των λιπασμάτων, αλλά και τις εφοδιαστικές και εμπορικές αλυσίδες».

Παρέπεμψε στα τέσσερα πρώτα μέτρα που ανακοίνωσε πρόσφατα ο πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, εκ των οποίων δύο έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους παραγωγούς: η επιχορήγηση του 15% της δαπάνης για τα λιπάσματα και η επιδότηση του αγροτικού diesel με 16 λεπτά ανά λίτρο, που μεταφράζεται σε όφελος περίπου 20 λεπτών στην τελική τιμή. «Τα μέτρα έρχονται να προστεθούν σε μια σειρά παρεμβάσεων που ήδη υλοποιούνται και περιλαμβάνουν την επιστροφή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στο αγροτικό πετρέλαιο, τις χαμηλές τιμές για το αγροτικό ρεύμα μέσω του προγράμματος «ΓΑΙΑ» και της επέκτασής του, καθώς και τον μειωμένο ΦΠΑ σε αγροτικά εφόδια».

Άρδευση

Ο υφυπουργός κ. Κοντογεώργης ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι αυτή τη χρονιά χρειάζεται με συστηματικό τρόπο να γίνει συζήτηση για τη νέα ΚΑΠ, καθώς επίσης για το πώς ενθαρρύνονται οι νέοι αγρότες. «Η συστηματικότητα θα έρθει όταν συνδέουμε την ΚΑΠ με την περιφερειακή ανάπτυξη». Για το φράγμα Κομψάτου δήλωσε: «Είναι στα χέρια της περιφέρειας και με την ολοκλήρωση της μελέτης έχουμε δεσμευτεί ότι θα προχωρήσουμε σ' αυτό το μεγάλο σημαντικό έργο».

Ο Κυριάκος Κρόκος σημείωσε για την άρδευση ότι γίνεται από 5.000-5.500 γεωτρήσεις, μικρού έως μεγάλου βάθους, κόστους από 5.000-50.000 ευρώ. «Τα έργα αποθήκευσης νερού είναι πολύ λίγα, οι λιμενοδεξαμενές σε Σιδηροχώρι και Αδριανή». Σημείωσε την ανάγκη έργων υποδομής στο φράγμα Ιασιού που έχει ολοκληρωθεί τονίζοντας ότι η Ροδόπη έχει τα λιγότερα έργα αρδευτικών υποδομών. Τόνισε το πάγιο αίτημα κατασκευής του φράγματος Κομψάτου που θα αρδεύσει τον μισό νομό, φτάνοντας έως και τα 300.000 στρέμματα, με στάγδην άρδευση. Σημείωσε την ανάγκη δημιουργίας μικρότερων έργων υδροοικονομίας. Παρουσία του πρύτανη του ΔΠΘ, Φώτη Μάρη, είπε ότι το πανεπιστήμιο μπορεί να υποδείξει χώρους υλοποίησης των έργων αυτών και αφού γίνουν μελέτες, να αναζητηθούν χρηματοδοτήσεις.

Ο περιφερειάρχης κ. Τοψίδης, ανέφερε επιγραμματικά τις μέχρι τώρα δράσεις τους για την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα μέσα από έργα υποδομής που υλοποιήθηκαν, εκτελούνται και σχεδιάζονται. Το ενδιαφέρον συγκέντρωσε το φράγμα Ιάσμου (ποταμού Κομψάτου). Ανέφερε τι ολοκληρώθηκε: Μελέτη ειδικής οικολογικής αξιολόγησης: 24.800 ευρώ. επικαιροποίηση μελετών: υδρολογικής και λειτουργίας ταμιευτήρα: 31.000 ευρώ. Επι-

καιροποίηση περιβαλλοντικών παραμέτρων Βιστωνίδας: 20.000 ευρώ. «Σήμερα έχουμε ήδη προχωρήσει στο στάδιο της επικαιροποίησης της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Έχουμε συμβασιοποιήσει την εν λόγω διαδικασία, η οποία εκπονείται. Αναμένουμε στο τέλος της άνοιξης με αρχές καλοκαιριού να επανυποβάλλουμε για έγκριση στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας την επικαιροποιημένη ΜΠΕ».

Ερωτηματικά για το βαμβάκι

Ο πρόεδρος Αγροτικού Συλλόγου Κομοτηνής, Νίκος Μποτρότσος, τόνισε ότι η φετινή είναι από τις δυσκολότερες χρονιές από άποψη παραγωγής και τιμής. «Το βαμβάκι και το σιτάρι έχουν τις χειρότερες τιμές της δεκαεπταετίας». Υπογράμμισε την ανάγκη υλοποίησης εγγειοβελτιωτικών έργων και καυτηρίασε τις υψηλές τιμές σε πετρέλαιο και λιπάσματα, λόγω και του πολέμου. Στην ίδια κατεύθυνση ο βαμβακοπαραγωγός, μέλος της ΔΟΒ, Γιώργος Δόγκας προέβλεψε μεγάλη μείωση των εκτάσεων βαμβακιού τη φετινή καλλιεργητική περίοδο. «Τα περισσότερα σπάρθηκαν με καλαμπόκι και άλλα ετοιμάζονται για ηλίανθο».

Ο προϊστάμενος Εθνικού Κέντρου Ποιοτικού Ελέγχου Βάμβακος, Δημήτρης Μπεσλεμές, σχολίασε την πανελλαδική μείωση εκτάσεων την τελευταία τετραετία σημειώνοντας πως η περιφέρεια ΑΜ-Θ παρουσιάζει τη μικρότερη μείωση, η δε Ροδόπη είναι η δεύτερη περιφερειακή ενότητα μετά την Καρδίτσα. Πέρυσι, η μείωση ήταν στα 10.000 στρέμματα. Ανέφερε ότι ενώ παραδοσιακά η Θράκη είχε υψηλή ποιότητα χρώματος πέρυσι έπεσε.

Ο μεταδιδακτορικός ερευνητής ΗΜΜΥ ΔΠΘ, Κάρολος Αλέξανδρος Τσάκαλος έκανε έναν απολογισμό του καινοτόμου έργου Digi Agri Food στην πρώτη του περίοδο και ο αντιπρύτανης Έρευνας και Καινοτομίας, Γεώργιος

Μπρούφας, παρουσίασε την επόμενη φάση του. «Υλοποιήθηκαν δράσεις που έδωσαν την ευκαιρία σε περισσότερους από 1.500 παραγωγούς να δοκιμάσουν υπηρεσίες ψηφιακής γεωργίας». Επίσης, εκπαιδεύτηκαν παραγωγοί στη χρήση νέας τεχνολογίας και ψηφιακής ωρίμανσης και στην αναζήτηση χρηματοδοτικών εργαλείων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκμετάλλευσης.

Ο Καθηγητής του Τμήματος Αγροτικής Ανάπτυξης, Σπύρος Κουτρούμπας, αναφέρθηκε στις προσπάθειες επιστημόνων και παραγωγών να παντρέψουν την ποικιλία μιας καλλιέργειας με το περιβάλλον όπου αναπτύσσεται.

Ο πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ Αν. Μακεδονίας, Ζαφείρης Μυστακίδης, αναφέρθηκε στο επιτραπέζιο σταφύλι και την επιτραπέζια ελιά που δεν βασίζονται σε επιδοτήσεις. Ο γενικός διευθυντής της ΕΑΣ Καβάλας, Κλέαρχος Σαραντίδης μίλησε για τις κυρίαρχες καλλιέργειες της Χρυσούπολης, το ακτινίδιο και το λευκό σπαράγγι.

Ο αντιπρόεδρος της ΕΘΕΑΣ Χρήστος Γιαννακάκης αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία τους πριν 2,5 χρόνια για τους εργάτες γης από την Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ. Τόνισε ότι ήρθε η ώρα για τα Αγροτικά Επιμελητήρια σε δυο πυλώνες: συνεργατικά σχήματα και φυσικά πρόσωπα.

Πώς ο πόλεμος στο Ιράν απειλεί τις προμήθειες λιπασμάτων και την επισιτιστική ασφάλεια

Η κατάσταση είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για τις αναπτυσσόμενες χώρες

του Χρήστου Διαμαντόπουλου

Ο συνεχής πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ-Ισραήλ και Ιράν έχει προκαλέσει σοβαρές διαταραχές στις παγκόσμιες αγορές λιπασμάτων, θέτοντας σε κίνδυνο την επισιτιστική ασφάλεια των αναπτυσσόμενων χωρών, προειδοποιούν αναλυτές. Οι καθυστερήσεις στην παραγωγή και οι αυξημένες τιμές – σύμφωνα με ανάλυση του Reuters - απειλούν να επηρεάσουν την επερχόμενη περίοδο σποράς στον Βόρειο Ημισφαίριο, δημιουργώντας μεγάλη αβεβαιότητα για τους αγρότες.

Το Στενό του Χορμούζ

Η παραγωγή λιπασμάτων είναι έντονα ενεργοβόρα, με το φυσικό αέριο να αποτελεί βασική πρώτη ύλη και το κόστος ενέργειας να φτάνει έως και το 70% του συνολικού κόστους. Καθώς μεγάλο μέρος της παγκόσμιας παραγωγής λιπασμάτων βρίσκεται στη Μέση Ανατολή, το ένα τρίτο του παγκόσμιου εμπορίου διέρχεται από το Στενό του Χορμούζ, μια στενή θαλάσσια διώρυγα κατά μήκος της ακτής του Ιράν, που έχει ουσιαστικά κλείσει μετά την έναρξη των συγκρούσεων.

Η σχεδόν πλήρης διακοπή της διέλευσης, σε συνδυασμό με τις επιθέσεις με πυραύλους και drones, έχει αναγκάσει πολλές ενεργειακές εγκαταστάσεις της περιοχής να σταματήσουν την παραγωγή τους, με αποτέλεσμα να κλείσουν και εργοστάσια λιπασμάτων. Αυτή η κατάσταση δημιουργεί σοβαρές ελλείψεις σε κρίσιμα προϊόντα, όπως η ουρία, την ώρα που οι αγρότες προετοιμάζονται για την άνοιξη.

Η διαταραχή στην προμήθεια λιπασμάτων μπορεί να έχει συνέπειες για την παγκόσμια γεωργία για πολλούς μήνες, αν δεν βρεθούν άμεσα εναλλακτικές λύσεις

Η σημασία των λιπασμάτων για την επισιτιστική ασφάλεια

Τα λιπάσματα είναι απαραίτητα για περίπου το 50% της παγκόσμιας παραγωγής τροφίμων. Μια παρατεταμένη διαταραχή των προμηθειών θα μπορούσε να μειώσει την παραγωγή σιτηρών και άλλων κρίσιμων καλλιεργειών, με σοβαρές συνέπειες για τη διαθεσιμότητα τροφίμων σε φτωχές χώρες. Σε ορισμένες περιοχές, το κόστος των λιπασμάτων αντιπροσωπεύει μέχρι και το μισό του κόστους παραγωγής σιτηρών, γεγονός που καθιστά την κατάσταση ιδιαίτερα κρίσιμη.

Η ουρία, βασικό λίπασμα αζώτου, θεωρείται ζωτικής σημασίας για την καλλιέργεια σιτηρών και άλλων καλλιεργειών. Ακόμη και μια σεζόν χωρίς την εφαρμογή της μπορεί να μειώσει σημαντικά την απόδοση. Η παγκόσμια αγορά ουρίας ήταν ήδη περιορισμένη πριν τον πόλεμο, λόγω μειωμένης παραγωγής στην Ευρώπη και περιορισμών εξαγωγών από την Κίνα.

Ποιοι παραγωγοί έχουν επηρεαστεί

Στο Κατάρ, η Qatar Energy διέκοψε την παρα-

γωγή στο μεγαλύτερο εργοστάσιο ουρίας παγκοσμίως, ενώ στην Ινδία τρία μεγάλα εργοστάσια μείωσαν την παραγωγή λόγω πτώσης των προμηθειών LNG. Το Μπαγκλαντές έχει κλείσει τέσσερα από τα πέντε εργοστάσια λιπασμάτων του, και η αυστραλιανή Wesfarmers προειδοποίησε για καθυστερήσεις στις παραδόσεις. Η Αίγυπτος, που προμηθεύει περίπου το 8% της παγκόσμιας ουρίας, αντιμετωπίζει προβλήματα στην παραγωγή λόγω κήρυξης ανωτέρας βίας στις εξαγωγές αερίου από το Ισραήλ.

Οι αναλυτές τονίζουν ότι η κατάσταση είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες ήδη αντιμετωπίζουν επισιτιστική ασφάλεια και υψηλές τιμές τροφίμων. Η διαταραχή στην προμήθεια λιπασμάτων μπορεί να έχει συνέπειες για την παγκόσμια γεωργία για πολλούς μήνες, αν δεν βρεθούν άμεσα εναλλακτικές λύσεις για την παραγωγή και τη διανομή.

Η ανάγκη για σταθερές προμήθειες λιπασμάτων καθίσταται ζωτικής σημασίας, ενώ η διεθνής κοινότητα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις για να μετριάσει τον αντίκτυπο στις αγορές τροφίμων και στους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.

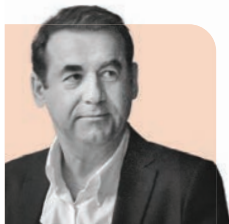
Παραγωγική αλυσίδα

ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ

Περισσότερα τα στρέμματα, προβληματισμός για κόστος και τιμές

Αύξηση της καλλιέργειας σε βάρος του βαμβακιού

του Γιάννη Σάρρου

— εκίνησαν και φέτος οι πρώτες σπορές του
— καλαμποκιού από τις πρωιμότερες περι-
— σχές της χώρας, ειδικά σε αυτές που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα από βροχοπτώσεις και χαμηλές θερμοκρασίες. Σε μία κανονική χρονιά, αυτή την περίοδο θα έπρεπε να έχει σπαρθεί το μεγαλύτερο ποσοστό των εκτάσεων. Οι μέχρι τώρα εκτιμήσεις των ειδικών του χώρου κάνουν λόγο για αύξηση των καλλιεργειών σε βάρος του βαμβακιού. Σημαντικός, όμως, αντίπαλος παραμένει το κόστος παραγωγής, το οποίο αυτή την περίοδο δείχνει να είναι αχαλίνωτο και να προβληματίζει σε μεγάλο βαθμό τους παραγωγούς. Στο κάδρο του προβληματισμού μπαίνουν επίσης οι τιμές, οι οποίες παρουσιάζουν στασιμότητα στα περσινά επίπεδα. Επιπλέον, καθοριστικός παράγοντας είναι το νερό, καθώς με γνώμονα αυτό θα καθοριστούν οι παραγωγοί τις τελικές τους αποφάσεις.

Σύμφωνα με τον Λουκά Ματσιώτα, παραγωγό από τη Δυτική Λοκρίδα, το κρύο και οι βροχές καθυστερούν τις σπορές στην περιοχή του. Σε σύγκριση με την περσινή περίοδο, φαίνεται ότι θα υπάρξουν περισσότερες καλλιεργούμενες εκτάσεις σε βάρος του βαμβακιού. «Η έλλειψη νερού που παρατηρήθηκε πέρυσι δείχνει να μην μας απασχολεί για την καλλιέργεια του καλαμποκιού, λόγω των βροχοπτώσεων αλλά και των χιονοπτώσεων που ακόμη και σήμερα καλύπτουν τον ορεινό όγκο της ευρύτερης περιοχής», δηλώνει ο ίδιος.

Κωπαΐδα: Το νερό φρενάρει την αύξηση των εκτάσεων

Σε αντίθεση με τη Φθιώτιδα, η Βοιωτία και συγκεκριμένα η Κωπαΐδα φαίνεται να παρουσιάζει προβλήματα λόγω των μειωμένων ποσοτήτων νερού. Η περσινή χρονιά υπήρξε δύσκολη για τους αγρότες της περιοχής, γι' αυτό και εκφράζουν ανησυχίες για τη νέα καλλιεργητική περίοδο.

Όπως επισημαίνει ο Βέργος Βέργος, παραγωγός καλαμποκιού στην περιοχή του Κάστρου Βοιωτίας, «οι σπορές θα γίνουν μετά το Πάσχα, αλλά τα στρέμματα θα είναι λιγότερα λόγω της έλλειψης νερού». Πέρσι, οι αποδόσεις των καλλιεργειών κυμάνθηκαν στα 1.100 κιλά ανά στρέμμα, με το κόστος φέτος όμως να είναι αυξημένο. Μία τέτοια απόδοση, υπό τις τρέχουσες συνθήκες έλλειψης νερού, θα αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για τους παραγωγούς.

Ορεστιάδα: Αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων με καλαμπόκι

Σε βάρος του βαμβακιού φαίνεται να γέρνει η ζυγαριά υπέρ του καλαμποκιού στην περιοχή της Ορεστιάδας, όπως αναφέρει ο Χρήστος Λυμπερίδης, παραγωγός. Υποστηρίζει ότι «οι καιρικές συνθήκες μεταφέρουν τις σπορές για μετά το Πάσχα και όλα θα εξαρτηθούν από αυτές».

Δηλώνει επίσης ότι «τα προβλήματα νερού που παρουσιάστηκαν την περσινή περίοδο φαίνεται πως φέτος δεν θα υπάρξουν, κάτι που είναι ενθαρρυντικό για την καλλιέργεια του καλαμποκιού». Παρ' όλα αυτά, εμφανίζεται προβληματισμένος για το κόστος παραγωγής, το οποίο παρουσιάζει σημαντική άνοδο σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Εκτιμά ότι για τη δική του εκμετάλλευση θα ξεπεράσει σε μεγάλο βαθμό τα 200 ευρώ ανά στρέμμα.

Θεσσαλονίκη: Το ενσίρωμα αποτελεί μία καλή λύση

Σταθερός στις επιλογές του για τον τρόπο διαχείρισης του καλαμποκιού, με κατεύθυνση προς την ενσίρωση, εμφανίζεται ο Σάββας Κυριακίδης από τα Κουφάλια Θεσσαλονίκης. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι φέτος και στην περιοχή του θα υπάρξουν περισσότερα καλαμπόκια σε βάρος του βαμβακιού.

Ο κ. Κυριακίδης έχει επιλέξει τη συμβολαιακή καλλιέργεια με κτηνοτροφική μονάδα για την παραγωγή ενσιρώματος, με τιμή περίπου 5 λεπτά το κιλό. Αναφέρει ακόμη ότι «οι στρεμματικές αποδόσεις κυμαίνονται στους 7 τόνους ανά στρέμμα, κατά μέσο όρο». Τονίζει επίσης ότι, λόγω της αύξησης του κόστους παραγωγής, τα δύο ποτίσματα που εξοικονομεί είναι σημαντικά για τον ίδιο και, για αυτόν τον λόγο, έχει επιλέξει την παραγωγή ενσιρώματος αντί για σπόρου.

Οι χαμηλές τιμές και το αυξημένο κόστος οδηγούν σε μείωση των εκτάσεων

Η στροφή προς τα σιτηρά είναι εμφανής

του Γιάννη Σάρρου

Μετά τα μέσα Απριλίου αναμένεται να ξεκινήσει η σορά της νέας καλλιερητικής περιόδου για το βαμβάκι. Ωστόσο, το κλίμα μεταξύ των παραγωγών παραμένει επιφυλακτικό. Οι χαμηλές τιμές του προϊόντος, σε συνδυασμό με το αυξημένο κόστος παραγωγής, δημιουργούν ένα δύσκολο περιβάλλον για τη συνέχια της καλλιέργειας. Σύμφωνα με πληροφορίες από συνομιλίες με βαμβακοπαραγωγούς σε διάφορες περιοχές της χώρας, η πλειονότητα εξετάζει σοβαρά το ενδεχόμενο μείωσης των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

Παράλληλα, το ζήτημα του νερού, που τα προηγούμενα χρόνια αποτέλεσε σημαντικό πρόβλημα, φαίνεται φέτος να είναι σε καλύτερη κατάσταση σε αρκετές περιοχές, γεγονός που προκαλεί μια σχετική ανακούφιση. Ωστόσο, η πολυετής ενασχόληση των παραγωγών με το βαμβάκι και η

επένδυση σε εξοπλισμό καθιστούν δύσκολη την πλήρη εγκατάλειψη της καλλιέργειας, ακόμη και υπό δυσμενείς συνθήκες.

Ημαθία και Φθιώτιδα: Με σιτηρά και καλαμπόκι θα καλύψουν τις εκτάσεις

Στο Μακροχώρι Ημαθίας, ο παραγωγός Σπύρος Καραμελίδης δηλώνει ότι προχωρά σε σημαντική μείωση των εκτάσεων βαμβακιού, τις οποίες αντικαθιστά με καλαμπόκι και κινόα. Όπως εξηγεί, «οι χαμηλές τιμές και το αυξημένο κόστος παραγωγής αποτελούν βασικούς αποτρεπτικούς παράγοντες για τη συνέχια της καλλιέργειας». Παράλληλα, επισημαίνει ότι στην περιοχή του δεν παρατηρούνται προβλήματα επάρκειας νερού, ενώ το κόστος άρδευσης παραμένει σχετικά χαμηλό.

Ανάλογη εικόνα παρουσιάζεται και στο Νέο Μοναστήρι Φθιώτιδας, όπου, σύμφωνα με τον παραγωγό Παναγιώτη Στεφανούδη, «καταγράφεται μείωση άνω του 20% στις καλλιεργούμενες

εκτάσεις βαμβακιού». Ένα σημαντικό μέρος των εκτάσεων έχει ήδη στραφεί σε καλλιέργειες όπως το σιτάρι και το καλαμπόκι, καθώς το βαμβάκι δεν εμφανίζει την απαιτούμενη οικονομική δυναμική. Παρά ταύτα, τα διαθέσιμα υδάτινα αποθέματα για τη φετινή περίοδο κρίνονται επαρκή, γεγονός που αξιολογείται θετικά από τους παραγωγούς.

Κωπαΐδα: Το πρόβλημα του νερού αλλάζει τις ισορροπίες

Σε αντίθεση με άλλες περιοχές, στην Κωπαΐδα το ζήτημα της άρδευσης παραμένει καθοριστικό. Ο βαμβακοπαραγωγός Θανάσης Βελντζας από τον Ορχομενό επισημαίνει ότι σημαντικές εκτάσεις που προορίζονταν για βαμβάκι παραμένουν ακαλλιέργητες ή οι παραγωγοί στρέφονται σε άλλες καλλιέργειες. Όπως τονίζει, «τα χωράφια αυτά θα έπρεπε ήδη να έχουν προετοιμαστεί, ωστόσο η αβεβαιότητα σχετικά με τη διαθεσιμότητα νερού οδηγεί πολλούς παραγωγούς σε διαφορετικές επιλογές».

Η στροφή προς τα σιτηρά είναι εμφανής, γεγονός που προμηνύει σημαντική μείωση των βαμβακοκαλλιιεργειών στην περιοχή. Οι τιμές του προϊόντος και το υψηλό κόστος παραγωγής ενισχύουν ακόμη περισσότερο αυτή την τάση, επηρεάζοντας άμεσα τις τελικές αποφάσεις των αγροτών.

Έβρος: Το βαμβάκι δείχνει να διατηρεί τη θέση του

Διαφορετική είναι η εικόνα στην περιοχή του Έβρου, και ειδικότερα στην Ορεσιτιάδα. Ο παραγωγός Δημήτρης Μίντογλου εκτιμά ότι το βαμβάκι θα συνεχίσει να αποτελεί βασική επιλογή για τους αγρότες της περιοχής. Όπως αναφέρει, «καλλιέργειες όπως ο ηλιάνθος προσφέρουν περιορισμένα εισοδήματα, γεγονός που διατηρεί το βαμβάκι ως πιο σταθερή λύση».

Παρά τις χαμηλές τιμές, η καλλιέργεια εξακολουθεί να προσφέρει ικανοποιητικές αποδόσεις, που σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνούν τα 400 κιλά ανά στρέμμα. Επιπλέον, η εμπειρία των παραγωγών και ο υφιστάμενος μηχανολογικός εξοπλισμός λειτουργούν υπέρ της διατήρησης της καλλιέργειας. Στα θετικά συγκαταλέγεται και η επάρκεια νερού για τη φετινή περίοδο, που εκτιμάται ότι θα καλύψει πλήρως τις ανάγκες των καλλιεργειών.

Συνολικά, η φετινή καλλιερητική περίοδος για το βαμβάκι διαμορφώνεται ως μια μεταβατική χρονιά, με έντονες διαφοροποιήσεις ανά περιοχή. Οι παραγωγοί καλούνται να ισορροπήσουν ανάμεσα στο αυξημένο κόστος, τις χαμηλές τιμές και τις τοπικές ιδιαιτερότητες, λαμβάνοντας αποφάσεις που θα καθορίσουν τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεών τους. Το μόνο βέβαιο είναι ότι το βαμβάκι εξακολουθεί να αποτελεί βασικό πυλώνα της ελληνικής γεωργίας, έστω και υπό πίεση.

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΤΑΞΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΦΠΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Έως 30 Απριλίου η δήλωση

Εως τις 30 Απριλίου μπορούν οι αγρότες να υποβάλουν, χωρίς τον κίνδυνο να τους επιβληθούν πρόστιμα, δήλωση μετάταξης από το ειδικό καθεστώς στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, λόγω υπέρβασης του ορίου των 5.000 ευρώ εντός του 2025 από την είσπραξη επιδοτήσεων, σύμφωνα με εγκύκλιο της ΑΑΔΕ.

Μάλιστα, όπως αναφέρεται στην εγκύκλιο, λόγω των οργανωτικών αλλαγών που ισχύουν από 1.1.2026 με την μετάβαση του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ, οι βεβαιώσεις με τα ακριβή ποσά των επιδοτήσεων που έλαβε έκαστος αγρότης, είτε ανήκει στο ειδικό καθεστώς είτε στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος (2025) εκδόθηκαν μετά τον χρόνο εμπρόθεσμης υποβολής δήλωσης μεταβολών για μετάταξη στο κανονικό καθεστώς, ήτοι, μετά την 30ή.1.2026.

Για το λόγο αυτό, οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος δεν είχαν έγκαιρη και ακριβή γνώση των ποσών επιδοτήσεων που εισέπραξαν κατά το φορολογικό έτος 2025, ώστε να υποβάλλουν εμπρόθεσμα δήλωση μετάταξης στο κανονικό καθεστώς, στην περίπτωση που είχαν τη σχετική υποχρέωση λόγω είσπραξης ποσών επιδοτήσεων άνω των 5.000 ευρώ κατά το φορολογικό έτος 2025.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την εγκύκλιο της ΑΑΔΕ για το έτος 2026 παρέχεται η δυνατότητα υποβολής χωρίς την επιβολή κυρώσεων έως 30/4/2026:

- Δήλωσης μετάταξης από το ειδικό καθεστώς αγροτών στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, λόγω υπέρβασης του ορίου των 5.000 ευρώ εντός του 2025 από την είσπραξη επιδοτήσεων

- Δηλώσεων που υποβάλλονται λόγω της παραπάνω μεταβολής (δηλώσεις ΦΠΑ, δηλώσεις αποθεμάτων μετάταξης, ανακεφαλαιωτικοί πίνακες ενδοκοινοτικών συναλλαγών).

Πώς υποβάλλουν δηλώσεις οι αγρότες

Το ψηφιακό αρχείο της βεβαίωσης καταβολών ενισχύσεων φορολογικού έτους 2025, έχει αναρτηθεί στην πλατφόρμα myBusinessSupport της ΑΑΔΕ, στην ενότητα «Αγροτικές Ενισχύσεις / Επιδοτήσεις» και στην επιλογή «Βεβαίωση αγροτικών ενισχύσεων/ επιδοτήσεων φορολογικού έτους 2025».

Οι δηλώσεις μετάταξης υποβάλλονται μέσω της εφαρμογής Ψηφιακής Υποδοχής και Διαχείρισης Αιτημάτων της ΑΑΔΕ «Τα αιτήματα μου» επιλέγοντας τη νέα διαδικασία «Δήλωση υποχρεωτικής μετάταξης αγροτών από το ειδικό στο κανονικό

καθεστώς ΦΠΑ για το 2026». Η νέα διαδικασία θα είναι διαθέσιμη από την Παρασκευή 27/3/2026.

Ποιοι αγρότες εντάσσονται

Σύμφωνα με την εγκύκλιο, στο ειδικό καθεστώς αγροτών δύναται να εντάσσονται, αντί της εφαρμογής του κανονικού καθεστώτος, οι αγρότες φυσικά πρόσωπα, οι οποίοι κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος πραγματοποίησαν προς οποιοδήποτε πρόσωπο παραδόσεις αγροτικών προϊόντων, καθώς και παροχές αγροτικών υπηρεσιών, των οποίων η αξία αθροιστικά ήταν κατώτερη των 15.000 ευρώ και έλαβαν επιδοτήσεις των οποίων η αξία ήταν κατώτερη των 5.000 ευρώ. Τα ανωτέρω κριτήρια λαμβάνονται υπόψη σωρευτικά, δηλαδή θα πρέπει να συντρέχουν και τα δύο προκειμένου οι αγρότες να εντάσσονται στο ειδικό καθεστώς.

Εφόσον κατά τη διάρκεια ενός φορολογικού έτους έστω ένα εκ των ανωτέρω αναφερομένων ορίων ξεπεραστεί, ο αγρότης που έχει ενταχθεί στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 48 του Κώδικα Φ.Π.Α. υποχρεούται, να μεταταχθεί στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ από την έναρξη του επομένου φορολογικού έτους.

Για την μετάταξη στο κανονικό καθεστώς υποβάλλεται δήλωση μεταβολών στο φορολογικό μητρώο, μέσα σε 30 ημέρες από την πραγματοποίηση της μεταβολής, ενώ, η μη υποβολή της δήλωσης μεταβολών δεν επηρεάζει την υποχρεωτική μετάταξη στο κανονικό καθεστώς.

Οι υποχρεώσεις

Περαιτέρω, όπως προβλέπεται στην εγκύκλιο,

κατά τη μετάταξη από το ειδικό καθεστώς στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, οι μετατασσόμενοι έχουν:

- υποχρέωση να υποβάλλουν, μέσα σε δύο μήνες από τη μετάταξη, δήλωση αποθεμάτων μετάταξης,
- δικαίωμα έκπτωσης του φόρου που αναλογεί στα αποθέματα των αγροτικών προϊόντων, κατά τον χρόνο της μετάταξης και του φόρου που έχουν επιβαρυνθεί τα αποθέματα των πρώτων υλών της αγροτικής παραγωγής καθώς και τα αγαθά επένδυσης. Ο φόρος αυτός εκπίπτει με τη δήλωση ΦΠΑ που αφορά στη φορολογική περίοδο εντός της οποίας υποβάλλεται η δήλωση αποθεμάτων μετάταξης.

Να σημειωθεί ότι στον προσδιορισμό του ορίου των 5.000 ευρώ από επιδοτήσεις, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό επιδοτήσεων ή ενισχύσεων κάθε μορφής που πράγματι καταβλήθηκε στον αγρότη εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους, έστω και αν στο ποσό αυτό περιέχονται και ποσά επιδοτήσεων ή ενισχύσεων που αφορούν άλλα φορολογικά έτη.

Η δήλωση αποθεμάτων μετάταξης

Συνακόλουθα, μπορούν να υποβληθούν μέχρι και τις 30.4.2026 χωρίς την επιβολή κυρώσεων, η δήλωση αποθεμάτων μετάταξης, οι δηλώσεις ΦΠΑ για τις μηνιαίες φορολογικές περιόδους Ιανουαρίου 2026 και Φεβρουαρίου 2026, στην περίπτωση που κατά την μετάταξη στο κανονικό καθεστώς υπάρχει υποχρέωση δήλωσης ΦΠΑ ανά μηνιαία φορολογική περίοδο, καθώς και οι ανακεφαλαιωτικοί πίνακες ενδοκοινοτικών συναλλαγών, σε περίπτωση που υπάρχει υποχρέωση υποβολής τους.

Η ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ Η ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ είναι απαραίτητες για να θρέψει τον κόσμο ο αγροδιατροφικός τομέας

Συμπεράσματα και μηνύματα από το 8ο Διεθνές AgriBusiness Forum

του Πέτρου Αλεξανδρή

Σε ένα διεθνές περιβάλλον αυξανόμενης γεωπολιτικής αβεβαιότητας, όπου η ενέργεια, το εμπόριο και η ασφάλεια επανακαθορίζονται διαρκώς, ο αγροδιατροφικός τομέας αναδεικνύεται σε κρίσιμο παράγοντα σταθερότητας και ανάπτυξης. Αυτό ήταν το κεντρικό μήνυμα του 8ου Διεθνούς AgriBusiness Forum, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 18 και 19 Μαρτίου 2026, συγκεντρώνοντας εκπροσώπους κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και της αγοράς.

Με τίτλο «Ο αγροδιατροφικός τομέας στο νέο γεωπολιτικό περιβάλλον», το φετινό φόρουμ επιχείρησε να αποτυπώσει τη νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται διεθνώς, αναδεικνύοντας τις προκλήσεις αλλά και τις ευκαιρίες για τα αγροδιατροφικά συστήματα σε Ελλάδα, Ευρώπη και ευρύτερη περιοχή. Στις οκτώ συνεδρίες του συμμετείχαν 50 ομιλητές και περισσότεροι από 260 σύνεδροι από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Γεωπολιτική και επισιτιστική ασφάλεια

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις γεωπολιτικές εξελίξεις στα Βαλκάνια, τη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο, περιοχές όπου οι ενεργειακοί διάδρομοι, οι θαλάσσιες μεταφορές και οι εμπορικές ροές συνδέονται άμεσα με την παραγωγή και διανομή τροφίμων. Η συζήτηση κατέδειξε ότι η επισιτιστική ασφάλεια δεν αποτελεί πλέον αποκλειστικά ζήτημα αγροτικής πολιτικής, αλλά διασταυρώνεται με την εξωτερική πολιτική, την άμυνα, την ενεργειακή στρατηγική και τη διαχείριση κρίσεων. Οι πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις – από την πανδημία έως τον πόλεμο στην Ουκρανία και τις διαταραχές στις θαλάσσιες οδούς – ανέδειξαν την ευαλωτότητα των εφοδιαστικών αλυσίδων και την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητάς τους.

Η κλιματική διάσταση της γεωπολιτικής

Ιδιαίτερα αιχμηρή ήταν η παρέμβαση της Dr.

Bengü Özge Şerifoğlu από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, η οποία υπογράμμισε ότι η γεωπολιτική του αγροδιατροφικού τομέα δεν καθορίζεται πλέον μόνο από σύνορα και διπλωματία, αλλά ολοένα και περισσότερο από την κλιματική πίεση.

Όπως σημείωσε, η αύξηση της θερμοκρασίας, η λειψυδρία και τα ακραία καιρικά φαινόμενα επηρεάζουν ήδη την αγροτική παραγωγή, ιδιαίτερα στη νότια Ευρώπη. Η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, η πίεση στους υδάτινους πόρους και η αστάθεια των εφοδιαστικών αλυσίδων δημιουργούν ένα σύνθετο πλέγμα κινδύνων.

Η ίδια τόνισε ότι η επισιτιστική ασφάλεια δεν αφορά μόνο την επάρκεια τροφίμων, αλλά και την προσβασιμότητα, την προσιτή τιμή και την ποιότητά τους. «Δεν είναι μόνο ζήτημα παραγωγής, αλλά και κοινωνικής δικαιοσύνης και δημόσιας υγείας», ανέφερε χαρακτηριστικά, επισημαίνοντας ότι η μετάβαση σε πιο βιώσιμα μοντέλα πρέπει να γίνει χωρίς να επιβαρύνει δυσανάλογα παραγωγούς και καταναλωτές.

Η οπτική του FAO

Από την πλευρά του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ (FAO), ο Nabil Gangi παρουσίασε μια συνολική εικόνα των προκλήσεων στην Ευρώπη και την Κεντρική Ασία. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέθεσε, δεκάδες εκατομμύρια άνθρωποι στην περιοχή αντιμετωπίζουν επισιτιστική ανασφάλεια, ενώ οι ανισότητες επιδεινώνονται.

Ο ίδιος ανέδειξε ως βασικούς παράγοντες κινδύνου τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τις γεωπολιτικές εντάσεις, τις διαταραχές στις αγορές ενέργειας και τροφίμων, καθώς και την αύξηση των τιμών. Παράλληλα, αναφέρθηκε σε πρωτοβουλίες όπως οι διάδρομοι εξαγωγής σιτηρών από την Ουκρανία, που συνέβαλαν στη σταθεροποίηση των διεθνών αγορών.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στη σημασία της συνεργασίας και της ειρήνης, υπογραμμίζοντας ότι χωρίς σταθερότητα δεν μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά ούτε οι αγορές ούτε τα συστήματα τροφίμων. «Το δικαίωμα στην τροφή

απαιτεί πρακτικές συνεργασίες και συντονισμένη δράση», σημείωσε.

Περιφερειακή συνεργασία και Βαλκάνια

Η πρέσβειρα της Αλβανίας, Luela Hajdaraga, ανέδειξε τον κομβικό ρόλο της γεωργίας για την οικονομία και την κοινωνία της χώρας της, καθώς περίπου το 40% του πληθυσμού απασχολείται στον τομέα. Όπως ανέφερε, η πορεία ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργεί ως καταλύτης για τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας, την ενίσχυση της ασφάλειας τροφίμων και την αξιοποίηση της τεχνολογίας.

Η ίδια στάθηκε ιδιαίτερα στη σημασία των συνεργασιών στην περιοχή, επισημαίνοντας ότι το μνημόνιο συνεργασίας με το AgriBusiness Forum ανοίγει τον δρόμο για τη διοργάνωση του Tirana AgriBusiness Forum τον Οκτώβριο του 2026, με στόχο την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας στα Δυτικά Βαλκάνια. Παράλληλα, τόνισε τη

Οι συμμετέχοντες του πρώτου πάνελ συζήτησης ήταν (από αριστερά): ο Δρ. Μάριος Ευθυμίου, Διευθυντής στη Strategy International και Καθηγητής Διεθνούς Ασφάλειας και Στρατηγικής στο Πανεπιστήμιο Vytautas Magnus (Κάουνας, Λιθουανία), συντονιστής του πάνελ, ο Νόαμ Κατς, Πρέσβης του Ισραήλ στην Αθήνα, ο Nabil Gangi, Αναπληρωτής Περιφερειακός Εκπρόσωπος για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία στον FAO (Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ), η Luella Hajdaraga, Πρέσβης της Αλβανίας στην Ελλάδα, την Κύπρο, την Αρμενία και την Τυνησία, η Δρ. Bengü Özge Şerifoğlu, Ειδική σε θέματα κινδύνων κλιματικής αλλαγής και προσαρμογής στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, ο Σταύρος Αυγουστίδης, Πρέσβης της Κύπρου στην Αθήνα και ο Ξενοφών Κάππας, Γενικός Διευθυντής, Ίδρυμα «Καπετάν Βασίλης & Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου», συντονιστής του πάνελ.

δυναμική των εμπορικών σχέσεων με την Ελλάδα, σημειώνοντας σημαντική αύξηση των εξαγωγών και προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης μέσω κοινών πρωτοβουλιών, όπως ο αγροτουρισμός και η εκπαίδευση παραγωγών.

Η περίπτωση του Ισραήλ

Σε διαφορετικό μήκος κύματος κινήθηκε η παρέμβαση του πρέσβη του Ισραήλ, Noam Katz, ο οποίος περιέγραψε τις ιδιαιτερότητες της χώρας του σε ό,τι αφορά την επισιτιστική ασφάλεια.

Όπως εξήγησε, το Ισραήλ αντιμετωπίζει περιορισμένους φυσικούς πόρους, έντονη λειψυδρία και αυξανόμενο πληθυσμό, γεγονός που καθιστά αναγκαία την αξιοποίηση της τεχνολογίας. Η χώρα έχει επενδύσει σε προηγμένα συστήματα άρδευσης, ανακύκλωση νερού σε πολύ υψηλά ποσοστά και ανάπτυξη της γεωργικής βιοτεχνολογίας.

Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη διαφοροποίηση των εισαγωγών και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εφοδιαστικών αλυσίδων, ιδιαίτερα μετά τις εμπειρίες της πανδημίας και των διεθνών συγκρούσεων. «Η τεχνολογία είναι κεντρικός πυλώνας, αλλά δεν αρκεί από μόνη της. Απαιτείται συνδυασμός πολιτικών, συνεργασιών και αλλαγών στην κατανάλωση», σημείωσε.

Η Κύπρος και η ανάγκη περιφερειακής συνεργασίας

Από την πλευρά της Κύπρου, ο πρέσβης Σταύρος Αυγουστίδης ανέδειξε τη σημασία της γε-

ωργίας για τη σταθερότητα και την οικονομία της περιοχής, επισημαίνοντας ότι η Ανατολική Μεσόγειος βιώνει έντονα τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Όπως υπογράμμισε, η καινοτομία, η εκπαίδευση και η ανταλλαγή γνώσης αποτελούν βασικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων, ενώ τόνισε την ανάγκη ενίσχυσης της περιφερειακής συνεργασίας. «Τα προβλήματα δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν σε εθνικό επίπεδο μόνο. Απαιτούνται κοινές δράσεις και συντονισμός», ανέφερε.

Η ελληνική πολιτική για τον πρωτογενή τομέα

Την ελληνική κυβέρνηση εκπροσώπησε ο υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γιάννης Ανδριανός, ο οποίος ανέδειξε την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα ως στρατηγική προτεραιότητα.

«Το δικαίωμα στην τροφή απαιτεί πρακτικές συνεργασίες και

συντονισμένη δράση», τόνισε ο εκπρόσωπος του FAO από το βήμα του 8ου Διεθνούς AgriBusiness Forum

Ο κ. Ανδριανός παρουσίασε τους βασικούς άξονες της κυβερνητικής πολιτικής, που περιλαμβάνουν τη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος, τη μείωση του κόστους παραγωγής, την προώθηση επενδύσεων, την προσέλκυση νέων στον πρωτογενή τομέα, καθώς και την ενίσχυση της καινοτομίας και του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, με επίκεντρο το νερό, καθώς και στη διασφάλιση της διαφάνειας στην αγορά και της προστιθέμενης αξίας των ελληνικών προϊόντων.

Ένας τομέας-κλειδί για το μέλλον

Το AgriBusiness Forum, που από το 2018 έχει εξελιχθεί σε σημαντικό κόμβο διαλόγου και συνεργασίας, ανέδειξε για ακόμη μία φορά ότι ο αγροδιατροφικός τομέας βρίσκεται στον πυρήνα των σύγχρονων προκλήσεων.

Το βασικό συμπέρασμα που προέκυψε είναι ότι η επισιτιστική ασφάλεια, η βιωσιμότητα και η ανθεκτικότητα των συστημάτων τροφίμων δεν μπορούν να διασφαλιστούν χωρίς συντονισμένη δράση σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Σε έναν κόσμο που αλλάζει, η γεωργία δεν είναι πλέον απλώς ένας παραγωγικός κλάδος, αλλά ένας στρατηγικός πυλώνας που συνδέεται με την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ευημερία των κοινωνιών.

ΕΥΛΟΓΙΑ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΩΝ 15 νέα κρούσματα – Ξεπέρασαν τις 486.000 οι θανατώσεις

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ενημερώνει ότι, σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα συγκεντρωτικά στοιχεία της Εθνικής Επισημονικής Επιτροπής Διαχείρισης και Ελέγχου της Ευλογιάς, για το διάστημα Αυγούστου 2024 – 29 Μαρτίου 2026 έχουν καταγραφεί συνολικά:

- 2.144 επιβεβαιωμένα κρούσματα ευλογιάς αιγοπροβάτων,
- σε 2.652 εκτροφές,
- με 486.300 θανατώσεις αιγοπροβάτων εξαιτίας της νόσου.

Για το διάστημα 9 – 29 Μαρτίου 2026 καταγράφονται συνολικά 15 νέα κρούσματα, με γεωγραφική κατανομή:

- Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας: 3
- Π.Ε. Αχαΐας: 3
- Π.Ε. Ευρυτανίας: 1
- Π.Ε. Ηλείας: 2
- Μ.Ε. Θεσσαλονίκης: 1
- Π.Ε. Καβάλας: 1
- Ιθάκη (Π.Ε. Κεφαλληνίας): 1
- Π.Ε. Ξάνθης: 1
- Π.Ε. Πιερίας: 1
- Π.Ε. Σερρών: 1

Παράλληλα, συνεχίζονται εντατικά οι έλεγχοι της Ελληνικής Αστυνομίας για την εφαρμογή των μέτρων και την αποτροπή παράνομων μετακινήσεων. Για το διάστημα 14/10/2025 – 29/03/2026 έχουν πραγματοποιηθεί 47.592 έλεγχοι, έχουν βεβαιωθεί 89 παραβάσεις και έχουν γίνει 88 συλλήψεις.

Τα στοιχεία για την πορεία της ευλογιάς επικαιροποιούνται διαρκώς, με βάση την αποστολή των τελικών δεδομένων από τις Περιφερειακές Ενότητες, και θα δημοσιοποιούνται τακτικά για την πλήρη και έγκυρη ενημέρωση των παραγωγών και της κοινής γνώμης. Η αυστηρή τήρηση των μέτρων βιοασφάλειας παραμένει κρίσιμη για τον περιορισμό της νόσου.

Σε 180 εκτροφές η κλινική επιτήρηση για τον αφθώδη πυρετό στη Λέσβο

- 6.331 δείγματα εξετάστηκαν σε δύο εβδομάδες
- 18 κρούσματα σε 21 εκτροφές

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δίνει στη δημοσιότητα τα συγκεντρωτικά στοιχεία της επιδημιολογικής επιτήρησης για τον αφθώδη πυρετό στη νήσο Λέσβο, για το διάστημα από 15 έως 31 Μαρτίου 2026, αποτυπώνοντας την εκτεταμένη κινητοποίηση των κτηνιατρικών υπηρεσιών στο πεδίο και του Εθνικού Εργαστηρίου Αναφοράς. Μέσα σε δύο εβδομάδες εντατικής δουλειάς, υλοποιήθηκαν συνεχείς κλινικοί έλεγχοι, δειγματοληψίες και εργαστηριακές εξετάσεις, με στόχο την πλήρη αποτύπωση της επιδημιολογικής εικόνας και τον περιορισμό της διασποράς της νόσου.

Συγκεκριμένα:

- εξετάστηκαν 180 εκτροφές
- εντοπίστηκαν 18 κρούσματα σε 21 θετικές εκτροφές
- η επιτήρηση κάλυψε 115 εκτροφές προβάτων, 10 εκτροφές αιγών, 8 εκτροφές βοοειδών και 47 μικτές εκτροφές
- 2.174 ζώα εξετάστηκαν με αιμοληψία
- στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς παρελήφθησαν συνολικά 6.331 δείγματα
- από τον ορολογικό έλεγχο προέκυψαν 134 θετικά δείγματα αίματος
- το ποσοστό των θετικών εκτροφών της επιτήρησης διαμορφώνεται στο 11,67%

- η ορο-θετικότητα σε επίπεδο ζώων στο δείγμα της επιτήρησης διαμορφώνεται στο 6,16%

Σε δήλωσή του, ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Σπύρος Πρωτοψάλτης ανέφερε: «Τα στοιχεία των τελευταίων δύο εβδομάδων αποτυπώνουν το μέγεθος της προσπάθειας που καταβάλλεται στη Λέσβο από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες, το Υπουργείο και το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς. Με συστηματική κλινική επιτήρηση, ελέγχους σε 180 εκτροφές και εξέταση χιλιάδων δειγμάτων, εργαζόμαστε καθημερινά για

να έχουμε την πιο πλήρη και αξιόπιστη εικόνα της διασποράς. Δεν υπάρχει περιθώριο χαλάρωσης. Η αυστηρή τήρηση των μέτρων, η συνέχιση της επιτήρησης και η συνεργασία όλων είναι καθοριστικές για να αποτραπεί περαιτέρω εξάπλωση της νόσου».

Το ΥΠΑΑΤ επισημαίνει ότι η επιδημιολογική επιτήρηση, οι κλινικοί έλεγχοι, οι δειγματοληψίες και οι εργαστηριακές εξετάσεις συνεχίζονται με εντατικούς ρυθμούς, ενώ τα δεδομένα επικαιροποιούνται καθημερινά, ώστε τα μέτρα να προσαρμόζονται άμεσα όπου απαιτείται.

Ευρωπαϊκή συνδρομή προς την Ελλάδα μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση της ζωνόσου

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ενημερώνει ότι, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των κρουσμάτων αφθώδους πυρετού στη Λέσβο, ενεργοποιήθηκε ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας, με στόχο την άμεση ενίσχυση της επιχειρησιακής δυνατότητας της χώρας μας σε κρίσιμο εξοπλισμό και μέσα ατομικής προστασίας. Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας λειτουργεί ακριβώς για τη συνδρομή κρατών που αντιμετωπίζουν σοβαρές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ενώ το ERCC έχει τον 24ωρο επιχειρησιακό συντονισμό και το rescEU αποτελεί το κοινό ευρωπαϊκό απόθεμα κρίσης.

Η σχετική διαδικασία προχώρησε, κατόπιν

σχετικού αιτήματος του ΥΠΑΑΤ, μέσω του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ), που αποτελούν το αρμόδιο εθνικό σημείο επικοινωνίας για την ενεργοποίηση και τον συντονισμό της ευρωπαϊκής συνδρομής, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσω του Κέντρου Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ERCC), καταγράφηκαν άμεσα προσφορές υποστήριξης προς τη χώρα μας από ευρωπαϊκά κράτη, με στόχο την ενίσχυση των μέτρων βιοασφάλειας και επιτόπιας διαχείρισης.

Ειδικότερα, από τα αποθέματα rescEU που φιλοξενούνται στη Γερμανία προωθείται δέ-

ση υλικών που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ψεκασθήρες απολύμανσης, προστατευτικές φόρμες, μάσκες FFP3 και ασπίδες προσώπου.

Παράλληλα, η Αυστρία προσέφερε πρόσθετο υλικό ατομικής προστασίας, και συγκεκριμένα προστατευτικά γυαλιά, ασπίδες προσώπου, καλύμματα υποδημάτων, χειρουργικά σκουφάκια και ποδιές.

Η ευρωπαϊκή αυτή συνδρομή ενισχύει ουσιαστικά το επιχειρησιακό έργο των αρμόδιων υπηρεσιών στο πεδίο και έρχεται να προστεθεί στα μέτρα που έχει ήδη λάβει το ΥΠΑΑΤ για την αποτροπή περαιτέρω διασποράς της νόσου, με έμφαση στη βιοασφάλεια, στους ελέγχους, στην απολύμανση και στην αυστηρή τήρηση των προβλεπόμενων πρωτοκόλλων.

**Σε κάθε επείγον,
είμαστε εκεί**

© Linda Nyholm/MSF

Στήριξε το Ταμείο Έκτακτης Ανάγκης και βοήθησέ μας να δράσουμε από το πρώτο λεπτό.

Κάνε μία δωρεά σήμερα

msf.gr/minutesmatter

**MEDECINS SANS FRONTIERES
ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ**

Ευρώπη & κόσμος

Ο ΤΡΑΜΠ ΖΗΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΡΑΚΤΕΡ ΝΑ ΜΕΙΩΣΟΥΝ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΣΤΗΡΙΞΟΥΝ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Οι Αμερικανοί παραγωγοί αντιμετωπίζουν περιορισμένα περιθώρια κέρδους

του Χρήστου Διαμαντόπουλου

Ο Αμερικανός πρόεδρος, Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε νέα μέτρα για να στηρίξει τους αγρότες των ΗΠΑ, οι οποίοι πλήττονται από τις εμπορικές πολιτικές της κυβέρνησής του και τον πόλεμο στο Ιράν, και ζήτησε από τους κατασκευαστές αγροτικού εξοπλισμού να μειώσουν τις τιμές – ένα αίτημα που οδήγησε σε πτώση τις μετοχές των εταιρειών.

«Θέλω οι John Deere, Case και όλες αυτές – που είναι σπουδαίες εταιρείες – η Caterpillar... Θέλω αυτές οι εταιρείες να σας το δώσουν με τη μορφή χαμηλότερου κόστους για τρακτέρ και εξοπλισμό», δήλωσε ο Τραμπ σε εκατοντάδες αγρότες και κτηνοτρόφους που συγκεντρώθηκαν στη Νότια Πλατεία του Λευκού Οίκου, παρά τη βροχή.

Μετά τη δήλωση, οι μετοχές της Deere & Co υποχώρησαν 2%, της CNH Industrial NV – κατασκευάστριας των Case IH – κατά 1%, ενώ η Caterpillar Inc έπεσε σχεδόν 1,2%. Η Deere τόνισε ότι θα συνεχίσει να συνεργάζεται με την κυβέρνηση, τους νομοθέτες και τους παραγωγούς για να διασφαλίσει την προσβασιμότητα, την τεχνολογία και τις πολιτικές επισκευών, ενώ συνεργάζεται με ρυθμιστικές αρχές για να στηρίξει τους αγρότες και την ανταγωνιστικότητα της αμερικανικής γεωργίας.

Η εταιρεία AGCO Corp, που είχε εκθέσει ένα από τα τρακτέρ της στην εκδήλωση, δήλωσε ότι καλωσορίζει πολιτικές που μειώνουν τα κόστη των αγροτών και δεσμεύεται να συνεργαστεί με την κυβέρνηση. Οι CNH Industrial και Caterpillar δεν απάντησαν σε αιτήματα για σχόλια.

Ενίσχυση της αγροτικής του βάσης

Ο Τραμπ αναφέρθηκε στις χαμηλότερες τιμές κατά τη διάρκεια ομιλίας που επικεντρώθηκε στην ενίσχυση της υποστήριξης της αγροτικής του βάσης, η οποία τον στήριξε και στις τρεις προηγούμενες προεδρικές εκλογές. Για τέταρτο συνεχόμενο έτος, οι Αμερικανοί παραγωγοί καλλιεργειών αντιμετωπίζουν περιορισμένα περιθώρια κέρδους, υψηλό κόστος παραγωγής και χαμηλές τιμές εμπορευμάτων, παρά τις σχεδόν ρεκόρ κρατικές ενισχύσεις.

Η κυβέρνηση Τραμπ διανέμει 12 δισεκατομμύρια δολάρια σε βοήθεια προς τους αγρότες – μέτρο που, αν και χρήσιμο βραχυπρόθεσμα, δεν καλύπτει πλήρως τις απώλειες που υπερβαίνουν τα 30 δισεκατομμύρια δολάρια τα

τελευταία χρόνια. Την Παρασκευή, ο Τραμπ δήλωσε ότι θα ζητήσει ακόμα περισσότερη βοήθεια από το Κογκρέσο. Περισσότερες από 50 οργανώσεις αγροτικού ενδιαφέροντος, όπως

Ο Τραμπ ανέφερε επίσης ότι η U.S. Small Business Administration θα προσφέρει νέες εγγυήσεις δανείων για αγρότες και προμηθευτές τροφίμων

η American Farm Bureau Federation, ζητούν από το Κογκρέσο την έγκριση πρόσθετης βοήθειας μέσω πακέτου χρηματοδότησης για τον στρατό. Η εκδήλωση έγινε ενώ η κυβέρνηση ολοκλήρωνε νέες εντολές για μίξη βιοκαυσίμων, υποχρεώνοντας τα διυλιστήρια να ενσωματώσουν μεγαλύτερο ποσοστό καυσίμων από καλαμπόκι και άλλα αγροτικά προϊόντα στη βενζίνη και το ντίζελ, μια εξέλιξη που θεωρείται νίκη για τους αγρότες.

Δάνεια

Ο Τραμπ ανέφερε επίσης ότι η U.S. Small Business Administration θα προσφέρει νέες εγγυήσεις δανείων για αγρότες και προμηθευτές τροφίμων. Οι αγρότες ξεκινούν την κρίσιμη περίοδο σποράς της άνοιξης σε κλίμα αβεβαιότητας, καθώς ο πόλεμος ΗΠΑ-Ισραήλ με το Ιράν διαταράσσει το παγκόσμιο εμπόριο, αυξάνοντας το κόστος λιπασμάτων και ντίζελ.

Η μακροπρόθεσμη εμπορική σχέση των ΗΠΑ με την Κίνα παραμένει επίσης ασαφής, εν μέσω του συνεχιζόμενου εμπορικού πολέμου που ξεκίνησε η κυβέρνηση Τραμπ με τη χώρα, τον μεγαλύτερο εισαγωγέα σόγιας στον κόσμο. Οι αγρότες ψηφοφόροι αποτελούν το 1/5 του εκλογικού σώματος των ΗΠΑ και ψήφισαν τον Τραμπ με αναλογία δύο προς ένα έναντι της Δημοκρατικής υποψηφίας, Καμάλα Χάρις, στις προεδρικές εκλογές του 2024.

Η ΑΥΞΗΣΗ ΣΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΩΝ ΝΟΤΙΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

Η Νότιος Αφρική, δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγέας εσπεριδοειδών μετά την Ισπανία

του Χρήστου Διαμαντόπουλου

Οι παραγωγοί εσπεριδοειδών στη Νότιο Αφρική εκφράζουν ανησυχία για την προμήθεια ντίζελ, ενόψει της επικείμενης αύξησης των τιμών καυσίμων, που μπορεί να επηρεάσει την εξαγωγική περίοδο, η οποία ξεκινά τον Απρίλιο, σύμφωνα με ανακοίνωση της Ένωσης Παραγωγών Εσπεριδοειδών της Νότιας Αφρικής (CGA).

Το Υπουργείο Μεταλλευμάτων και Πετρελαϊκών Πόρων διαβεβαιώνει ότι η εφοδιαστική αλυσίδα καυσίμων παραμένει σταθερή βραχυπρόθεσμα, παρά τις αναταράξεις στις διεθνείς αγορές λόγω του πολέμου στη Μέση Ανατολή. Ωστόσο, ορισμένοι παραγωγοί αναφέρουν περιορισμένη διαθεσιμότητα ντίζελ σε συγκεκριμένα πρατήρια, πιθανόν λόγω ασυνήθιστων αγοραστικών προτύπων και ελεγχόμενης κατανομής από εταιρείες καυσίμων.

Η Νότιο Αφρική, δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγέας εσπεριδοειδών μετά την Ισπανία, εξήγαγε ρεκόρ 3,05 εκατομμύρια τόνους το 2025, αυξημένους κατά 22% σε σχέση με το 2024. Η Μέση Ανατολή αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά μετά την Ευρώπη, με μερίδιο 19% των συνολικών εξαγωγών.

Η CGA τονίζει ότι το 95% των εξαγωγών μεταφέρεται οδικώς προς τα λιμάνια, γεγονός που καθιστά την αλυσίδα εφοδιασμού ιδιαίτερα ευάλωτη σε ελλείψεις και αυξήσεις τιμών καυσίμων. «Η περιορισμένη διαθεσιμότητα ή η ελεγχόμενη πώληση ντίζελ θα μπορούσε να επηρεάσει άμεσα τη λειτουργία της αλυσίδας», σημειώνει η ένωση.

Μεγάλες αγροτικές οργανώσεις προτείνουν μέτρα όπως προσωρινή απαλλαγή από τον φόρο καυσίμων για τους αγρότες, προκειμένου να μετριαστεί η επίπτωση της αναμενόμενης απότομης αύξησης της τιμής του καυσίμου από την 1η Απριλίου.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ

Από το 2024, η χώρα υλοποιεί ευρύ φάσμα οικονομικών μεταρρυθμίσεων

Η Αιθιοπία εξασφάλισε συμφωνίες αξίας 13 δισεκατομμυρίων δολαρίων κατά τη διάρκεια επενδυτικού συνεδρίου στην Αντίς Αμπέμπα, όπως ανακοίνωσε η Επιτροπή Επενδύσεων Αιθιοπίας (EIC). Οι συμφωνίες καλύπτουν κρίσιμους τομείς της οικονομίας, όπως τη γεωργία, τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, την ενέργεια, τις κατασκευές και άλλους στρατηγικούς τομείς.

Η χώρα επιδιώκει να αυξήσει τις ξένες άμεσες επενδύσεις, με έμφαση στη μεταποίηση και την αγροτική παραγωγή, ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας για τον αυξανόμενο πληθυσμό της. Αντίστοιχες πρωτοβουλίες έχουν γίνει και σε άλλες αφρικανικές χώρες, όπως η Κένυα, που ανακοίνωσε συμφωνίες αξίας 2,9 δισεκατομμυρίων δολαρίων την προηγούμενη εβδομάδα. Μεταξύ των συμφωνιών περιλαμβάνεται επένδυση 150 εκατομμυρίων δολαρίων από την Sun King για την εγκατάσταση ηλιακών συστημάτων εκτός δικτύου σε σπίτια και επιχειρήσεις τα επόμενα πέντε χρόνια, ενώ η κινεζική Liaoning Fangda Group θα επενδύσει πάνω από 500 εκατομμύρια δολάρια σε εργοστάσια παραγωγής χάλυβα και φαρμακευτικών προϊόντων. Η μεγαλύτερη δέσμευση αφορά την κινεζική εταιρεία Ming Yang Smart Energy Group Limited, με έργα ανάπτυξης υποδομών σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, υδρογόνο και πράσινη αμμωνία, που απαιτούν επενδύσεις άνω των 10 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Από το 2024, η Αιθιοπία υλοποιεί ευρύ φάσμα οικονομικών μεταρρυθμίσεων, όπως η φιλελευθεροποίηση του νομίσματος, η άρση περιορισμών στις συναλλαγματικές ροές και το άνοιγμα βασικών τομέων, μεταξύ των οποίων και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, ενισχύοντας την ελκυστικότητα για ξένες επενδύσεις στον αγροτικό και βιομηχανικό τομέα.

IA : READY FOR BUSINESS.

7 March 20

ETHIOPIAN INVESTMENT COMMISSION

ETHIOPIAN INVESTMENT COMMISSION

ΕΠΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΜΕ 103 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ Η ΕΕ

της Μαρίας Αντωνίου

Στο πλαίσιο ενίσχυσης της πράσινης μετάβασης, η ΕΕ ανακοίνωσε τη χρηματοδότηση επτά στρατηγικών έργων για το περιβάλλον και το κλίμα συνολικού ύψους άνω των 103 εκατομμυρίων ευρώ, στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE. Στόχος είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας στο κλίμα, η αποκατάσταση οικοσυστημάτων και η προώθηση κυκλικής οικονομίας, ενώ παράλληλα στηρίζονται δημόσια υγεία, σταθερότητα της οικονομίας και ανθεκτικότητα των συστημάτων τροφίμων και φυσικών πόρων.

Τα έργα εκτείνονται σε Φινλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβακία και Ισπανία και εστιάζουν σε κρίσιμους τομείς: προστασία νερού, αποκατάσταση φυσικών οικοσυστημάτων, βιώσιμη χρήση γης και κυκλική οικονομία. Το μεγαλύτερο ποσό θα διατεθεί στο ισπανικό LIFE HumedalES, με 29,7 εκατ. ευρώ για την αποκατάσταση 26.200 εκταρίων υγροτόπων σε 107 περιοχές Natura 2000, ενισχύοντας την προστασία από πλημμύρες, την ασφάλεια του νερού και τη βιοποικιλότητα.

Στη Φινλανδία, το ACWA LIFE θα αναβαθμίσει ρέματα, λίμνες και

υπόγεια νερά με 16,5 εκατ. ευρώ, ενώ το γαλλικό LIFE ADAPT EST θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα της περιοχής Grand Est με 15,6 εκατ. ευρώ. Στην Πορτογαλία, το LIFE IP AGRILLOOP θα προωθήσει κυκλικές λύσεις στους τομείς αγροδασοπονίας, αγροδιατροφής και τουρισμού με 15,8 εκατ. ευρώ, και το σλοβακικό NatAdaptSK θα μειώσει κλιματικούς κινδύνους για γεωργία, δάση και βιοποικιλότητα με 10,1 εκατ. ευρώ.

Στην Ελλάδα, το LIFE SIP GR Blue θα αποκαταστήσει θαλάσσια οικοσυστήματα και θα αντιμετωπίσει ρύπανση, θαλάσσια απορρίμματα και υποβρύχιο θόρυβο με 8,9 εκατ. ευρώ. Στην Ολλανδία, το CEL4LIFE θα υποστηρίξει τη μετάβαση της Limburg σε κυκλική οικονομία, μειώνοντας τη χρήση πρώτων υλών κατά 50% έως το 2030.

Υπενθυμίζεται ότι, το πρόγραμμα LIFE, από το 1992, με προϋπολογισμό 5,43 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021–2027, έχει υποστηρίξει πάνω από 6.500 έργα. Πρόκειται για κρίσιμες επενδύσεις για την καθαρή μετάβαση, την προστασία των φυσικών υποδομών και την οικονομική ανθεκτικότητα της Ευρώπης, όπως, άλλωστε δήλωσαν οι Ευρωπαίοι Επίτροποι Κλίματος και Περιβάλλοντος, Wopke Hoekstra και Jessika Roswall.

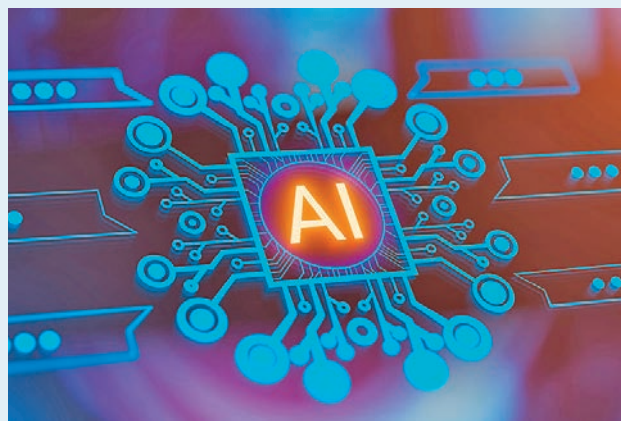

ΚΟΜΙΣΙΟΝ

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΟΛΥΝΣΗΣ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΙ

Μια νέα πλατφόρμα που βασίζεται στην Τεχνητή Νοημοσύνη, η «TraceMap» όπως ονομάζεται, δίνει στην ΕΕ τη δυνατότητα να ανιχνεύει πιο γρήγορα απάτες στα τρόφιμα, μολυσμένα προϊόντα και εξάρσεις νοσημάτων που μεταδίδονται μέσω τροφίμων. Το εργαλείο, το οποίο ανακοίνωσε η Κομισιόν και είναι ήδη διαθέσιμο στις εθνικές αρχές των κρατών-μελών, υποστηρίζει τις τελευταίες στον συντονισμό ενεργειών και στην ανάλυση δεδομένων της αλυσίδας εφοδιασμού, ενισχύοντας την ασφάλεια των τροφίμων για παραγωγούς και καταναλωτές.

Η πλατφόρμα συνδέει δεδομένα από υπάρχοντα συστήματα της ΕΕ, όπως το RASFF και το TRACES, για τον γρήγορο εντοπισμό ύποπτων παρτίδων και επιχειρήσεων. Επιτρέπει την ταχεία ανάκληση επικίνδυνων ή παραποιημένων προϊόντων χωρίς επιπλέον πόρους, ενώ διευκολύνει τον στοχευμένο έλεγχο και τις λεπτομερείς έρευνες. Μάλιστα,

η πλατφόρμα χρησιμοποιήθηκε πιλοτικά για τον εντοπισμό και την ανάκληση βρεφικού γάλακτος με μολυσμένο λάδι ARA από την Κίνα.

Ο Επίτροπος Υγείας και Ευζωίας Ζώων, Olivér Várhelyi, χαρακτήρισε την πλατφόρμα «επανάστα-

ση για την ικανότητα της ΕΕ να αντιδρά σε κρίσεις τροφίμων και να καταπολεμά την απάτη». Παράλληλα, όπως υποστηρίζει, ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, προστατεύει τους Ευρωπαίους αγρότες και καταναλωτές και ενισχύει την εμπιστοσύνη στα ευρωπαϊκά συστήματα ασφάλειας τροφίμων, αναφέρει το δελτίο της Agra Facts, ενημερωτικής ιστοσελίδας που παρουσιάζει τις εξελίξεις σε ότι αφορά την ευρωπαϊκή γεωργία.

Με την «TraceMap», η ΕΕ αποκτά ένα ισχυρό εργαλείο για πρόληψη και έλεγχο κρίσεων, διασφαλίζοντας ότι τα τρόφιμα που φτάνουν στο τραπέζι των καταναλωτών είναι ασφαλή, ποιοτικά και απαλλαγμένα από απάτη ή μόλυνση. Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα για την προστασία της δημόσιας υγείας και τη διασφάλιση της αξιοπιστίας της ευρωπαϊκής αγροτικής παραγωγής.

ΤΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Τέλος Μαΐου αναμένεται το κείμενο, με προθεσμία για υποβολή αιτήσεων μέσα στο καλοκαίρι

του Πέτρου
Αλεξανδρή

Στην αναλυτική περιγραφή όλων των βημάτων που πρέπει να γίνουν μέχρι την προκήρυξη των νέων Σχεδίων Βελτίωσης προχώρησε ο Ευθύμης Τσιατούρας, προϊστάμενος Μονάδας Επενδύσεων στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΑΤ, κατά τη διάρκεια της τεχνικής εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, με πρωτοβουλία του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος στις 27 Μαρτίου.

Την Κυριακή 29 Μαρτίου ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση για την απόφαση με τις λεπτομέρειες εφαρμογής των παρεμβάσεων Π3-73-2.1, 2.2 και 2.6, που είναι τα λεγόμενα Σχέδια Βελτίωσης και συμπεριλαμβάνουν τη δράση της εξοικονόμησης νερού και ενέργειας μέσω ΑΠΕ και τη δράση της διαχείρισης αποβλήτων (κυκλική οικονομία), πέραν της γνωστής δράσης για την αγορά τρακτέρ, παρελκομένων και λοιπού εξοπλισμού. Όπως είπε ο κ. Τσιατούρας, αυτή την εβδομάδα και λίγες μέρες από τη Μεγάλη Εβδομάδα θα ολοκληρωθούν οι όποιες διορθώσεις στο τελικό κείμενο και προς τα τέλη Μαΐου θα βγει μία πολύ σύντομη διαβούλευση μόνο για τη βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης των υποψηφίων. Στη συνέχεια, αφού γίνουν και πάλι οι κατάλληλες διορθώσεις και προσαρμογές, πιθανότατα προς το τέλος του Μαΐου – για να είναι έτοιμο και το πληροφοριακό σύστημα υποδοχής των αιτήσεων – αναμένεται να «βγει στον αέρα» και η πρόσκληση.

Εντός του Μαΐου τοποθέτησε τη δημοσίευση της πρόσκλησης και η γενική γραμματέας του ΥΠΑΑΤ, Αργυρώ Ζέρβα, μιλώντας την 1η Απριλίου στο 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βάμβακος.

Ειδικότερα, ο κ. Τσιατούρας, κατά την τεχνική ενημέρωση προς τα μέλη του ΓΕΩΤΕΕ, αναφέρθηκε σε κάποιες διαφορές που έχουν τα νέα με τα παλιά Σχέδια Βελτίωσης:

- Όλες οι παρεμβάσεις προκηρύσσονται ταυτόχρονα μέσα από μια ενιαία πρόσκληση, αλλά με διακριτό προϋπολογισμό.
- Η επιλεξιμότητα των επενδύσεων (ημερομηνία κοπής τιμολογίου) ξεκινάει από την ημερομηνία υπογραφής της πρόσκλησης, όταν ανέβει η πρόσκληση στη «Διαύγεια».
- Υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα σε επιχορηγούμενο προϋπολογισμό, σε επιλέξιμο προϋπολογισμό και σε ιδιωτική συμμετοχή.

Ο Ευθύμης Τσιατούρας.

- Επιλέξιμος είναι ο προϋπολογισμός των επιλέξιμων επενδύσεων.
- Επιχορηγούμενος είναι αυτός που είναι μέσα στα όρια στήριξης.
- Ιδιωτική συμμετοχή είναι η διαφορά μεταξύ επιλέξιμου προϋπολογισμού και επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.
- Ο ΦΠΑ δηλώνεται στις επενδυτικές δαπάνες, αλλά δεν συμπεριλαμβάνεται στα αθροίσματα.
- Στο νέο πλαίσιο τα όρια της Π3-73-2.1 (αγορά τρακτέρ, εξοπλισμού κ.λπ.) είναι στα 200.000 ευρώ για τη φυτική παραγωγή και 400.000 ευρώ για τη ζωική παραγωγή. Για τα συλλογικά σχήματα έχουμε 400.000 και 500.000 ευρώ αντίστοιχα.
- Πάνω σε αυτόν τον προϋπολογισμό μπορεί να έρθει κάποιος και να έχει προσαυξήσεις αν θέλει να ενταχθεί στις άλλες δύο παρεμβάσεις για το νερό ή για την κυκλική οικονομία: Στην Π3-73-2.1 είναι έως 150.000 ευρώ για τα φυσικά πρόσωπα και 250.000 ευρώ για τα συλλογικά σχήμα-

τα και στην Π3-73-2.6 είναι έως 200.000 ευρώ για τα φυσικά πρόσωπα και 500.000 ευρώ για τα συλλογικά σχήματα.

- Στο εύλογο κόστος, σύμφωνα και με τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα ζητάμε από τον επενδυτή να συμπεριλάβει στον φάκελό του τρεις προσφορές για όλες τις επενδύσεις, που να φαίνεται ότι είναι από διαφορετικές εταιρείες. Ο κ. Τσιατούρας έδωσε και παραδείγματα από μη αποδεκτές προσφορές σε προηγούμενο Σχέδιο Βελτίωσης, σύμφωνα με τον έλεγχο της Κομισιόν.
- Η επιλεξιμότητα των παρελκομένων συνδέεται πλέον με σαφή και εύλογο τρόπο με το είδος των καλλιεργειών και με τη δυναμικότητα του ελκυστήρα, που θα κατέχει μελλοντικά η αγροτική εκμετάλλευση.
- Η αγορά γης καθίσταται επιλέξιμη χωρίς τον περιορισμό του να είναι όμορη με ήδη ιδιόκτητο αγροτεμάχιο.
- Δεν ενισχύονται οι δαπάνες για την αγορά ελαιόπανων.
- Κατά την υποβολή αίτησης θα χρησιμοποιηθεί η δηλωθείσα έκταση και τα δηλωθέντα ζώα (σ.σ. με βάση το ΟΣΔΕ 2025). Ωστόσο κατά την αξιολόγηση θα χρησιμοποιηθεί η προσδιορισθείσα έκταση και τα προσδιορισθέντα ζώα (σ.σ. μετά τους ελέγχους της ΑΑΔΕ).
- Σε σχέση με την προδημοσίευση της πρόσκλησης, τελικά, στη νησιωτική χώρα (πλην Κρήτης και Ευβοίας) μειώνεται το όριο της τυπικής απόδοσης εισόδου από τα 12.000 ευρώ στα 8.000 ευρώ.

Η επιλεξιμότητα των επενδύσεων ξεκινάει από την ημερομηνία υπογραφής της πρόσκλησης

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΞΕΜΠΛΟΚΑΡΟΥΝ ΟΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Όλο το χρονοδιάγραμμα της υλοποίησης των αγροτικών προγραμμάτων για το 2026

του Πέτρου Αλεξανδρή

Την πορεία υλοποίησης όλων των αγροτικών προγραμμάτων κατά τους επόμενους μήνες παρουσίασε σε ειδική τεχνική εκδήλωση στην Αθήνα, ο Δημήτρης Παππάς, προϊστάμενος της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η εκδήλωση έγινε με πρωτοβουλία του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ) στις 27 Μαρτίου και θα επαναληφθεί σήμερα, Παρασκευή 3 Απριλίου, στη Θεσσαλονίκη.

Ο κ. Παππάς ξεκίνησε αναφερόμενος στις προσκλήσεις προγραμμάτων που προκηρύχθηκαν μέσα στο 2025:

- Θερμοκήπια (για πρώτη φορά μια κλαδική πρόσκληση) - Π3-73-2.9
- Leader (οι προσκλήσεις που αφορούν τα δημόσια έργα) - Π3-77-4.1
- Οργανώσεις Παραγωγών - Π3-77-1.1
- Συνεργασία - Π3-77-3.1
- Νέοι αγρότες - Π3-75.1
- Χρηματοδοτικά εργαλεία, όπου τέλος του 2025 υπογράφηκε η συμφωνία με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα - Π3-73&75

Αυτό όμως που μας ενδιαφέρει όλους, μελετητές και υποψηφίους αγρότες επενδυτές, όπως λέει και ο κ. Παππάς, είναι «πώς θα προχωρήσουν οι νέες προσκλήσεις, οι αξιολογήσεις των αιτήσεων για τις προσκλήσεις, που ήδη έχουμε εκδώσει και τι γίνεται με τις πληρωμές.»

Θερμοκήπια

Ουσιαστικά η παρέμβαση για τον εκσυγχρονισμό των θερμοκηπίων είναι η πιο πολυαναμενόμενη αυτή τη στιγμή. Ο κ. Παππάς εξηγεί: «Αυτό που εκκρεμεί για να ξεκινήσει η αξιολόγηση είναι οι τελευταίες πινακίδες στο πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων, το ΟΠΣΚΕ». Σύμφωνα με όλες τις διαβεβαιώσεις, σήμερα, Παρασκευή, θα μπορέσει να ξεκινήσει η αξιολόγηση, χωρίς να υπάρχει οριστικοποίηση των αξιολογήσεων. «Για να υπάρξει οριστικοποίηση», προσθέτει ο κ. Παππάς, «θα πρέπει να γίνει μια διασταύρωση με την προσδιορισθείσα έκταση», του ΟΣΔΕ του 2025, πράγμα που θα γίνει μετά την ολοκλήρωση των ελέγχων των επιλέξιμων εκτάσεων από την ΑΑΔΕ. «Όταν θα μας παραδοθεί και αυτό το στοιχείο από την ΑΑΔΕ, θα μπορέσουμε να ξεκινήσουμε –μέσα στον Μάιο– και τις πρώτες οριστικοποιήσεις των επενδυτικών σχεδίων, που αφορούν τα θερμοκήπια».

Ομάδες παραγωγών

Η πρόσκληση για την ενίσχυση των νέων ομάδων παραγωγών έχει, επίσης, ολοκληρωθεί. Σύμφωνα με τον κ. Παππά, «έχουν εκδοθεί δύο αποφάσεις ένταξης με τα αποτελέσματα αξιολόγησης και πριν το Πάσχα θα εκδοθεί και η τρίτη, που θα ολοκληρώνει τις αξιολογήσεις. Θα εκκρεμούν μόνο οι ενστάσεις. Μέσα στον Απρίλιο θα έχουμε τα οριστικά αποτελέσματα, οπότε μετά θα ξεκινήσουν και πληρωμές από την ΑΑΔΕ, όταν θα ετοιμαστεί το πληροφοριακό σύστημα».

Συνεργασία

Όσον αφορά το μέτρο της συνεργασίας, για το οποίο υποβλήθηκαν 790 αιτήσεις προς αξιολόγηση, ο κ. Παππάς είπε ότι θα ξεκινήσει η αξιολογήσή τους, μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία για τις Ομάδες Παραγωγών. Σύμφωνα με τον ίδιο, στο μέτρο της Συνεργασίας «έχουμε πολύ μεγάλο αριθμό προτάσεων, ωστόσο έχουμε κάνει μια προεργασία. Θα εφαρμόσουμε σε συνεργασία με τη ΜΟΔ μεθόδους τεχνητής νοημοσύνης, που θα μας βοηθήσουν να δούμε πολλές αιτήσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα. Εκτιμώ ότι μετά το καλοκαίρι θα έχουμε τα πρώτα αποτελέσματα.»

Χρηματοδοτικά εργαλεία

Εντός του επόμενου διαστήματος, θα γίνει μία τροποποίηση της συμφωνίας υλοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων, που υπογράφηκε το 2025 με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα. «Θα υπάρχουν κάποιες βελτιώσεις», εξηγεί ο κ. Παππάς και συμπληρώνει: «Για πρώτη φορά στη χώρα μας θα εφαρμόσουμε χρηματοδοτικά εργαλεία ύψους 160 εκατ. ευρώ, που, μαζί με τη μόχλευση, θα έχει ως αποτέλεσμα περίπου 350 εκατ. ευρώ να μπορούν να διατεθούν στον πρωτογενή τομέα είτε αφορούν δικαιούχους του ΣΣ-ΚΑΠ είτε λοιπούς δικαιούχους (σ.σ. αγρότες και επιχειρηματίες της μεταποίησης). Και θα μπορούν με αυτό τον τρόπο να καλύψουν θέματα ρευστότητας, που είναι ένα από τα μεγαλύτερα θέματα που έχουμε στην υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων. Εκτιμούμε, λοιπόν, ότι μέσα στο καλοκαίρι θα είναι διαθέσιμα τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία. Ήδη η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα έχει κάνει επαφές με τις περισσότερες συστημικές τράπεζες και υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον. Πιστεύω θα είναι διαθέσιμα για τους επενδυτές των θερμοκηπίων και στη συνέχεια και των Σχεδίων Βελτίωσης».

Ο Δημήτρης Παππάς, ο Ευθύμης Τσιατούρας, ο Μενέλαος Γαρδικιώτης και ο Γιάννης Δανηλίδης.

Leader

Πάνω από 30 προσκλήσεις δημοσίων έργων έχουν εκδοθεί σε όλη τη χώρα, μέσω των αναπτυξιακών εταιρειών. «Μετά το Πάσχα θα έχουμε και τις πρώτες προσκλήσεις ιδιωτικών έργων», επισημαίνει ο κ. Παππάς. «Ήδη μας έχουν σταθεί από τις ομάδες τοπικής δράσης (σ.σ. αναπτυξιακές) προσκλήσεις προκειμένου να λάβουν το σύμφωνο γνώμης και να έχουμε τις εκδόσεις των προσκλήσεων μετά το Πάσχα, ξεκινώντας από ορισμένες περιοχές της Κεντρικής Μακεδονίας».

Γεωργικοί Σύμβουλοι

Προς το τέλος Ιουνίου, θα ακολουθήσει η πρόσκληση των Γεωργικών Συμβούλων (Π3-78.2). Ο κ. Παππάς λέει σχετικά: «Θέλουμε να την εκδώσουμε μέσα στο καλοκαίρι. Μία αλλαγή σε σχέση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο είναι ότι από τη στιγμή που ο ΟΠΕΚΕΠΕ μετακινήθηκε στην ΑΑΔΕ, οι αποφάσεις εφαρμογής που απαιτούνται πριν τις προσκλήσεις, δεν είναι υπουργικές, αλλά είναι κοινές υπουργικές αποφάσεις, που υπογράφονται και από τον διοικητή της ΑΑΔΕ. Οπότε θα πρέπει να υπάρχει συνυπογραφή. Η κοινή υπουργική απόφαση των Γεωργικών Συμβούλων είναι ήδη έτοιμη από εμάς, έχει αποσταλεί στην ΑΑΔΕ για κάποιες παρατηρήσεις και πιστεύουμε μέσα στον Απρίλιο θα πάει για υπογραφή. Μέχρι τον Ιούνιο θα έχουμε την πρόσκληση για τους Γεωργικούς Συμβούλους».

Κατάρτιση γεωργών και κτηνοτρόφων

Τέλος, ο προγραμματισμός των προσκλήσεων

για τη φετινή χρονιά θα ολοκληρωθεί με μία δράση, που υλοποιείται για πρώτη φορά. Πρόκειται για την κατάρτιση γεωργών και κτηνοτρόφων (Π3-78.1) συνολικά, όχι μόνο νέων γεωργών, όπως γινόταν τα προηγούμενα χρόνια. «Η πρόσκληση πιστεύουμε να βγει μέχρι τέλος του έτους. Είναι, εξάλλου, απαραίτητη προϋπόθεση οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι να είναι εκπαιδευμένοι, προκειμένου να εφαρμοστεί το σύστημα των γεωργικών συμβούλων, αλλά και για να υπάρχει διάχυση της καινοτομίας στη γεωργική πρακτική», κατέληξε ο κ. Παππάς.

Πληρωμές

Σχετικά με το ζήτημα των πληρωμών των προγραμμάτων, ο κ. Παππάς εξήγησε: «Από τη στιγμή που ο ΟΠΕΚΕΠΕ πήγε στην ΑΑΔΕ, υπάρχει μια μεταβατική περίοδος. Κάθε φορά που έλγχε μια προγραμματική περίοδος και πηγαίναμε σε μια νέα, είχαμε μεταβατική περίοδο. Τώρα η δυσκολία της μετάβασης είναι διπλή, όπως καταλαβαίνετε. Υπάρχει η περίοδος μετάβασης από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ, πρέπει να αλλάξουν οργανογράμματα, πρέπει να αλλάξει η κουλτούρα της ΑΑΔΕ, που από

Δεν έχει αποφασιστεί ακόμη ποιοι θα είναι οι ενδιάμεσοι φορείς, που θα αναλάβουν, ουσιαστικά μέσω εκχώρησης, την εκκαθάριση των πληρωμών από την ΑΑΔΕ

έναν φοροεισπρακτικό μηχανισμό, πια θα δίνει και επιδοτήσεις». Σε αυτό προστίθεται η μετάβαση από το προηγούμενο πρόγραμμα (το ΠΑΑ, του οποίου οι πληρωμές έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2025) στο νέο (το ΣΣ-ΚΑΠ 2023-3027, του οποίου οι πληρωμές δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη).

Σύμφωνα με τον κ. Παππά, τρία είναι τα βήματα προκειμένου να ξεκινήσουν οι πληρωμές: «Το πρώτο είναι να βγούν οι αποφάσεις των συνεχιζόμενων έργων, οι ανειλημμένες υποχρεώσεις του προηγούμενου προγράμματος. Αυτές έχουν εκδοθεί όλες από όλους τους προηγούμενους ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης».

Το δεύτερο βήμα είναι από το παλιό πληροφοριακό σύστημα, το ΟΠΣΑΑ, να γίνει μετάπτωση στο νέο πληροφοριακό σύστημα, το ΟΠΣΚΑΠ. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ (σ.σ. η ΑΑΔΕ) εργάζεται σε αυτό το κομμάτι, ανάλογα με το μέτρο και ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε μέτρου. Και το τρίτο κομμάτι είναι το θεσμικό: Ποιος θα κάνει τις πληρωμές, ποιοι θα είναι οι ενδιάμεσοι φορείς, που θα αναλάβουν, ουσιαστικά μέσω εκχώρησης, την εκκαθάριση των πληρωμών από την ΑΑΔΕ».

Εξετάζονται κάποια ζητήματα, που έχουν προκύψει από παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και αναμένεται να βγουν οι σχετικές αποφάσεις. Ο κ. Παππάς ευελπιστεί ότι μέσα στον Απρίλιο η ΑΑΔΕ θα έχει αποφασίσει το ποιος θα κάνει τις πληρωμές.

Οι πρώτες πληρωμές που θα ξεκινήσουν είναι οι Ομάδες Παραγωγών και οι Νέοι Αγρότες.

Ισχυρή παραμένει η ζήτηση ρυζιού στην παγκόσμια αγορά

Στην ΕΕ το εμπορικό ισοζύγιο ρυζιού παραμένει έντονα ελλειμματικό

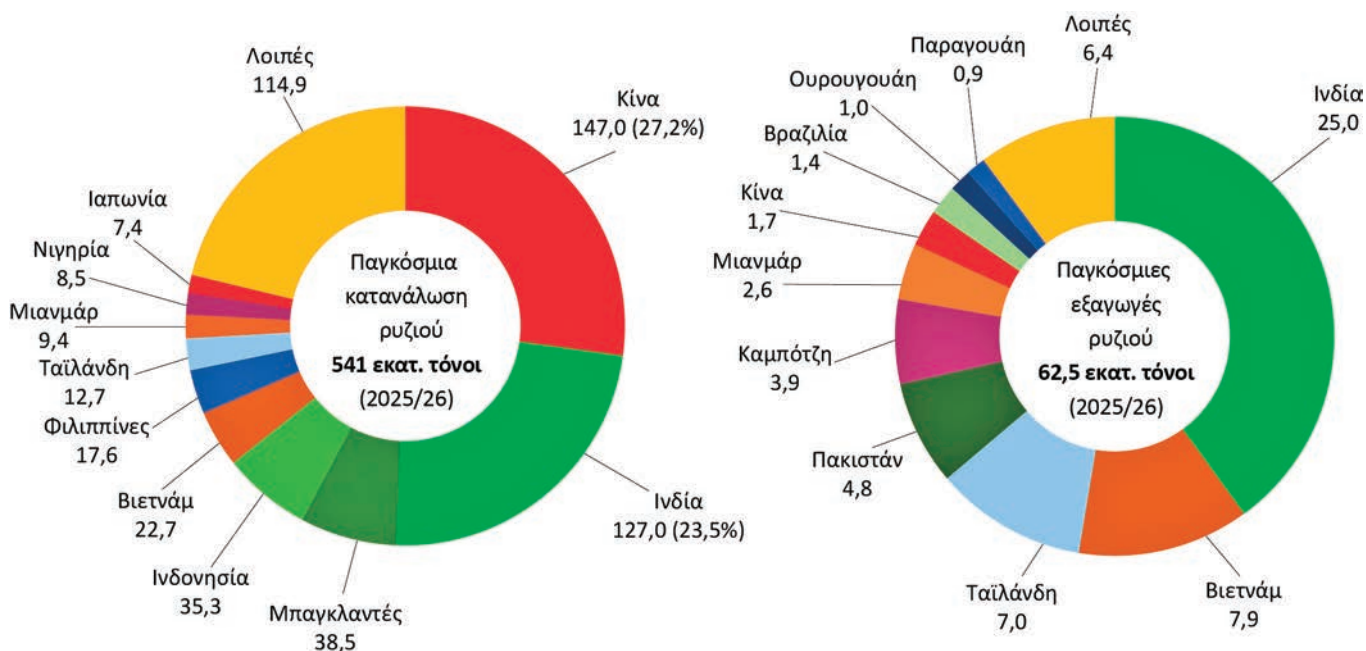
του Γιάννη Τσιφόρου

Η παγκόσμια παραγωγή ρυζιού, σε όρους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος, αναμένεται την εμπορική περίοδο 2025/26 να κυμανθεί σε 541,3 εκατ. τόνους παρουσιάζοντας οριακή μεταβολή ως προς την προηγούμενη, με την Ινδία και την Κίνα να εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου (55% αθροιστικά). Αντίθετα, άνοδο σημειώνει η παγκόσμια κατανάλωση του προϊό-

ντος, η οποία την περίοδο 2025/26 προβλέπεται να ανέλθει σε 541 εκατ. τόνους έναντι των 530,6 εκατ. τόνων της περιόδου 2024/25 (+10,4 εκατ. τόνους), παρουσιάζοντας αισθητή αύξηση (+1,9%) σε συνέχεια εκείνης της προηγούμενης περιόδου (+1,1%). Η άνοδος αυτή αποδίδεται κυρίως στη σημαντική ενίσχυση της κατανάλωσης στην Ινδία (+4,8%) και στην Κίνα (+1,4%), αλλά και σε ορισμένες άλλες χώρες (Ταϊλάνδη, Φιλιππίνες), ευνοούμενη από την πτωτική τάση των τιμών του προϊόντος στη διεθνή αγορά.

Άνοδος εξάλλου αναμένεται στις παγκόσμιες εξαγωγές ρυζιού, το μέγεθος των οποίων προβλέπεται την εμπορική περίοδο 2025/26 να ανέλθει σε 62,5 εκατ. τόνους έναντι των 59,6 εκατ. τόνων της περιόδου 2024/25 (+2,9 εκατ. τόνους), σημειώνοντας σημαντική αύξηση προς την προηγούμενη (+4,9%). Η Ινδία εξακολουθεί να ηγείται στις παγκόσμιες εξαγωγές του προϊόντος καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος (40%), το μέγεθος της οποίας αναμένεται την περίοδο 2025/26 να ανέλθει σε 25 εκατ. τόνους, σημειώνοντας έντονη άνοδο (+15,4%), σε συνέχεια εκείνης της περιόδου 2024/25 (+21%). Δεύτερο στη σειρά παραμένει το Βιετνάμ, παρά τη μείωση του όγκου εξαγωγών (7,9 εκατ. τόνοι, -2%), ενώ έντονη μείωση αναμένεται στις εξαγωγές της Ταϊλάνδης (7 εκατ. τόνοι, -10,9%). Αντίθετα, αισθητή άνοδος προβλέπεται σε τρεις σημαντικές εξαγωγικές χώρες (Πακιστάν, Καμπότζη, Μιανμάρ), ενώ ανοδικά αναμένεται να κινηθούν οι εξαγωγές ορισμένων χωρών της ζώνης Μερκοσούρ (Βραζιλία, Ουρουγουάη, Παραγουάη).

Μερίδια παγκόσμιας κατανάλωσης και εξαγωγών ρυζιού στις κυριότερες χώρες (2025/26)

Μεγάλη η άνοδος των εισαγωγών ρυζιού στην ΕΕ

Στην ΕΕ το εμπορικό ισοζύγιο ρυζιού παραμένει έντονα ελλειμματικό, μιας και το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών εξακολουθεί, επί σειρά ετών, να εξαρτάται από εισαγωγές. Όπως προκύπτει από πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 3/3/2026), στο διάστημα της εμπορικής περιόδου 2024/25, η παραγωγή ρυζιού στην ΕΕ, εκφραζόμενη σε όρους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος, εκτιμάται σε 1.465 χιλ. τόνους, μέγεθος σημαντικά μικρότερο από το αντίστοιχο της περιόδου 2020/21 (-12,7%). Ωστόσο, μεγάλη ήταν η άνοδος των εισαγωγών που ανήλθαν την

περίοδο 2024/25 σε 2.324 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας ιδιαίτερα έντονη αύξηση σε σύγκριση με την περίοδο 2020/21 (+45,6%). Πτώση εξάλλου κατέγραψαν οι εξαγωγές, που περιορίστηκαν σε 283 χιλ. τόνους (-28,5%), με αποτέλεσμα οι εισαγωγές να εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της προσφοράς του προϊόντος (66,3%).

Μεταξύ των παραγωγικών χωρών, αισθητή ήταν η μείωση της παραγωγής ρυζιού στην Ιταλία, που εξακολουθεί να ηγείται της παραγωγής του προϊόντος στην ΕΕ, το μέγεθος της οποίας περιορίστηκε την περίοδο 2024/25 σε 825 χιλ. τόνους σε σύγκριση με το αντίστοιχο της περιόδου 2020/21 (-8%), ενώ ιδιαίτερα έντονη ήταν η πτώση στην Ισπανία, το μέγεθος της οποίας μειώθηκε σε

293 χιλ. τόνους στο ίδιο συγκρινόμενο διάστημα (-31%). Σημαντική, επίσης, ήταν η πτώση στην Ελλάδα, η παραγωγή της οποίας, αν και παραμένει μειωμένη την περίοδο 2024/25 (137 χιλ. τόνους), σε σχέση με την αντίστοιχη της περιόδου 2020/21, διατηρεί τη χώρα στην 3η θέση της παραγωγής ρυζιού στην ΕΕ.

Σε ετήσια βάση, οι εισαγωγές λευκασμένου ρυζιού στην ΕΕ αποτελούν, παραδοσιακά, το μεγαλύτερο μέρος του όγκου των εισαγόμενων προϊόντων (47,4% το 2025) σε σύγκριση με τις υπόλοιπες κατηγορίες, όπως το αποφλοιωμένο ρύζι (31,8%), τα θραύσματα ρυζιού (18,9%) και το ρύζι με φλοιό. Το 2025 οι εισαγωγές λευκασμένου ρυζιού στην ΕΕ ανήλθαν σε 1.186 χιλ. τόνους,

παρουσιάζοντας σημαντική άνοδο ως προς το προηγούμενο έτος (+8,8%), ωθούμενες από τη μείωση της μέσης τιμής εισαγωγής που περιορίστηκε σε 890 ευρώ/τόνο (-8%), Πέντε χώρες (Καμπότζη, Ινδία, Ταϊλάνδη, Μιανμάρ και Πακιστάν) κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου και της αξίας εισαγωγών (88% και 87% αντίστοιχα), ενώ σχεδόν αμετάβλητη παρέμεινε η αξία, που υπερέβη εκ νέου το επίπεδο του 1 δισ. ευρώ.

Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες περιορίστηκαν το 2025 σε 268 χιλ.

► Συνέχεια στη σελίδα 44

Παραγωγή, εμπόριο και κατανάλωση ρυζιού στην ΕΕ (2020/21-2025/26, σε χιλ. τόνους)

	2024/25	2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	Μεταβολή (%)
						24/25 -20/21
Παραγωγή	1.465	1.328	1.230	1.606	1.679	-12,7
Εισαγωγές	2.324	2.942	2.122	2.196	1.596	45,6
Προσφορά	3.789	4.270	3.352	3.802	3.275	15,7
Εξαγωγές	283	309	339	347	396	-28,5
Κατανάλωση	3.506	3.961	3.013	3.455	2.880	21,8
Διείσδυση εισαγωγών (%)	66,3	74,3	70,4	63,6	55,4	

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Agri-food data portal (on line data, 3/3/2026)

Αξία και όγκος εισαγωγών λευκασμένου ρυζιού στην ΕΕ (2024-2025)

	2025			2024			Μεταβολή 2025/24	
	Αξία	Όγκος	Μ. τιμή	Αξία	Όγκος	Μ. τιμή	Αξίας	Όγκου
	(εκατ. €)	(χιλ. τόν.)	(€/τόνο)	(εκατ. €)	(χιλ. τόν.)	(€/τόνο)	(%)	(%)
Καμπότζη	236	284	830	211	244	864	11,9	16,5
Ινδία	208	181	1148	189	137	1385	9,9	32,6
Ταϊλάνδη	191	188	1015	197	197	996	-3,0	-4,8
Μιανμάρ	146	267	547	168	244	688	-12,9	9,4
Πακιστάν	140	121	1151	171	142	1200	-18,2	-14,7
Βιετνάμ	62	77	812	57	67	849	9,7	14,5
Λοιπές	72	68	1067	63	59	1071	13,9	14,3
Σύνολο	1.055	1.186	890	1.056	1.091	968	-0,1	8,8

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2markets, 13/2/2026, HS Code: 100630)

ΑΡΘΡΟ

τόνους, αξίας 332 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας πτώση στον όγκο και την αξία σε σχέση με το προηγούμενο έτος (-4,8% και -10% αντίστοιχα), με κυριότερες χώρες προορισμού το Ην. Βασίλειο και τέσσερις επιπλέον χώρες (Ελβετία, Τουρκία, ΗΠΑ και Ιορδανία) που κάλυψαν, αθροιστικά, το μεγαλύτερο μέρος του όγκου και της αξίας (68% και 71% αντίστοιχα).

Να σημειωθεί ότι οι δυσμενείς αυτές εξελίξεις προκάλεσαν την έντονη αντίδραση των ευρωπαϊκών φορέων του τομέα (Οργανώσεις αγροτών και συνεταιρισμών Cora-Cogeca, Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Αλευροβιομηχανιών Ρυζιού, Εθνική Αρχή Ρυζιού της Ιταλίας), οι οποίοι σε πρόσφατη κοινή τους δήλωση (13/3/2026), επισημαίνουν ότι η ευρωπαϊκή καλλιέργεια ρυζιού έχει εισέλθει σε φάση σοβαρής κρίσης λόγω του αυξανόμενου κόστους παραγωγής, των αυστηρών κανονιστικών απαιτήσεων και κυρίως ως συνέπεια της σημαντικής αύξησης των εισαγωγών που εισέρχονται στην αγορά της ΕΕ με μειωμένους ή μηδενικούς δασμούς, τονίζοντας ότι χωρίς άμεσα διορθωτικά μέτρα, η παραγωγή ρυζιού δεν έχει μέλλον στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό, οι ευρωπαϊκοί φορείς ζητούν την αναθεώρηση υφιστάμενων εργαλείων πολιτικής, ώστε να διασφαλιστεί η σταθερότητα στην αγορά με επανεκτίμηση της λειτουργίας των αυτόματων μηχανισμών διασφάλισης που συνδέονται με τα καθεστώτα του «Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων» και του

«Όλα εκτός από Όπλα», με όρια ενεργοποίησης που αντικατοπτρίζουν καλύτερα την πραγματικότητα της αγοράς και επιτρέπουν έγκαιρη δράση όταν οι αυξήσεις εισαγωγών διαταράσσουν την αγορά.

Πάντως, οι προβλέψεις της παραγωγής ρυζιού στην ΕΕ την εμπορική περίοδο 2025/26, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αν και πρόωρες, φαίνονται ευνοϊκές, μιας και αναμένεται να ανέλθει σε 1.614 χιλ. τόνους, μέγεθος σημαντικά αυξημένο ως προς την προηγούμενη (+10%), κυρίως εξαιτίας της ανάκαμψής της στην Ισπανία.

Ανέκαμψε η εγχώρια παραγωγή ρυζιού την περίοδο 2024/25

Η εγχώρια παραγωγή ρυζιού, σε όρους ισοδύναμου λευκασμένου προϊόντος, ανέκαμψε την περίοδο 2024/25 ανερχόμενη σε 137 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας σημαντική άνοδο (+8,1%) έπειτα από τις συνεχόμενες μειώσεις της στις δύο προηγούμενες περιόδους. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπολείπεται από την καλύτερη επίδοση της πενταετίας που σημειώθηκε την περίοδο 2020/21 (154 χιλ. τόνοι).

Εγχώρια παραγωγή, εμπόριο και κατανάλωση ρυζιού (2024/25-2020/21, σε χιλ. τόνους)

	2024/25	2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	Μεταβολή (%)
Παραγωγή	137	127	125	158	154	8,1
Εισαγωγές	16	16	21	21	12	-0,2
Προσφορά	153	143	146	179	165	7,2
Εξαγωγές	42	30	42	22	39	42,1
Κατανάλωση	111	114	104	157	127	-1,9
Εξαγωγική επίδοση (%)	37,7	26,0	28,9	12,2	23,5	8,1

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Agri-food data portal (on line data, 3/3/2026)

απορρόφησαν σημαντικό μέρος του όγκου (42% αθροιστικά), ενώ την καλύτερη αγορά, από άποψη υψηλότερης τιμής εξαγωγής, αποτέλεσε εκ νέου η Κύπρος (967 ευρώ/τόνο).

Αξία και όγκος ελληνικών εξαγωγών λευκασμένου ρυζιού ανά χώρα (2024-2025)

Χώρες προορισμού	2025			2024			Μεταβολή 25/24	
	Αξία (χιλ. €)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (€/τόνο)	Αξία (χιλ. €)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (€/τόνο)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Τουρκία	6.790	10.392	653	1.166	1.497	779	482,5	594,2
Βουλγαρία	3.868	5.536	699	3.315	4.382	757	16,7	26,3
Κύπρος	2.671	2.761	967	2.843	2.465	1.153	-6,1	12,0
Δανία	2.044	2.266	902					
Ρουμανία	1.965	2.465	797	2.762	3.317	833	-28,8	-25,7
Ιορδανία	1.555	2.396	649	2.037	2.617	778	-23,7	-8,5
Πολωνία	1.352	1.658	815	2.931	3.488	840	-53,9	-52,5
Κόσοβο	1.393	1.593	875	1.652	1.685	980	-15,7	-5,5
Ουγγαρία	1.301	2.040	638	1.651	2.469	669	-21,2	-17,4
Σερβία	744	1.072	694	849	1.047	811	-12,4	2,4
Αλβανία	741	896	826	1.054	1.139	925	-29,7	-21,3
Ιταλία	681	546	1.247	91	92	990	648,9	494,4
Λοιπές	6.995	7.056	991	12.067	15.700	769	-42,0	-55,1
Σύνολο	32.099	40.677	789	32.418	39.898	813	-1,0	2,0

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2markets, HS Code: 100630, 13/2/2026)

Η θετική αυτή εξέλιξη συνέβαλε στην άνοδο των εξαγωγών του προϊόντος που ανήλθαν το 2025 σε 126,5 χιλ. τόνους, αξίας 80,6 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας σημαντική άνοδο σε σχέση με το προηγούμενο έτος στον όγκο (+10,7%), αλλά μικρότερη στην αξία (+6,5%) λόγω της μείωσης της μέσης τιμής εξαγωγής, η οποία περιορίστηκε σε 637 ευρώ/τόνο (-3,9%).

Μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών, σημειώνονται οι εξαγωγές αποφλοιωμένου ρυζιού ο όγκος των οποίων ανήλθε το 2025 σε 41,6 χιλ. τόνους αξίας 24,6 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας έντονη άνοδο ως στον όγκο και την αξία (+44% και +22% αντίστοιχα), με κυριότερο προορισμό την Τουρκία που κάλυψε το μεγαλύτερο μέρος (67% και 60% αντίστοιχα). Ανοδικά κινήθηκαν και οι εξαγωγές αναποφλοιωτού ρυζιού (+6,8% ως προς τον

όγκο), ενώ πτώση καταγράφεται στις εξαγωγές θραυσμάτων ρυζιού. Ωστόσο, το ενδιαφέρον συγκεντρώνεται στις εξαγωγές λευκασμένου ρυζιού, που εξακολουθούν να αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής αξίας (40% το 2025) λόγω της σημαντικά υψηλότερης τιμής εξαγωγής.

Το 2025, οι εξαγωγές του προϊόντος ανήλθαν σε 40,7 χιλ. τόνους, αξίας 32 εκατ. ευρώ, με κυριότερο προορισμό την Τουρκία (10 χιλ. τόνους, αξίας 6,8 εκατ. ευρώ) και μεγέθη πολυπλασία εκείνων του 2024, αλλά με έντονη μείωση της μέσης τιμής εξαγωγής που περιορίστηκε σε 653 ευρώ/τόνο (-16%), ενώ παραμένει σημαντικά μικρότερη από τον μέσο όρο της κατηγορίας (-17%). Ακολουθούν, σε απόσταση, έξι χώρες (Βουλγαρία, Κύπρος, Δανία, Ρουμανία, Ιορδανία και Πολωνία) που

Επισημαίνεται, όμως, ότι ο προορισμός του μεγαλύτερου μέρους των ελληνικών εξαγωγών ρυζιού προς την Τουρκία, επί σειρά ετών (41% του συνολικού όγκου το 2025), αποτελεί μειονέκτημα της εξαγωγικής δραστηριότητας, μιας και οι χαμηλές τιμές εξαγωγής προς τη χώρα αυτή στερούν αναγκαίους πόρους από την παραγωγή και τη μεταποίηση του προϊόντος, που αντιμετωπίζουν συνεχώς αυξανόμενο κόστος στο διάστημα των τελευταίων ετών. Πρόκληση, εξάλλου, αποτελούν οι πολύ περιορισμένες ελληνικές εξαγωγές λευκασμένου ρυζιού προς το Ην. Βασίλειο (μόλις 776 τόνοι το 2025), που συνιστά τον κυριότερο εξαγωγικό προσανατολισμό της ΕΕ (100.000 τόνοι το 2025, με ποσοστό της τάξεως του 37%), που παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλή μέση τιμή εξαγωγής (1.224 ευρώ/τόνο), σχεδόν διπλάσια εκείνης της Ελλάδος προς την Τουρκία.

Από την άλλη πλευρά, οι εισαγωγές του προϊόντος στην Ελλάδα περιορίστηκαν το 2025 σε 19,3 χιλ. τόνους, αξίας 20,7 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση ως προς το προηγούμενο έτος (-7,3% και -8,4% αντίστοιχα), με κυριότερους προμηθευτές έξι χώρες (Πακιστάν, Βέλγιο, Ινδία, Μιανμάρ, Ιταλία, Καμπότζη), που κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου (82%). Στο επίπεδο των προβλέψεων, ευνοϊκές θεωρούνται οι εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αν και πρόωρες, σύμφωνα με τις οποίες η παραγωγή ρυζιού στην Ελλάδα θα ανέλθει την εμπορική περίοδο 2025/26 σε 161 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας σημαντική άνοδο ως προς την προηγούμενη (+18%). Θα χρειαστεί πάντως αρκετό χρονικό διάστημα μέχρι να επιβεβαιωθούν οι θετικές αυτές εκτιμήσεις.

Αξία και όγκος ελληνικών εξαγωγών ρυζιού ανά κατηγορία (2024-2025)

Κατηγορίες	2025			2024			Μεταβολή (%)	
	Αξία (χιλ. €)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (€/τόνο)	Αξία (χιλ. €)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (€/τόνο)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Αποφλοιωμένο	24.619	41.626	591	20.177	28.859	699	22,0	44,2
Λευκασμένο	32.099	40.677	789	32.418	39.898	813	-1,0	2,0
Με φλοιό	17.566	32.462	541	16.448	33.106	497	6,8	-1,9
Θραύσματα	6.350	11.815	537	6.695	12.448	538	-5,2	-5,1
Σύνολο	80.634	126.581	637	75.738	114.310	663	6,5	10,7

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2markets, HS Codes: 100620, 100630, 100610, 100640, 13/2/2026)

Η Ιερή Βελανιδιά της Μάνης εντάσσεται στο Δίκτυο Αιωνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης

Το μνημειακό δέντρο φύεται σε υψόμετρο 844 μέτρων

Με αφορμή την Εθνική Επέτειο της Ελληνικής Επανάστασης της 25ης Μαρτίου 1821 και στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Δίκτυο Αιωνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης», που ξεκίνησε το έτος 2021 υπό την Αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021» και είναι υποψήφιο ένταξης ως «Καλή Πρακτική Διαφύλαξης Αυλής Πολιτιστικής Κληρονομιάς» στο Εθνικό Ευρετήριο Αυλής Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας σύμφωνα με την σχετική σύμβαση της UNESCO, το Ινστιτούτο Πολιτισμού Μεσσηνίας ανακοινώνει την ένταξη της Ιερής αιωνόβιας Βελανιδιάς του Πολυαράβου του Δήμου Ανατολικής Μάνης στο εν λόγω Δίκτυο της Πελοποννήσου που αριθμεί 71 μνημειακά δέντρα.

Η απόφαση ένταξης αποτελεί συνέχεια αίτησης της συγγραφέως - ερευνήτριας κας Ελένης Τζικάκου και του ερευνητή κ. Παναγιώτη Λαλούση, η οποία συνοδεύεται από αναλυτικό φάκελο τεκ-

μηρίωσης για το εν λόγω μνημειακό δέντρο. Τα δέντρα του Δικτύου Αιωνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης αποτελούν τους τελευταίους ζωντανούς σιωπηλούς μάρτυρες της ιστορίας της επανάστασης των Ελλήνων για ελευθερία. Πρόκειται για δέντρα που «είδαν» και «άκουσαν» τους Έλληνες επαναστάτες να ονειρεύονται μια ελεύθερη χώρα, δέντρα που έζησαν την αντάρα των μαχών και κάτω από την σκιά τους ετάφησαν Έλληνες αγωνιστές, δέντρα που «άκουσαν» τις καμπάνες να ηχούν το χαρμόσυνο μήνυμα της ελευθερίας από τον τουρκικό ζυγό.

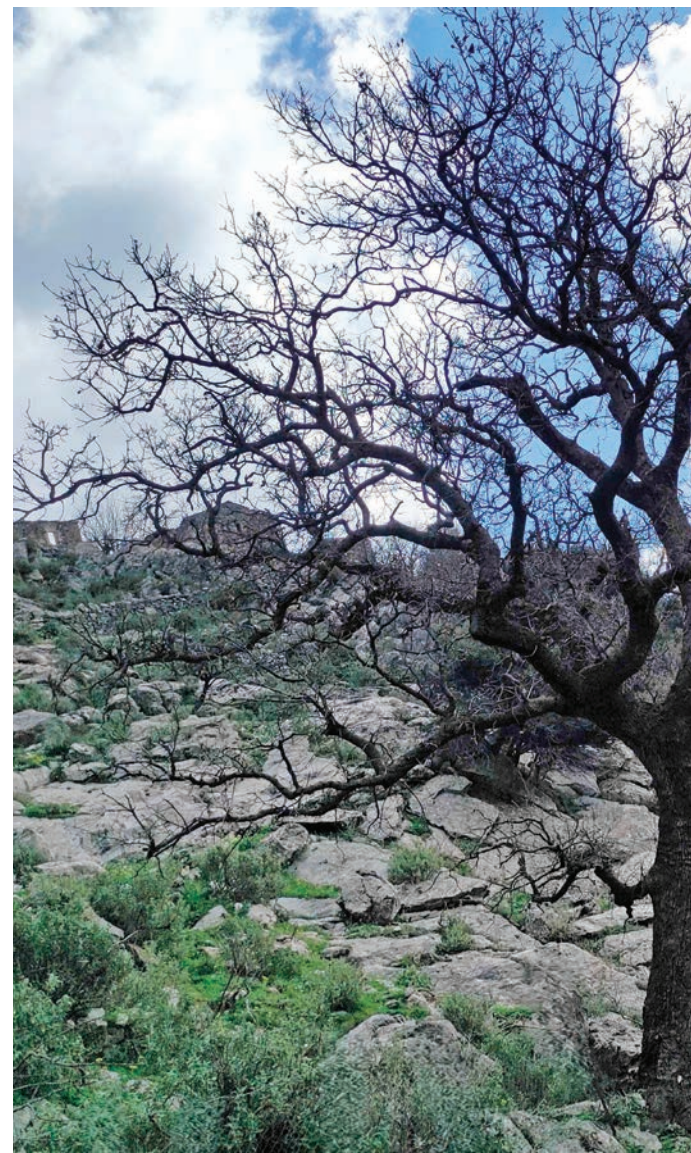
Η μνημειακή βελανιδιά φύεται στο βραχώδες έδαφος του Πολυαράβου σε υψόμετρο 844 μέτρων και έχει περίμετρο βάσης κορμού 5 μέτρα, ενώ ο εξαιρετικά τραχύς φλοιός του κορμού της με τις βαθιές αυλακώσεις και τις εκτεθειμένες ρίζες, που λειτουργούν ως «άγκυρες στήριξης» στον βράχο, αποτελούν αδιάψευστα τεκμήρια προσαρμογής στο σκληρό μανιάτικο τοπίο. Ο Πολυάραβος αποτελεί τον υψηλότερο οικισμό της Μάνης, που δεσπόζει σαν φυσική ακρόπολη στους πρόποδες του όρους Ζίζιαλη σε υψόμετρο 880 m. Χτισμένος πάνω σε βραχώδες αντέρεισμα του Ταυγέτου, διατηρεί την αυθεντικότητά του ως χαρακτηρισμένος Παραδοσιακός Οικισμός (ΦΕΚ 594/Δ/13-11-1978) με μοναδική αρχιτεκτονική ταυτότητα που μαρτυρεί την ιδιαίτερη αμυντική σημασία του κατά την Επανάσταση του 1821.

Ζωντανός μάρτυρας

Η αιωνόβια βελανιδιά του Πολυαράβου αποτελεί τον τελευταίο ζωντανό μάρτυρα της ομνυ-

Τα δέντρα του Δικτύου Αιωνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης αποτελούν τους τελευταίους ζωντανούς σιωπηλούς μάρτυρες της ιστορίας της επανάστασης των Ελλήνων για ελευθερία

μης ιστορικής νικηφόρας μάχης των Ελλήνων που έλαβε χώρα την 28η Αυγούστου 1826 μεταξύ των Τουρκοαιγυπτίων και των Μανιατών. Η παρουσία της σήμερα ως αγέρωχος φύλακας του ερειπωμένου ιστορικού οικισμού διαφυλάττει μνήμες που μαρτυρούν την πολιτισμική ταυτότητα των μανιατών που υπερασπίστηκαν αυτόν τον τόπο.

Το καλοκαίρι του 1826 το Μεσολόγγι είχε πέσει, η Ρούμελη ακόμα πάλευε, η Πελοπόννησος ψυχομαχούσε, ενώ η Μάνη βαστούσε ακόμα. Στις 22 Ιουνίου του 1826 ο Ιμπραήμ επιτέθηκε εναντίον της Βέργας στη Μεσσηνιακή Έξω Μάνη χωρίς να τα καταφέρει. Τρεις μέρες αργότερα ο Αιγύπτιος επιχειρεί δεύτερη επίθεση, αυτή τη φορά στο Διρό στη Μέσα Μάνη και πάλι αποτυγχάνει. Η τελευταία ευκαιρία του Ιμπραήμ να καταλάβει τη Μάνη ήταν να χτυπήσει τις ορεινές διαβάσεις του Ταυγέτου φθάνοντας στον Πολυάραβο. Έτσι, στα τέλη Αυγούστου επί τρεις ημέρες προσπαθούσαν οι στρατιώτες του Ιμπραήμ να κάμψουν την αντίσταση των Μανιατών.

Περίπου 2.000 Μανιάτες, υπό τους Γεώργιο και Κωνσταντίνο Μαυρομιχάλη, Παναγιώτη, Νικόλαο και Γεώργιο Γιατράκο, Διονύσιο Μούρτζινο, Ηλία Τσαλαφατίνο, Ηλία Κατσάκο και άλλους, αντιμετώπισαν τις κατά πολύ υπέρτερες δυνάμεις του Ιμπραήμ, ενώ παρά τη σφοδρότητα της σύγκρουσης, οι Έλληνες κατάφεραν να αναχαιτίσουν τους επιτιθέμενους, προκαλώντας τους βαριές απώλειες (περίπου 1.500 νεκροί και τραυματίες). Η καθοριστική αυτή νίκη των Μανιατών σήμανε την

οριστική αποτυχία του Ιμπραήμ πασά να υποτάξει τη Μάνη.

Η μάχη του Πολυαράβου

Η μάχη του Πολυαράβου, τον Αύγουστο του 1826, αποτελεί κορυφαία στιγμή της μανιάτικης αντίστασης και της εθνικής αξιοπρέπειας. Η μάχη χαρακτηρίστηκε από σφοδρές συγκρούσεις, πυρπολήσεις, ηρωικές πράξεις και συλλογική αυτοθυσία. Χαρακτηριστική είναι η πράξη ηρωισμού της σχεδόν μυθικής Ελένης Αναϊπόνυμφης, που εξελίχθηκε κοντά στην πετρόχτιστη κρήνη του Πολυαράβου και σε ελάχιστη απόσταση από την μνημειακή βελανιδιά. Η ηρωίδα Ελένη καθώς ανέβαινε προς τον Πολυάραβο, κρατώντας στην αγκαλιά της τα δύο ανήλικα τέκνα της, δέχθηκε επίθεση από έναν άραβα στρατιώτη. Με απaráμιλλη τόλμη τον αφόπλισε και τον εξόντωσε καρφώνοντας την ξιφολόγη του στο στήθος, ενώ ακολούθως του αφαίρεσε τον οπλισμό και συνέχισε τον δρόμο της. Για το απaráμιλλο θάρρος της, η Πολιτεία καθιέρωσε την απεικόνιση της ηρωικής σκηνής ως σύμβολο στη σφραγίδα του πάλαι ποτέ Δήμου Μαλευρίου.

Έτσι, η συλλογική μνήμη των κατοίκων της Λακωνίας περιβάλλει την ιερή βελανιδιά με σεβασμό καθώς αποτελεί σύμβολο αντίστασης και ελευθερίας και τη συνδέει άρρηκτα με τις σκηνές του αγώνα των Μανιατών να κρατήσουν τη Μάνη αδούλωτη. Η ιερή βελανιδιά «είδε» τους πικρούς καπνούς του οικισμού της Δεσφίνας, που αποτέλεσε την πρώτη

γραμμή άμυνας των Μανιατών, να υψώνονται στον ουρανό, τους αρεϊμάνιους Μανιάτες να κατεβαίνουν πάνοπλοι από τα γύρω βουνά, αλαλάζοντας με την ορμή της αποφασιστικότητάς τους. «Άκουσε» τους πυροβολισμούς, τις κανονιές, τις κραυγές πόνου των τραυματισμένων, το χρεμέτισμα των αλόγων, ένιωσε την κάπνα του πολέμου.

«Είδε» τις εκατόμβες των νεκρών Αράβων να κείτονται στα ματωμένα βράχια του Πολυαράβου. Στο τέλος της μάχης, «είδε» τους Μανιάτες νικητές να μετρώνται και να λείπουν 28 ήρωες και ηρωίδες. «Είδε» τους μαχητές να μεταφέρουν πάνω σε σκάλες και ξύλα τους νεκρούς στην κρήνη για να τους πλύνουν και να τους ετοιμάσουν για την τελευταία τους κατοικία.

Επιπλέον, η βελανιδιά του Πολυαράβου εντάσσεται σε ένα ευρύτερο οικοσύστημα μνήμης και αξιοποίησης. Η Ανατολική Μάνη, με τα εκτεταμένα κάποτε δρυοδάση της, στήριξε την αγροτική και εμπορική ζωή της περιοχής. Είναι γεγονός ότι από

Η βελανιδιά του Πολυαράβου εκφράζοντας συμβολικά την πολιτισμική παρακαταθήκη του τόπου, αποτελεί ταυτόχρονα και ένα τεκμήριο οικονομικής συνέχειας, πολιτισμικής ταυτότητας και διεθνούς διασύνδεσης της Μάνης

το 1732 τεκμηριώνονται εξαγωγές βελανιδιών προς ευρωπαϊκά λιμάνια, όπως της Βενετίας, της Αγκώνας και του Λιβόρνο, καθώς και προς βυρσοδεφεία όπως της Γέρας Λέσβου. Η βελανιδιά του Πολυαράβου εκφράζοντας συμβολικά την πολιτισμική παρακαταθήκη του τόπου, αποτελεί ταυτόχρονα και ένα τεκμήριο οικονομικής συνέχειας, πολιτισμικής ταυτότητας και διεθνούς διασύνδεσης της Μάνης. Έτσι, το ιερό δέντρο αποτελεί ένα μοναδικό τεκμήριο φυσικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Μάνης, αλλά και της Ελλάδας, με την έννοια της ιερότητας του δέντρου ήδη από την αρχαιότητα.

Ειδική τελετή αποκαλυπτηρίων

Στο πλαίσιο των επερχόμενων επετειακών εκδηλώσεων στα τέλη Αυγούστου του 2026 για τα 200 έτη από την ιστορική μάχη του Πολυαράβου σχεδιάζεται μια ειδική τελετή αποκαλυπτηρίων σήμανσης επίσημης ένταξης της Βελανιδιάς του Πολυαράβου στο εν λόγω Δίκτυο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σήμα του εν λόγω Δικτύου έχει φιλοτεχνηθεί από την ομογενή ζωγράφο Joanna Kordos και είναι εμπνευσμένο από την ηγετική μορφή της Επανάστασης τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Τέλος, σχεδιάζεται να εκδοθεί λεύκωμα με το σύνολο των εν λόγω μνημειακών δέντρων του Δικτύου και των εκδηλώσεων σήμανσής τους, καθώς και των ιστοριών της Επανάστασης που τα περιβάλλουν, ενώ μελετάται να δημιουργηθεί ειδικό ντοκιμαντέρ προβολής τους.

gaiasense

Το μέλλον της γεωργίας στα χέρια σου.

Κατέβασε την εφαρμογή
στο κινητό σου!

www.gaiasense.gr

Η ευφυής γεωργία σύμμαχος
του αγρότη στη νέα εποχή.

GET IT ON
Google Play

Download on the
App Store

Σκάνάρέ το

Powered by NEUROPUBLIC

Με την επίσημη
πιστοποίηση
του ΟΠΕΚΕΠΕ

Η πρώτη εφαρμογή
ευφυούς γεωργίας
στην Ελλάδα

100.000+
συνδρομητές